This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

+ *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.

+ *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.

+ *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.

+ *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter `http://books.google.com` durchsuchen.

AH 43YG +

Harvard Depository
Brittle Book

Har.
335

1884 Harvard

Library of the Divinity School.

Bought with money

GIVEN BY

THE SOCIETY

FOR PROMOTING

THEOLOGICAL EDUCATION.

Received 6 Jan 1899.

Synopse

der

drei ersten kanonischen Evangelien

mit

Parallelen aus dem Johannes-Evangelium

bearbeitet von

Reinold Heineke.

I. Teil

Das Markus-Evangelium

mit den

Parallelen aus dem Lukas- und Matthäus-Evangelium.

Giessen
J. Ricker'sche Verlagsbuchhandlung
1898.

1899, Jan 6.
Divinity School

558.4
Heinecke

— Alle Rechte vorbehalten. —

Druck von W. Drugulin in Leipzig.

Vorwort.

In der vorliegenden Synopse wird auf eine neue Art versucht, die schwierige Aufgabe einer übersichtlichen Darstellung und Anordnung des synoptischen Evangelienstoffes zu lösen.

Daß bloße Nebeneinanderstellung der verwandten Stücke in Spalten nicht genügt, spürte der Verfasser bei Benutzung verschiedener Synopsen. Aber auch der Druck in verschiedenen Farben für sich allein giebt kein deutliches Bild von dem schriftstellerischen Verhältnisse und von der so überaus bedeutsamen Arbeit der alten Verfasser im Besonderen. Bei allen bisher erschienenen Synopsen blieb es nötig, sich mühselig in der Nachbarspalte die verwandte Stelle aufzusuchen, und nur durch angestrengtes Überlegen konnte man sich die Gleichheiten und Abweichungen der einzelnen Evangelien vorstellig machen. Aber dies — eine deutliche Anschauung des Gleichen und Ungleichen — soll ja gerade schon eine Synopse leisten, damit dem Leser nur noch das Urteil über die schriftstellerische Abhängigkeit zu erwägen bleibt.

Ein Zufall führte den Verfasser zu dem vorliegenden Versuche. Der Leser mag selbst urteilen, ob ein Schritt vorwärts gethan sei. Jedenfalls ist das erreicht, daß das gemeinsame Gut und daß die Verschiedenheiten in einem anschaulichen Bilde sich darbieten. Dazu mußte freilich der Text bei den einzelnen Evangelisten etwas auseinandergezogen werden. Aber es ist wohl doch erreicht, daß auch das einzelne Evangelium ohne Mühe im Zusammenhange gelesen werden kann.

Die Anordnung der einzelnen Abschnitte untereinander und verschiedene besondere Verbesserungen verdanke ich den Ratschlägen des Herrn Prof. H. v. Soden. Daß ein Evangelium den Leitfaden für die Anordnung des gesamten Stoffes abgeben sollte, scheint unmöglich wegen des Verhältnisses des Lukas- und Matthäusevangeliums zum Markusevangelium. Darum ist eine der Rushbrookeschen ähnliche Einteilung versucht worden.

Danach giebt das Markusevangelium den Leitfaden für die Anordnung des wohl auf das Urevangelium zurückgehenden Stoffes. Teil I enthält das Markusevangelium mit den Parallelen aus dem Lukas- und Matthäusevangelium. Ganz kurze Einschiebsel, die Sondergut des ersten oder dritten Evangeliums bilden, sind jedoch nicht ausgeschieden, sondern je auf der rechten und linken Hälfte der Seite zwischeneingedruckt. (s. S. V!)

Es bleibt, nach Abzug des Markusevangeliums nebst Parallelen, ein Rest von dem ersten und dritten Evangelium gemeinsamen und von Sonderstücken dieser beiden Evangelien übrig. Für diesen, großenteils auf die λόγια-sammlung zurückgehenden Teil, ist nicht etwa die Folge des Matthäusevangeliums zum Leitfaden genommen, sondern die des Lukasevangeliums, da die meisten Forscher im Lukasevangelium die ursprüng-

lichere Reihenfolge erhalten finden. Doch ist der Kompositionsarbeit in beiden Evangelien Rechnung getragen.

Danach enthält der Teil II das ganze Lukasevangelium, jedoch die im Teile I bereits abgedruckten Stücke nur nach Überschrift, Kapitel- und Seitenzahl aufgeführt; dazu die Parallelen aus dem Matthäusevangelium. Das Sondergut des Lukasevangeliums hebt sich durch den Druck deutlich von dem Lukas-Matthäusgute ab; die Komposition und Anlage dieses Evangeliums bleibt vermöge der Überschriftenwiederholung anschaulich.

Der Teil III enthält den Rest: Das Sondergut des Matthäus. Da jedoch wünschenswert ist, Verarbeitungen wie die „Bergpredigt" u. a. auch in der Matthäusreihenfolge dem Texte nach vor sich zu haben, so sind solche Strecken nicht nur, wie das sonstige bereits abgedruckte Eigentum des Matthäusevangeliums, der Überschrift und den Kapitel- und Seitenzahlen nach, sondern dem völligen Text nach mit Heranzug der Lukasparallelen noch einmal abgedruckt. Dabei ist den Lukasparallelen in Anmerkung ihre eigentümliche Lukasüberschrift mitgegeben, sodaß alsbald deutlich wird, woher der Verfasser des Matthäusevangeliums bei solchen größeren Kompositionen seinen Stoff genommen habe. So ist auch hier das Sondergut des Matthäusevangeliums deutlich und durch die Überschriften die Gesamtanlage des Evangeliums kenntlich gemacht.

Trotzdem sollen in diesem Buche Urteile nicht gegeben, sondern nur ermöglicht werden. Es läßt sich gleich gut benutzen, mag man nun das erste, das zweite oder das dritte Evangelium für ursprünglicher halten. Insbesondere gilt diese Bemerkung aber von den herangezogenen Johannesparallelen. Hier meinte der Verfasser eher zu viel als zu wenig thun zu sollen, und so sind auch leise anklingende Stellen zum mindesten nach Kapitel- und Verszahl angeführt worden, ohne daß damit über schriftstellerische Verwandtschaft bereits etwas ausgemacht sein sollte.

Der Text ist derjenige der von v. Gebhardt besorgten Rezension der letzten Tischendorfschen Ausgabe. (Auf den ersten Bogen weicht die Interpunktion, jedoch ganz unwesentlich, etwas ab.)

Die alttestamentlichen Zitate konnten nicht kenntlich gemacht werden. Man kann bei der Schwierigkeit, die bereits durch die synoptischen Verhältnisse hervorgerufen wird, nicht auch das noch erwarten. Das Gleiche gilt von Rücksichtnahme auf die Lesarten anderer Forscher. Hier möge man eine Ausgabe des Neuen Testamentes zu Hülfe nehmen.

Herrn Professor v. Soden darf ich den Dank, den ich ihm für seinen Rat und Beistand bei dieser Arbeit schulde, auch an dieser Stelle aussprechen.

Braunschweig, im April 1898.

Der Herausgeber.

Erklärung der Einrichtung

des Teiles I KATA MAPKON.

Je 3 Zeilen gehören zusammen:
Die mit Mc. bezeichnete enthält den Markustext.
Die mit Lc. bezeichnete enthält den Lukastext.
Die mit Mt. bezeichnete enthält den Matthäustext.

Fehlt in einem Stücke die Lc.- (bzw. Mt.-)reihe, so giebt es keinen parallelen Lc.- (bzw. Mt.-)text zu dem betreffenden Markusstücke.

In der Lc.- und Mt.-reihe sind die Wörter, die mit Mc. übereinstimmen nur durch ——— wiedergegeben.*) (Diese Punktlinie bedeutet jedoch nicht Wiederholung der Versziffern, wie auch Accentdifferenzen nicht berücksichtigt sind, wo sie unzweideutig vom Leser ohne weiteres verstanden werden.)

~ gebietet Umstellung derjenigen Wörter, die den beiden anliegenden ununterbrochenen Punktlinien entsprechen.

Z. B. S. 12, Z. 20 v. o.: Lc.[24] ——— ———~——— ———. Dies heißt: *ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ . . . .*

S. 28, Z. 13 v. u.: Mt. ——— *ἀπελθόντες* ———~——— *πάντα* — heißt *ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα.*

Kleine Ziffern in Klammer unter oder über gesperrten Wörtern bedeuten: Das Gesperrte finde sich an der Stelle des Evangeliums jener Zeile, die das Ziffercben nach Vers (und Kapitel) angiebt.

Text allein auf der linken Seitenhälfte gehört dem Lucas an;
Text allein auf der rechten Seitenhälfte gehört dem Matthäus an;
Text in der Mitte, eingerückt auf beiden Seiten, gehört dem Marcus an.

Am Anfange (Schlusse) von Lc.- (Mt.-)stücken finden sich Bemerkungen, die angeben, wo sich das vorhergehende (nachfolgende) Lc.- (Mt.-)stück befindet.**) Die in Klammer gesetzte Überschrift führt solch voraufgehender (nachfolgender) Abschnitt in dem betr. Evangelium selbst. Fehlt solch ein Verweis, so geht das betr. Stück unmittelbar oder fast unmittelbar vorauf (bzw. folgt nach).

---

*) Die Punktlinie giebt in diesem Teile I einzig und allein die genau darüberstehenden Markuswörter wieder — nicht etwa Lukaswörter.

**) Leider konnten nicht alle Verweise durch Seitenzahlen angegeben werden, da beim Satze die Seitenzahl einer künftigen Stelle nie feststehen konnte. Alsdann ist die betr. Stelle bezeichnet durch die Mc.-verszahl, bei der sie sich findet — bzw. durch die Lc.- oder Mt.-zahl, wobei „Lc" eine Abkürzung für „Teil II", „Mt" eine Abkürzung für „Teil III" ist. Solche Verszahl kommt also an Bedeutung einer Seitenzahl gleich und hat keinen andern Sinn.

Inhaltsverzeichnis zum 1. Teile.

KATA MAPKON.*)	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
A. Die galiläische Periode. Mc. 1–9.								1
1. Die Galiläische Periode I. Mc. 1–3.								3
Der Täufer	1 1–6	3 1–6	3 1–6	1$_{22–23}$, 1$_{7}$, 3$_{22}$, 1$_{6}$ 3$_{26}$			3$_{5}$	3
Meſſiasbotſchaft des Täufers	7–8	15–18	11–12	1$_{15}$ 1$_{19–28}$		(3$_{17}$)		4
Taufe Jeſu	9–11	21–22	13–17	1$_{29–34}$ (1$_{51}$, 3$_{8}$) 5$_{37}$f. (1$_{33}$)	(9$_{7}$)			5
Verſuchung Jeſu 1	12–13	4 1–2^{a}	4 1, 11^{b}	(1$_{51}$)				6
Auftreten in Galiläa	14–15	14–15	12–17	1$_{43}$ 4$_{1–3, 43}$	(1$_{21}$)			6
Berufung der erſten Jünger	16–20	—	18–25	1$_{35–40}$ 7$_{1}$		(5$_{1}$ ff.)	(9$_{27}$ ff.)	7
Der erſte Sabbath in Kapernaum.	21–28	31–37	—	2$_{13}$		(7$_{16}$)	4$_{13}$ 7$_{28}$f.	8
	29–34	38–41	8$_{14–17}$				(9$_{26}$)	9
	35–38	42–43 44	—	(2$_{13}$)				10
Reiſepredigt in Galiläa und Ausſatzheilung	39–45	5$_{12–16}$	2–4				(9$_{27}$ ff.)	10
Heimkehr und Heilung des Paralytiſchen	2 1–12	17–26	9^{b}–8	(5$_{14}$) (2$_{24}$) (5$_{18}$) 5$_{8}$f. (10$_{33}$)				11
Berufung Levis	13–17	27–32	9–13	(1$_{43}$) 21$_{19}$				13
Die Faſtenfrage	18–22	33–39	14–17	(21 ff.) 3$_{29}$				13f
Erſter Sabbathſpruch	23–28	6 1–5	12 1–8					14
Zweiter Sabbathſpruch	3 1–6	6–11	9–14	(5$_{9, 16}$)		(13$_{15}$f. 14$_{5}$)		15
Zulauf und gehäufte Heilungen	7–12	17–19	15–21				4$_{25}$	16
Berufung der Zwölf	13–19	12–16	10 2–4				10$_{1}$	17
Jeſu Familie I	20–21	—	—	(7$_{5}$)				18
Das Beelzebubſtreitgeſpräch	22–30	—	12$_{25}$f. 29 31f.	(7$_{20}$ 8$_{48}$ 10$_{20}$)		(11$_{14}$) (12$_{10}$)		18
Jeſu Familie II	31–35	8$_{19–21}$	46–50 ex					19
2. Die Markusgleichniſſe. Mc. 4$_{1–34}$.								21
Gleichnis vom Sämanne	4 1–9	4–8	13 1–9	(4$_{35}$f.)				21
Zweck der Gleichnisrede	10–12	9–10	10–15					22
Deutung des Sämannsgleichniſſes	13–20	11–15	18–23					23
Aufmunterung zum Verſtändniſſe	21–25	16–18	12	5$_{35}$		11$_{33}$ 12$_{2}$ (6$_{38}$ 19$_{26}$)		24
Gleichnis vom Samenkorne	26–29	—	—				13$_{24–26}$	24
Gleichnis vom Senfkorne	30–32	13$_{18–19}$	13$_{31–32}$			(13$_{20}$ Anm.)		25
Methode der Gleichnisrede	33–34	—	34–35					25
3. Die galiläiſche Periode II. Mc. 4$_{35}$–6$_{44}$.			8$_{18}$					26
Der Seeſturm	35–41	8$_{22–25}$	23–27	(6$_{22}$f.)				26
Der geraſeniſche Beſeſſene	5 1–20	26–39	28–9 1^{a}				(4$_{25}$)	27
Jaïrus' Tochter; die Blutflüſſige	21–43	40–56	9$_{18–26}$	5$_{14, 9}$	(10$_{52}$) (1$_{28}$)			29
Verwerfung in Nazareth	6 1–6^{a}	—	13$_{53–58}$	6$_{42}$ 4$_{44}$		4$_{16}$ff.		32
Ausſendung der Jünger	6^{b}–13	9 1–6	9$_{35}$–10$_{14}$ 11 1		(3$_{15}$)	13$_{22}$ 10$_{1}$(–11)	(11$_{5}$)	33
Herodes' Urteil über Jeſus	14–16	7–9	14 1–2	7$_{40}$f.				35
Epiſode vom Tode des Täufers	17–29	3$_{19–20}$	3–12	3$_{24}$				35
Rückkehr der Jünger	30–31	9$_{10}$^{a}	[12]					37
Speiſung der 5000	32–44	10^{b}–17	13–21	6$_{1–13}$ 21$_{13}$	8$_{1–10}$		15$_{32–39}$ 9$_{36}$	37

*) Rechts von dem dicken Striche die Anmerkungen. Sie ſind nach den zugehörigen Überſchriften geordnet hier aufgeführt. Die eingeklammerten Zahlen bedeuten, daß die entſprechende Stelle nur nach Vers- und Kapitelzahl — ohne Text — aufgeführt iſt.

	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
4. Die Mc.-Mt.-strecke nach der ersten Speisung bis kurz nach der zweiten. Mc. 6^{45}–8^{26}.								41
Wandel auf dem See	6$^{45-52}$	—	14$^{22-33}$	6$^{14-21}$ 21$^{ff.}$ (4$^{24, 26}$)		9^{18}		41
Zulauf in Genneſaret	6$^{53-56}$	—	14$^{34-36}$ ex					42
Die Reinigungsvorſchriften . . .	7 1–23	—	15 1–20					43
Die Syrophönikerin	24–30	—	21–28					45
Heilung des Taubſtummen nach der Nordreiſe	31–37	—	29–31	6$^{1-3}$				45
Speiſung der 4000	8 1–10	—	32–39 ex	(21^{13})				46
Die Zeichenforderung	11–21	—	16 1–12	6$^{24-27}$		11^{16} 12^{1}		47
Der Blinde von Bethſajda . . .	22–26	—	—					48
5. Die galiläiſche Periode III. Mc. 8 27–9 ex.								49
Das Meſſiasbekenntnis bei Käſarea	27–30	9$^{18-21}$	13–20	6$^{66-69}$ 7$^{40f.}$ 1$^{49, 42}$ (20^{28})				49
Die Leidensverkündigung	31–9^{1}	22–27	21–28 ex	3^{14} 16^{29} 12$^{25f.}$		(17^{33})		50
Die Verklärung	9 2–13	28–36	17 1–13		(1^{11})			51
Der epileptiſche Knabe	14–29	37–43^{a}	14–20	14^{12}			(9^{27} ff.)	53
Heimliche Reiſe durch Galiläa .	30–32^{a}	43^{b}–45	22–24	(7^{10}) (16$^{16-19}$)				55
Rangſtreit; fremder Exorciſt . .	9^{33b}–41	9$^{46-50}$	18 1–5, 10^{42}	3^{5} 13^{20} 15^{23} 14^{9}	(10$^{48f.}$) (10^{15})	(22^{24} ff.)	10^{40}	56
Vom Ärgerniſſe	42–50	17^{2} 14^{34}	6–10, 5^{13}					57
B. Die Jeruſalemer Tage. Mc. 10–16.								59
6. Die Reiſe und der Einzug. Mc. 10^{1}–11^{11}.								61
Der Aufbruch und die Eheſcheidungsfrage	10 1–12		19 1–12			(16^{18})		61
Jeſus und die Kinder	13–16	18$^{15-17}$	13–15^{a} (18^{3})	3^{5}				62
Der reiche Jüngling	17–31	18–30	15^{b}–30			13^{30}	(20^{16}, 22^{14})	63
Gleichnis von den Arbeitern im Weinberge	—	—	20 1–16					65
Leidensgeſpräch	32–34	31–34	17–19			19^{28} (22^{24} ff.)	(23^{11})	65
Die Zebedäidenbitte	35–45	—	20–28					66
Der Blinde von Jericho	46–52	35–43	29–34	(9^{1} ff.)	(5^{34})			67
Zachäus	—	19 1–10	—					68
Gleichnis v. anvertrauten Pfunden	—	11–28	—	2^{13}			25$^{14-30}$	69
Der Einzug	11 1–11	29–40	21 1–11	12$^{12-19}$				70
Jeſus weint über Jeruſalem .	—	41–44	—			19^{45}		72
7. Die Streitgeſpräche. Mc. 11 12–12 44 ex.								73
Der enttäuſchende Feigenbaum .	12–14	—	18–19^{a}					73
Die Tempelreinigung u. ihr Eindruck	15–19	45–48	12–17	2$^{13-17}$			22^{33}	73
Der verdorrte Feigenbaum . . .	20–26	—	19^{b}–22	14$^{12f.}$ (15^{16}) 16^{23b}$^{f.}$		(17^{6})	6$^{11f.}$ (18^{35})	74
Die Johannesfrage	27–33	20 1–8	23–27	2$^{18f.}$ 10^{23}				75
Gleichnis von den beiden ungleichen Söhnen	—	—	28–32					76
Gleichnis vom Weinberge Gottes	12 1–12	9–19	33–46	7^{44}				76
Gleichnis vom Könige, der ſeinem Sohne Hochzeit machte . . .	—	—	22 1–14					78
Die Zinsgroſchenfrage	13–17	20–26	15–22					79
Die Auferſtehungsfrage	18–27	27–38	23–33	7^{47}				80
Die Frage nach dem vornehmſten Gebote	28–34	39–40	34–40			10$^{25-28}$		82
Die Davidſohnsfrage	35–37	41–44	41–46	(7$^{40-44}$)				83
Die Art der Schriftgelehrten . .	12$^{38-40}$	20$^{45-47}$	(23$^{1, 6f.}$)			11^{43}		83
Worte gegen das Phariſäertum.		—	(23)					84
Klage um Jeruſalem	—							
Das Scherflein der Witwe. . . .	41–44	21 1–4		(8^{20})				84

	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
8. Die „Apokalypse". Mc. 13.								85
Einleitung (Gespräch über die Zerstörung des Tempels.) . . .	13 1–4	21 5–7	24 1–3					85
Der Anfang der Wehen	5–13	8–19	4–14	(15^{18}16^{15})16^{20},		(12^{7})		85
			10$^{17–23}$	16^{2} 15^{26}, ^{18}, ^{21}				
Der Gipfel der Not	14–23	20–24	24$^{15–25}$	14^{29}		17^{31}, ^{23}		87
Der Tag des Menschensohnes .	24–27	25–28	29–31					88
Der Zeitpunkt; Schlußmahnung.	28–37	29–36	32–(37–41)–42				(25$^{13–14}$)	89
Jesu Gepflogenheit in Jerusalem.	—	37–38	—	8^{1}f.				90
Gleichnisse vom Einbrecher; vom treuen klugen und vom schlimmen Knechte	—	—	(43–51)					90
Gleichnisse von den 10 Jungfrauen und von den anvertrauten Pfunden	—	—	(25$^{1–30}$)					90
Vom Endgerichte	—	—	(31–46)					90
9. Die Leidens- und Auferstehungsgeschichte. Mc. 14–16.								91
Der Mordanschlag	14 1–2	22 1–2	26 1–5	11^{55} 10^{39} 11$^{47–53}$				91
Die Salbung in Bethania . . .	3–9	—	6–13	12$^{1–8}$		7$^{36–40}$		92
Der Verrat des Judas	10–11	3–6	14–16	13^{2}, ^{27}				93
Die Zurüstung zum Passamahle.	12–18^{a}	7–15^{a}	17–21^{a}	13^{1}f.				94
Die Vorausſage des Verrats . .	18^{b}–21	21–23	21^{b}–25	13$^{21–26}$, ^{18}, ^{11} (6^{64})				95
Die Stiftung des Herrnmahles .	22–25	15^{b}–20	26–29	6^{51}, ^{53}f.	1 Cor.	11$^{23b–25}$		95
Über Vorrang und Ehrenplätze.	—	24–30	—				19^{28}	96
Die Vorausſage von Petrus' Verleugnung	26–31	31–39	30–35	(21$^{15–17}$) 13^{37}f. 18^{1}f. 16^{32}				97
Gethsemaneh	32–42	40–46	36–46	12$^{27–30}$ 18^{11} 16^{32} 14^{31} 16^{6}				98
Die Gefangennahme	43–52	47–53	47–56	18$^{3–5,10}$f. 16^{32}				100
Der Prozeß vor dem Synedrium.	53–65	54–55	57–68	18$^{12–16}$ (19–24) 2^{19} 18^{22}f.		22$^{66–71}$, 63–65		101
Petrus' Verleugnung	66–72	56–62	69–75	18$^{16–18}$, $^{25–27}$				103
Mißhandlung im Hofe vorm Verhöre	—	63–65	—	18$^{19–24}$, ^{28}				104
Die Morgensitzung des Synedriums	15 1	66–23^{1}	27 1–2	10^{24}f.				105
Das Ende des Judas	—	—	3–10					105
Der Prozeß vor dem Landpfleger	2–15	23 2–25	11–26	18$^{28–40}$ 19^{6,9} 19^{11}, (12) ^{13,15}f.				106
Pilatus und Herodes	—	4–16	—	19^{1}				107
Pilatus' Weib	—	—	19					107
Pilatus wäscht sich die Hände	—	—	24–25					108
Die Mißhandlung durch d. Soldaten	16–20	—	27–31	19$^{2-5,16b}$ (18^{28})				109
Simon von Kyrene	21	26	32	19^{17}				110
Jesus und die klagenden Frauen	—	27–31	—					110
Die Hinrichtung	22–32	32–38	33–44	19^{7}, ^{14}, $^{16b–24}$ 10^{36}				110
Der Schächer am Kreuze . . .	—	39–43	—					112
Jesu Tod	33–41	44–49	45–56	19$^{14,24b–30}$ ^{52}f.				112
Jesu Begräbnis	42–47	50–55	57–61	19^{31a}, $^{38–42}$				114
Die Wache für das Grab . .	—	—	62–66					115
Das leere Grab	16 1–8	56–24^{9}	28 1–8	20$^{1–18}$				115
Die Meldung bei den Aposteln	—	24$^{10–11}$	—	20^{8}				117
Der Gang nach Emmaus . .	—	13–35	—					117
Erscheinung in Jerusalem . .	—	36–49	—	20$^{19–29}$ (21^{4,5}, 10)				119
Die Himmelfahrt	—	50–53	—					120
Erscheinung Jesu	—	—	9–10	20^{17} (18)				117
Der Betrug der Hierarchen . .	—	—	11–15					117
Erscheinung in Galiläa . . .	—	—	16–20					119
[Der Mc.-schluß]	[9–20]	—	—					120

Berichtigungen.

Lies:

S.	4	Z. 4	v. u.	ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδ.
	7	16	o.	λέγειν·
		20	u.	18
		10	u.	θεοῦ. 37 ἤκουσαν
		9	u.	στραφεὶς ὁ Ἰησ.
	8	8	u.	Ναζαρὰ ἐλθὼν κατῴκησεν
	9	1	u.	Lc. 7 17
	10	14	o.	κατεδίωξεν
		14, 12	u.	λεπρός, u. προσελθὼν
		9	u.	λέγων· κύριε, ----------
	11	21	o.	5 20
		10	u.	ἀπεστέγασαν
		3	u.	Ἰησοῦ.
	12	3	o.	ἤρξαντο
		10	o.	----------
		15	u.	unter σου keine ——
		5	u.	Mc. 7 [illegible]
		2	u.	ὑγιὴς
	13	6	u.	μαθηταί
	14	11, 13, 14, 17	v. o.	νυμφίος bzw. -ίον
		13	v. o.	πενθεῖν
		19	o.	unter 36 lies 16
		11	u.	S. 29
		2	u.	νυμφίος ἐστίν·
	15	22	o.	----------ὸν ἦν
		7	u.	----------
	16	9	o.	ἔχοντι
		23	u.	----------ολέσαι
		14	u.	τί ἂν ποιήσαιεν τῷ
	19	5	o.	καὶ εἰ ὁ ----------
		21	u.	ποις,
		15	u.	Mc. 3 21-35
		6	u.	v. 47 in [ ]
		3	u.	οὖντές
	20	12	o.	Mc. 4 35
	21	3	u.	συνφυεῖσαι
	22	4	o.	lies ἐπὶ unter Mc. εἰς
		5	o.	ἑκατόν.
		7	o.	ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

S.	22	Z. 23	v. o.	ὃ
	23	26	o.	πιστεύουσιν
		28	o.	οἱ ἐπὶ
		5	u.	ὑπομονῇ.
		4, 1	u.	ὃ dreimal
	26	8	o.	S. 10
		10	u.	39
	27	4	o.	----------τες·
		16	o.	ἀκαθάρτῳ,
		9	u.	ἐμοί
	28	21	o.	----------
		22	o.	· ὑπάγετε
		13	u.	πάντα καὶ τὰ
	29	11	u.	(42)
		9	u.	· ἡ
		3	u.	αὐτοῦ.
		1	u.	Mc. 26
	30	18	u.	τίς·
	31	18	u.	, εἰδότες
	32	1	o.	Mt. 9 26 13 53-58
		19	o.	55
		7	u.	Mc. 6 14
	34	14	u.	10 7b 8a
	35	4	o.	ὅτε
	36	1	o.	Lc. 3 20
	37	13	o.	ἀπήγγειλαν
	38	23	u.	δώσωμεν
	39	1	o.	Mc. 6 39-43
		1	u.	13
	45	14	o.	ἀπεκρίθη
	46	21	o.	ὥςτε
	47	6	u.	ζητεῖτέ
	48	7	u.	εἰ
	49	1, 5	o.	Mt. 16 13-16 bzw. Mt. 16 13-20
	54	4	u.	ἔλεγεν·
	80	7	u.	αὐτοῦ —— ----------αι (= καὶ ἀναστήσει)

I

A

KATA MAPKON

1—9

(Die Galiläiſche Periode).

I. Die Galiläische Periode I.

Mc. 1—3.

Der Täufer.

Mc. 1 1—6. Lc. 3 1—6. Mt. 3 1—6.

Lc. Lc. 2 52 (D. 12j. Jesus) 1 ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν,

Mt. Mt. 2 23 (Niederlaffg. i. Naz.) 1 ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν

Mc. 1 ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, 2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ
Lc. 4 ὡς ..... βίβλῳ λόγων .....ου τοῦ .....ου
Mt. ὁ ῥηθεὶς διὰ .....ου τοῦ .....ου

Mc. · ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
Lc. ·
Mt. λέγοντος·

Mc. σου· 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
Lc. ----------
Mt. ----------

Mc. αὐτοῦ.
Lc. ——·
Mt. ——.

Mc. 2f vgl. Joh. 1 22f τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
Lc. 3 vgl. Joh. 1 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν. vgl. Mt. 3 5 πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδ.
Mt. 1;5 vgl. Joh. 3 22 (Nikodemusgespräch) Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.

Lc. 5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. Lc. 3 7 (Bußpredigt des Täufers).

Mc. 4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Mc. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖται πάντες, (8)
Mt. 5 τότε ——— Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα
Mc. καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογού-
Mt. ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 ———|———~———|———
Mc. μενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου
Mt. ——— 4 αὐτὸς δὲ ——— εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν ———
Mc. καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.
Mt. ———· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες ———

Mc. — Lc. 3 7 (Bußpredigt d. Tfrs.)
Mt. Lc. 3 7 (Bußpredigt d. Tfrs.)

Messiasbotschaft des Täufers.

Mc. 1 7—8. Lc. 3 15—18. Mt. 3 11—12.

Lc. Lc. 3 14 (Standespred. d. Tfrs.) 15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, (Lc. 3 14 Bußpredigt d. Tfrs.)

Mc. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· (8) (4)
Lc. 16 ἀπεκρίνατο ——— πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς ·
Mt. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν·

Mc. ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
Lc. ——— δὲ ——— ——— ———
Mt. ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, ———

Mc. τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι
Lc. ———, (16) ——— ὑμᾶς βαπτίσει ———
Mt. τὰ ———τα βαστάσαι· (11) ——— ὑμᾶς βαπτίσει ———

Mc. 4 vgl. Joh. 1 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης·
Mc. 5 vgl. Joh. 3 26 καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
Mc. 7 vgl. Joh. 1 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.
Mc. 7-8 vgl. Joh. 1 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευείτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλείας εἶ; λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ. 22 εἶπαν οὖν

Mc. ἁγίῳ.
Lc. ..... καὶ πυρί. 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἁλῶνα αὐτοῦ καὶ
Mt. ..... καὶ πυρί. 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἁλῶνα αὐτοῦ, καὶ

—

Lc. συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
Mt. συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην , τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

—

Lc. 18 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Lc. 3 19 (Verhaftg. d. Tfrs).

—

Taufe Jesu.

Mc. 1 9—11. Lc. 3 21—22. Mt. 3 13—17.

Mc. 9 καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς
Lc. Lc. 3 20 (Verhaftg. d. Tfrs.) 21 ἐγένετο δὲ .... τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν
Mt. 13 τότε παραγίνεται ὁ .....

Mc. ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας

—

Mt. .... ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω
ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν·
ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πλη-
ρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν.

Mc. καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. (35) 10 καὶ εὐθὺς
Lc. καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου
Mt. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς .....

αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη·
ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν
Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν
αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἠλείας οὐδὲ ὁ
προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος
ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ
ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο
πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

Mc. 9-11 vgl. Joh. 1 29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· ἴδε ὁ
ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον·
ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ
ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περι-
στερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας
με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ
μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κἀγὼ ἑώρακα, καὶ
μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

Mc. 10 vgl. Joh. 1 51, 3 8.

Lc. 17 vgl. Lc. 3 17 i. II.

Mc. ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
Lc. ἀνεῳχθῆναι τὸν ..... ὸν [22] ..... καταβῆναι ....
Mt. ἀνέβη ἀπὸ .... · καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν οἱ ..... οἱ ..... εἶδεν

Mc. πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. [11] καὶ
Lc. ..... τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ..... ἐπ' ....., ...
Mt. ..... θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ ....., ἐρχόμενον ἐπ' ..... [17] ....

Mc. φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.
Lc. ..... ἣν ἐξ ..... οῦ γενέσθαι· .....
Mt. ἰδοὺ ..... λέγουσα· οὗτός ἐστιν ..... ᾧ ηὐδόκησα.

—
Lc. Lc. 3 [23] (Stammbaum Jeſu.)
—

Verſuchung Jeſu 1.

Mc. 1 12—13. Lc. 4 1—2[a]. Mt. 4 1, 11[b].

Mc. [12] καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν
Lc. Lc. 3 [38] (Stammb. Jeſu.) [1] Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
Mt. [1] τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη .....

Mc. ἔρημον. [13] καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος
Lc. Ἰορδάνου ..... ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ..... [2] ..... ~ ....
Mt. ..... ὑπὸ τοῦ πνεύματος, (2) .....σθῆναι

Mc. ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι
Lc. ..... διαβόλου. Lc. 4 [2b] (Verſ. Jeſ. 2)
Mt. ..... διαβόλου. .. Lc. 4 [2b] (Verſ. Jeſ. 2) [11b] ... . ἰδοὺ .....

Mc. διηκόνουν αὐτῷ.
—
Mt. προσῆλθον καὶ .....

Auftreten in Galiläa.

Mc. 1 14—15. Lc. 4 14—15. Mt. 4 12—17.

Mc. [14] μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ
Lc. Lc. 4 [13] (Verſuchg. Jeſu 2) (3 [19]) [14] καὶ ὑπέστρεψεν ..
Mt. [12] ἀκούσας ... ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν

Mc. [11] vgl. Mc. 9 [7].
Mc. [13] vgl. Joh. 1 [51] (ἀγγέλους).
Mc. [14] vgl. Joh. 1 [43] τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον.
vgl. Joh. 4 [1] ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, [2] καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [3] ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [4-42] Das Samariterweib in Sychar. [43] μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
Lc. [22] vgl. Joh. 5 [37] καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, [38] καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα (vgl. ob. Joh. 1 [33].)

Mc. Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
Lc. ..... ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος .....·
Mt. .....· 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ ἐλθὼν
κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς

Mc. κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
—
Mt. .....σιν καὶ λέγειν. μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ

Mc. θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
—
Mt. βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Lc. καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Lc. 4 16 (Verwerfg. in Nazareth.)

Berufung der ersten Jünger.

Mc. 1 16—20. Mt. 4 18—25.

Mc. 16 καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα
Mt. 17 περιπατῶν δὲ ..... δύο ἀδελφούς, ... τὸν λεγόμενον

Mc. καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ ·
Mt. Πέτρον ..... αὐτοῦ ..... ἀμφίβληστρον εἰς τὴν .....αν·

Mc. ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
Mt. .....· 19 ..... λέγει .....· .....

Mc. ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς
Mt. ..... 20 οἱ δὲ .....έως ..... 21 .....

Mc. ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
Mt. ἐκεῖθεν ..... ἄλλους δύο ἀδελφούς, ...

Mc. 16 vgl. Joh. 1 35-40 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεί, ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 39 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 40 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·
vgl. Lc. 5 1 ff.
vgl. Mt. 9 27 ff.
Mt. 13 vgl. S. 8 Mc. 1 21 (‖ Lc.)

Mc. αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
Mt. ....., ... μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν .....

Mc. [20] καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβε-
Mt. αὐτῶν· .... · [22] οἱ δὲ εὐθέως ..... τὸ πλοῖον καὶ τὸν

Mc. δαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
Mt. πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν ...ῷ. [23] καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ

Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. [24] καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. (vgl. Mc. [38 f.], Lc. [44], Mc. [28, 32 ff.], Lc. [37]) [25] καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου (Mc. 3 [7]) Mt. 5 [1] (Bergprd.) od. Lc. 6 [17] (Feldprebgt.)

Der erste Sabbath in Kapernaum.

Mc. 1 21—28. Lc. 4 31—37.

Mc. [21] καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ·
Lc. Lc. 4 [30] (Verwerfung in Nazareth) [31] ..... κατῆλθεν ..... πόλιν τῆς Γαλιλαίας,

Mc. καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν. [22] καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
Lc. ..... ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· [32] .....

Mc. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
Lc. ....., ὅτι ἐν .....ίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

Mc. [23] καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ
Lc. [33] .... ἔχων .....α δαιμονίου .....ου, ...

Mc. ἀνέκραξεν [24] λέγων · τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι
Lc. ..... φωνῇ μεγάλῃ· [34] ἔα, ...

Mc. ἡμᾶς· οἶδαμέν σε, τίς εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. [25] καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ·
Lc. .....; οἶδά ..... [35] ..... λέγων·

Mc. φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. [26] καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον
Lc. ..... ἀπ' .... ῥῖψαν ..... δαιμόνιον εἰς

Mc. [21] vgl. S. 7 Mt. 4 [13] καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὰ κατῴκησεν εἰς Καφαρναούμ .....
vgl. Joh. 2 [12] μετὰ τοῦτο (Kana) κατέβη εἰς Καφαρναούμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθ. αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mc. [22] vgl. Lc. 7 [1]: Mt. 7 [28] καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους (Bergpredigt sc.) ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. [29] ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

Mt. [23] vgl. Joh. 7 [1] μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. (Nach der Speisung.)

Mc. καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ
Lc. τὸ μέσον ..... ἀπ' ....., μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 .....

Mc. ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστιν
Lc. ἐγένετο ....ος ἐπὶ ....ας, καὶ ....ελάλουν πρὸς ἀλλήλους ....ες· τίς ὁ λόγος

Mc. τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,
Lc. οὗτος, ὅτι ἐν ....ίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν,

Mc. καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην
Lc. ..... ἐξέρχονται; 37 .....επορεύετο ἦχος περὶ .... πάντα τόπον

Mc. τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
Lc. τῆς .....φου.

Mc. 1 29—34. Lc. 4 38—41. Mt. 8 14—17.

Mc. 29 καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον
Lc. 38 ἀναστὰς δὲ ἀπὸ ..... εἰςῆλθεν
Mt. Lc. 7 10 (D. Syptm. v. Kprnaum.) 14 ..... ἐλθὼν ὁ

Mc. εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ
Lc. .....· .....
Mt. Ἰησοῦς ..... Πέτρου εἶδεν τὴν .....ὰν

Mc. Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ
Lc. δὲ τοῦ ..... ἦν συνεχομένη .....τῷ μεγάλῳ, ... ἠρώτησαν .....ὸν .....
Mt. αὐτοῦ βεβλημένην καὶ .....αν.

Mc. αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
Lc. ..... 39 ..... ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν
Mt. 15 ..... ἥψατο ..... αὐτῆς, ...

Mc. πυρετός, καὶ διήκονει αὐτοῖς. — 32 ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ
Lc. αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα ..... — 40 .....νοντος
Mt. .....· καὶ ἠγέρθη .....ῷ. — 16 .....

Mc. ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν
Lc. δὲ τοῦ .....ου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς .....
Mt. προσήνεγκαν .....ῷ

Mc. πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγ-
—
Mt. ..... πολλούς·

Mc. μένη πρὸς τὴν θύραν.
Lc. ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς
Mt. καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ,

Mc. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,
Lc. .....πευεν αὐτούς. 41 ἐξήρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια
Mt. ..... πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν,

Mc. (3 11) καὶ οὐκ ἤφιεν
Lc. ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ..... ἐπιτιμῶν ..... εἶα
—

Mc. 28 vgl. Mc. 5 43: Mt. 9 26.
vgl. Lc. 7 16.

Mc. λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
Lc. αὐτὰ λαλεῖν , ... τὸν Χριστὸν ..... εἶναι.
Mt. 17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ

—
—

Mt. Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

—
—

Mt. Mc. 4 35 (Der Seesturm.)

Mc. 1 35—38. Lc. 4 42—43.

Mc. 35 καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο.
Lc. 42 γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη ....., (3 21 5 16)

Mc. 36 καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 καὶ εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ
Lc. ..... οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτὸν ..... ἦλθον ἕως .....οῦ, ... κατεῖχον .....ὸν

Mc. ὅτι πάντες ζητοῦσίν σε . 38 καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχο-
Lc. τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς .....οὺς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέ-

Mc. μένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον .
Lc. ραις .....σιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ ..... ἀπεστάλην.

Reiſepredigt in Galiläa und Ausſatzheilung.

Mc. 1 39—45. Lc. 4 44, 5 12—16. Mt. 8 2—4.

Mc. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ
Lc. 44 ..... ἦν ..... τῆς .....ας
Mt. (4 23 S. 8)

Mc. δαιμόνια ἐκβάλλων 40
Lc. (Ptrs. Fiſchzug Lc. 5 1-11.) 5 12 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ
Mt. (Bergpredigt Mt. 8 1 u. Lc. 7 1.) 8 2

Mc. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
Lc. τῶν πόλεων, ... ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
Mt. ..... ἰδοὺ λεπρὸς προσελθών

Mc. γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 καὶ σπλαγχνισθεὶς
Lc. ἐδεήθη αὐτοῦ ..... · κύριε ..... 13 .....
Mt. προσεκύνει αὐτῷ λέγων· ..... 3 .....

Mc. ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο καὶ λέγει· θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν
Lc. ..... ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· .....ἕως ἡ λέπρα
Mt. ..... ἥψατο αὐτοῦ .....ων· .....ἕως

Mc. ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν,
Lc. ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
Mt. ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

Mc. 38 vgl. Joh. 2 12 (οὐ πολλὰς ἡμέρας.)
Mc. 43 vgl. Mt. 9 27 ff.

Mc. 44 καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν
Lc. 14 .... αὐτὸς παρήγγειλεν .... εἶν, ... ἀπελθὼν .....~
Mt. 4 .... ὁ Ἰησοῦς· .....

Mc. δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωυσῆς εἰς
Lc. .... καθὼς .....
Mt. .....ον τὸ δῶρον ὃ .....

Mc. μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον ,
Lc. ..... 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ,
Mt. .....

Mc. ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι εἰς πόλιν φανερῶς εἰσελθεῖν,
Lc. καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν·
—

Mc. ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.
Lc. 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
— (Mc. 1 35) (Lc. 7 2 Hptm. v. Kptrnm.)

Heimkehr und Heilung des Paralytischen.

Mc. 2, 1—12. Lc. 5, 17—26. Mt. 9, 1b—8.

Mc. 1 καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι
Lc. 17 .... ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν .....,
Mt. Mc. 5 21 (Gerasener) 1b .... ἦλθεν .... τὴν ἰδίαν πόλιν

Mc. ἐν οἴκῳ ἐστίν. 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ
Lc. καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ
—

Mc. ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
Lc. ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις
—

Mc. 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν
Lc. κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 .... ἰδοὺ ἄνδρες ..... ἐπὶ κλίνης
Mt. 2 .... ἰδοὺ προσέφερον .....ῷ .....

Mc. αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.
Lc. ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος , καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον
Mt. ἐπὶ κλίνης βεβλημένον ,

Mc. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγησαν τὴν
Lc. αὐτοῦ. 19 ..... εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν ....., ἀναβάντες ἐπὶ τὸ
—

Mc. στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς
Lc. δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ
—

Mc. κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει
Lc. (35) εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ 20 .... εἶπεν·
Mt. ..... εἶπεν

Mc. 5 vgl. Joh. 5 14.

Mc. τῷ παραλυτικῷ· τέκνον ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι · 6 ἦσαν δέ τινες τῶν
Lc. ἄνθρωπε ..ἐωνταί σοι ..... σου· 21 καὶ ἤρξαντο διαλο-
Mt. .....· θάρσει ..... · 3 καὶ ἰδού .....

Mc. γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· 7 τί οὗτος
Lc. γίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· τίς ἐστιν .....
Mt. ..... εἶπον..... ἑαυτοῖς· .....

Mc. οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ · τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς
Lc. ὅς .....ίας; ..... ἁμαρτίας ἀφεῖναι ..... μόνος .....; 22
Mt. ..... 4 .....

Mc. ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς,
Lc. ..... δὲ ..... τοὺς .....σμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς
Mt. ἰδὼν ..... τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν

Mc. λέγει αὐτοῖς · τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώ-
Lc. εἶπεν πρὸς .....ούς· ... .; 23 ... .
Mt. εἶπεν · ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ .....; 5 ... γάρ .....

Mc. τερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι , ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν
Lc. .....· ..ἐωνταί σοι ..... σου, ...
Mt. .....· ..... , ...

Mc. κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε ; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
Lc. ..... περιπάτει; 24 ..... ~.....
Mt. ..... περιπάτει; 6 .....

Mc. τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ · 11 σοὶ λεγω, ἔγειρε ἆρον τὸν
Lc. ....., εἶπεν .....λελυμένῳ· ..... καὶ ...ας τὸ
Mt. ....., τότε ..... · ἐγερθεὶς ..... σου

Mc. κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν
Lc. κλινίδιόν ..... πορεύου ..... 25 ..... παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον
Mt. τὴν κλίνην ..... 7 ..... ἐγερθείς

Mc. κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων,
Lc. αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26
Mt. ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες

Mc. ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας
Lc. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας ..... ἐ-.....ζον ..... καὶ ἐπλήσθησαν φόβου .....ες
Mt. δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν ..... ἐ-.....σαν .....

Mc. ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδαμεν .
Lc. ..... εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
Mt. τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Mc. 7 vgl. Joh. 2 24.
vgl. Joh. 5 18.
Mc. 11 vgl. Joh. 5 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει.
9 καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.
Lc. 21 vgl. Joh. 10 33 (cf. βλασφημίας, θεόν.)

Berufung Lewis.

Mc. 2 13—17. Lc. 5 27—32. Mt. 9 9—13.

Mc. 13 καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ
Lc. 27 — μετὰ ταῦτα —
—

Mc. ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν
Lc. — ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι —
Mt. 9 — ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν — ἄνθρωπον

Mc. τοῦ Ἁλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει
Lc. — εἶπεν —
Mt. — Μαθθαῖον λεγόμενον —

Mc. μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 καὶ γίνεται κατακεῖσθαι
Lc. —. 28 — καταλιπὼν πάντα —σι — 29 — ἐποίησεν δοχὴν μεγά-
Mt. —. — —σι — 10 — ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακει-

Mc. αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
Lc. λην Λευεὶς αὐτῷ —· — ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν — ἄλλων οἳ ἦσαν μετ'
Mt. μένου — , ἰδοὺ — ἐλθόντες

Mc. συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν
Lc. αὐτῶν κατακείμενοι.
Mt. —.

Mc. αὐτῷ 16 καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν
Lc. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν
Mt. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι

Mc. καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ . ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
Lc. πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί —
Mt. —· διατί —

Mc. ἐσθίει καὶ πίνει ; 17 καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς · οὐ χρείαν ἔχουσιν
Lc. —στε —στε; 31 — ἀποκριθεὶς — εἶπεν πρὸς —ούς· —
Mt. — ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ — εἶπεν· —

Mc. οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες·
Lc. — ὑγιαίν— ἀλλὰ —·
Mt. —· 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω

Mc. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
Lc. 32 — ἐλήλυθα — εἰς μετάνοιαν.
Mt. καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ —

Die Fastenfrage.

Mc. 2 18—22. Lc. 5 33—39. Mt. 9 14—17.

Mc. 18 καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται
Lc. 33
Mt. 14 τότε προς-— αὐτῷ

Mc. 14 vgl. Joh. 1 43 (καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.) (Filippos). 21 19 λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι) (Ptrs.)
Mc. 18 ff. vgl. Joh. 2 1 ff. (οἱ μαθηταί, 9 τὸν νύμφιον, οἶνον.)

Mc. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν
Lc. οἱ δὲ εἶπαν πρὸς ...όν· ...
Mt. οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου ...οντες· ... ἡμεῖς ...

Mc. Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ
Lc. ... πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, ...
Mt. ...οι ...ομεν, ... μα-

Mc. μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ
Lc. ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ...σθε τοὺς
Mt. θηταί σου ...; 15 ...

Mc. υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νύμφιος μετ' αὐτῶν ἐστιν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν
Lc. ...ούς ... ποιῆσαι νηστεῦσαι;
Mt. ... πένθειν ἐφ' ὅσον ... ὁ νύμφιος;

Mc. νύμφιον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
Lc. 35 ..., καὶ ...
Mt. ... ...

Mc. αὐτῶν ὁ νύμφιος καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21
Lc. ..., ... αις ταῖς ...αις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν
Mt. ...

Mc. οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον
Lc. πρὸς αὐτοὺς ὅτι ... ... ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ...βάλλει ...
Mt. ... δὲ ἐπιβάλλει ... ...ῳ

Mc. παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,
Lc. ...γε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ
Mt. ...ῷ· ... γὰρ ... αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου

Mc. καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ
Lc. τοῦ καινοῦ. 37 ... ...
Mt. ... 17 ...δὲ ...ουσιν ...

Mc. μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.
Lc. ...γε, ... ὁ νέος ... αὐτὸς ἐκχυθήσεται ... ἀπολοῦνται.
Mt. ...γε, ...γνυται οἱ ...οί, ... ἐκχεῖται ... ἀπόλλυνται.

—

Lc. 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς
Mt. ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. S. (Zaitus).

—

Lc. πιὼν παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

—

Erster Sabbathspruch.

Mc. 2 23—28. Lc. 6 1—5. Mt. 12 1—8.

Mc. 23 καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν
Lc. 1 ἐγένετο δὲ —
Mt. Mt. 11 30 (Wehe über die Gal. Städte, Heilandsruf) 1 ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς

Mc. 19 vgl. Joh. 3 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νύμφιός ἐστιν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου.

Mc. τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
Lc. .....τῷ [δευτεροπρώτῳ] δια..... αὐτὸν..... ..... ἤτιλλον οἱ μαθηταὶ
Mt. ...., οἱ δὲ .....

Mc. ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.
Lc. αὐτοῦ ..... καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσίν.
Mt. ἐπείνασαν καὶ ....σιν ..... καὶ ἐσθίειν.

Mc. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν
Lc. 2 τινὲς δὲ τῶν .....ων εἶπον· .....εῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν
Mt. 2 οἱ δὲ ..... ἰδόντες εἶπαν .....οὐ οἱ μαθηταί σου ..... ὃ οὐκ ἔξεστιν

Mc. ὃ οὐκ ἔξεστιν ; 25 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐδέποτε
Lc. ποιεῖν τοῖς σάββασιν; 3 ..... ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν · ..... τοῦτο
Mt. ποιεῖν ἐν σαββάτῳ · 3 ὁ δὲ εἶπεν .....κ

Mc. ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ;
Lc. ..... ὃ ....., ὁπότε ..... ὄντες;
Mt. ....., ... ;

Mc. 26 πῶς εἰςῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
Lc. 4 ὡς .....
Mt. 4 .....

Mc. ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς καὶ ἔδωκεν καὶ
Lc. ἔλαβεν καὶ ..... καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους
Mt. .....ον, ὃ .....ον ἦν αὐτῷ ..... οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦ-

Mc. τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν;
Lc. τοὺς ἱερεῖς;
Mt. σιν μόνοις;

5 ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

Mc. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ
Lc. 5 ..... ὅτι
—

Mc. σάββατον. 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
Lc. ....
Mt. 8 ..... γάρ ..... τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου .

Zweiter Sabbathspruch.

Mc. 3 1—6. Lc. 6 6—11. Mt. 12 9—14.

Mc. 1 καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν, καὶ ἦν
Lc. 6 ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ .....ελθεῖν αὐτὸν ..... τὴν ..... καὶ διδάσκειν. .....
Mt. 9 ... μεταβὰς ἐκεῖθεν .... τὴν ..... αὐτῶν. 10 ..... ἰδοὺ

Mc. ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν
Lc. ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά · 7 ——— το δὲ οἱ γραμμα-
Mt. ——— χεῖρα ——— ξηράν · ——— ἐπηρώτησαν ——— λέγοντες·

Mc. εἰ ἐν τοῖς σάββασιν θεραπεύει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν
Lc. τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ——— τῷ ———τῳ ——— , ——— εὕρωσιν ———εῶν
Mt. ——— ἔξεστιν ———σαι ; ——— ———

Mc. αὐτοῦ· 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν
Lc. ———· 8 αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ ——— ἀνδρὶ ——— ξηρὰν ἔχον-
Mt. ———·

Mc. χεῖρα ἔχοντι· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον· 4 καὶ λέγει
Lc. τι τὴν χεῖρα· ——— καὶ στῆθι ———· καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς
Mt. 11 ὁ δὲ εἶπεν

Mc. αὐτοῖς ·
Lc. ———ούς·
Mt. ———·

τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου

Mc. ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ
Lc. ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ——— τῷ ———τῳ ἀγαθο- ———
Mt. ὥστε ——— καλῶς ———εῖν.

Mc. ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ ὀργῆς, συνλυπούμενος
Lc. ——εἰσαι · 10 ——— πάντας ———
—

Mc. ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα . καὶ
Lc. εἶπεν αὐτῷ · ——— ——— σου. ὁ δὲ
Mt. 13 τότε ——— σου ——— .

Mc. ἐξέτεινεν καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ . 6 καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ
Lc. ἐποίησεν ——— . 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ
Mt. ——— ——— ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 ἐξελθόντες δὲ ———

Mc. τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
Lc. διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ. Mc. 3 13 (Ber. d. Zwölf.)
Mt. ——— ἔλαβον ———.

Zulauf und gehäufte Heilungen.

Mc. 3 7—12. Lc. 6 17—19. Mt. 12 15—21.

Mc. 7 καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν
Lc. Mc. 3 19 (Berufg. d. Zwölf) 17 ——— καταβὰς ———' αὐτῶν ἔστη
Mt. 15 ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ———

Mc. 2 vgl. Joh. 5 9 (σάββατον.)
Mc. 6 vgl. Joh. 5 16.
Mc. 7 vgl. S. 8 Mt. 4 25 (vor Bergpred.) καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως (Mc. 5 20) καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.
Mt. 11 vgl. Lc. 13 15 f.
vgl. Lc. 14 5.

Mc. εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς
Lc. ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, ... ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ
Mt. ἐκεῖθεν · .....

Mc. Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς
Lc. ..... πάσης ....ουσαλὴμ
Mt. ..... αὐτῷ πολλοί.

Mc. Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ,
Lc. ..... τῆς παραλίου .....ου .....ος,
—

Mc. ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον
Lc. οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ
—

Mc. προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν ,
Lc. καὶ ἰαθῆναι
Mt. καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας,

Mc. ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. 11 καὶ τὰ
Lc. ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 ..... οἱ ἐνοχλούμενοι
—

Mc. πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα,
Lc. ἀπὸ .....ων .....ων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ,
—

Mc. ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ
Lc. ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.
—

Mc. καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ
Lc. (4 41)
Mt. 16 ....ησεν .....

Mc. αὐτὸν φανερὸν ποιῶσιν .
—
Mt. .....~..... .....ήσωσιν,

Lc. 6 20 Feldpredigt.

17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.
Lc. 11 14 (Beelzebubrede.)

Berufung der Zwölf.

Mc. 3 13—19. Lc. 6 12—16. Mt. 10 2—4.

Mc. 13 καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος,
Lc. Mc. 3 6 (2. Sabbathſpruch) 12 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν .....
— Mc. 6 6 (Wanderpredigt und „große Ernte".)

Mc. καὶ
Lc. προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 ..... ὅτε ἐγένετο ἡμέρα,
—

Mc. προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν
Lc. .....εφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ... ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν
Mt. 2 τῶν δὲ

Mc. δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκ-
Lc. ....., οὓς καὶ .....στόλους ὠνόμασεν,
Mt. ....στόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·

Mc. βάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι
Lc. 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν
Mt. πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος

Mc. Πέτρον 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
Lc. ..... καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ....
Mt. .....ος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ .....ος ὁ .....ης ὁ

Mc. ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· 18 καὶ
—
Mt. .....ὸς αὐτοῦ

Mc. Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰά-
Lc. ..... 15 ....
Mt. .....ος .....ος, 3 Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, ...

Mc. κωβον τὸν τοῦ Ἁλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19
Lc. .... καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν
Mt. .....ος ὁ ..... Λεββαῖος, 4 ..... ὁ .....ος

Mc. καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
Lc. Ἰακώβου, ... ἐγένετο προδότης . Mc. 3 7 (Zulf. u. geh. Heilg.)
Mt. .....ας ὁ .....της ὁ ..... παραδοὺς ..... Mc. 6 7 (Ausſdg. d. Jünger.)

Jeſu Familie I.

Mc. 3 20—21.

20 καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον. καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη.

Das Beelzebubſtreitgeſpräch.

Mc. 3 22—30. Mt. 12 25 f., 29, 31 f.

Mc. 22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες
Mt. ſ. II Lc. 11 14 (Das Beelzebubſtreitgeſpräch.)

Mc. 15 vgl. Mc. 6 6, Mt. 10 1 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
Mc. 20 vgl. Joh. 7 5.
Mc. 22 vgl. Lc. 11 14.

Mc. ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 καὶ
—

Mc. προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν
Mt. (26 ..... καὶ εἰ ..... τὸν .....

Mc. ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη.
Mt. .....ει..ſ.u.)

Mc. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ , οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι .
Mt. 25b ___ πᾶσα πόλις ἢ ..... μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ....ήσεται.

Mc. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος
Mt. 26 ..... τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ...

Mc. ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ
Mt. .... 29 ἢ πῶς ..... τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ .....

Mc. διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.
Mt. .... δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, ...ῃ; . . .

Mc. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ
Mt. 31 διὰ τοῦτο ..... πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασ- φημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-

Mc. αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ
Mt. παις, ... 32 . . . . εἴπῃ κατὰ τοῦ .....ατος τοῦ

Mc. ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται
Mt. ___ου, ___ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ ___ι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Lc. 6 43 (Baum und

Mc. αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
Mt. Früchte.)

Jeſu Familie II.

Mc. 3 31—34. Lc. 8 19—21. Mt. 12 46—50 ex.

Mc. 31 καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ
Lc. Mc. 4 25 (Aufmunterg. z. Verſtndn.) 19 παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν .....
Mt. Lc. 11 26 (i. Beelzebubſtreitgeſpräch) 46 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ....

Mc. οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο
Lc. ..... οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ
Mt. ..... εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι .

Mc. περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ
Lc. διὰ τὸν ___ον. 20 ἀπηγγέλη δὲ ..... ὅτι .....
Mt. 47 εἶπεν δέ τις .....· .....

Mc. ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε . 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει ·
Lc. ἑστήκασιν ___ ἰδεῖν ___ θέλοντες. 21 ὁ δὲ ..... εἶπεν πρὸς αὐτούς ·
Mt. ἔξω ἑστήκασιν ___οῦντες σοι λαλῆσαι . 48 ὁ δὲ ..... εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ·

Mc. 29 vgl. Lc. 12 10.
Mc. 30 vgl. Joh. 7 20, 8 48, 10 20.

Mc. τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 καὶ περιβλεψάμενος τοὺς περὶ
—
Mt. ---------- τίνες εἰσὶν ----------; 49 ---- ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπὶ ---- μαθη-

Mc. αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ
Lc. μή- τηρ μου
Mt. τὰς αὐτοῦ εἶπεν· -οὐ ---------- 50 -τις γὰρ ----------

Mc. τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ
Lc. καὶ ἀδελφοί μου -οἱ εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες
Mt. ---------- πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς ----------

Mc. ἐστίν.
Lc. καὶ ποιοῦντες. Mt. 4 35 (Seesturm.)
Mt. ---

2. Die Markusgleichnisse.

Mc. 4 1—34.

Gleichnis vom Sämanne.

Mc. 4 1—9. Lc. 8 4—8. Mt. 13 1—9.

Mc. [1] καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν
Lc. Lc. 8 [3] (Die dienenden Frauen)
Mt. [1] ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας ἐκάθητο

Mc. παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος,
Lc. [4] ....ιόντος δὲ ....ου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-
Mt. .... [2] ....ήχθησαν .... οι πολλοί ,

Mc. ὥστε αὐτὸν εἰςπλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πᾶς
Lc. πορευομένων πρὸς αὐτὸν
Mt. ...., ...

Mc. ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν . [2] καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
Lc. εἶπεν διὰ ....ῆς·
Mt. .... τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. [3] ....ἐλάλησεν ....οῖς ....

Mc. πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· [3] ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
Lc. [5] .... τοῦ
Mt. ~.... λέγων· .... τοῦ

Mc. σπεῖραι . [4] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν,
Lc. .... τὸν σπόρον αὐτοῦ. .... αὐτὸν ....,
Mt. ....σιν . [4] .... αὐτὸν ἃ ....

Mc. καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. [5] καὶ ἄλλο
Lc. καὶ κατεπατήθη .... τοῦ οὐρανοῦ ....: [6] .... ἕτερον κατ-
Mt. ....ά. [5] ἄλλα δὲ

Mc. ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
Lc. ....την ....αν , ... φυὲν
Mt. .... τὰ ....ώδη, ...έως ....

Mc. βάθος γῆς· [6] καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος , ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
Lc. ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα .
Mt. ....· [6] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ....

Mc. [7] καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ
Lc. [7] .... ἕτερον .... ἐν μέσῳ τῶν ....ῶν, ... συμφυεῖσαι .... ἀπ....
Mt. [7] ἄλλα δὲ .... ἐπὶ ....ά.

Mc. [3] vgl. Joh. 4 [36] (Bei den Samaritern) (ὁ σπείρων)

Mc. καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν
Lc. 8 ..... ἕτερον ..... ἀγαθήν, ... φυὲν ἐποίησεν .....
Mt. 8 ἄλλα δὲ ....,

Mc. ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν
Lc. ..... τα-
Mt. ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα

Mc. 9 καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
Lc. πλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ....ων .....
Mt. 9 ὁ ....ων ....

Zweck der Gleichnisrede.

Mc. 4 10—12. Lc. 8 9—10. Mt. 13 10—15.

Mc. 10 καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα
Lc. 9 ἐπ-.....ων δὲ ..... μαθηταὶ .....οῦ· τίς
Mt. 10 .... προσελθόντες ... μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ· διατί

Mc. τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς · ὑμῖν τὸ μυστή-
Lc. αὕτη εἴη ἡ παραβολή . 10 ὁ δὲ εἶπεν· ..... δέδοται γνῶναι
Mt. ἐν .....αῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι ..... δέδοται γνῶναι

Mc. ριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω
Lc. τὰ μυστήρια ....., τοῖς δὲ λοιποῖς
Mt. τὰ μυστήρια ..... τῶν οὐρανῶν, ... οὐ δέδοται.

12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. (Mc. 4 25 vgl.) 13 διὰ τοῦτο

Mc. ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες
Lc. ....., ... μὴ ....
Mt. ..... αὐτοῖς λαλῶ ὅτι ..... οὐ .....ου.... .... οὐκ

Mc. ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς.
Lc. .....
Mt. .....ου.... οὐδὲ .....οῦ.....

14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. Lc. 10 24 (Selige Augenzeugen.)

Mc. 8 vgl. Joh. 4 35 f. (καρπός)

Deutung des Sämannsgleichnisses.

Mc. 4 13—20. Lc. 8 11—15. Mt. 13 18—23.

Mc. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην,
Lc. 11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή·
Mt. Lc. 10 24 (Selige Augenzeugen) 18 ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε ..... τοῦ σπεί-

Mc. καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει . 15 οὗτοι δέ
Lc. .. σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ ...
Mt. ραντος· 19

Mc. εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν ,
Lc. παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ .....σαντες,
Mt. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ

Mc. εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν
Lc. εἶτα ..... διάβολος ..... ἀπὸ τῆς καρδίας
Mt. συνιέντος, ... πονηρὸς ..... ἁρπάζει τὸ ..... ἐν τῇ καρδίᾳ

Mc. αὐτοῖς. 16 καὶ οὗτοι
Lc. .....ῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13
Mt. .....οῦ. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20

Mc. ὁμοίως εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἵ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον
Lc. .. δὲ ..... τὴν .....αν ..... μετὰ χαρᾶς
Mt. . ὁ δὲ .... σπαρείς, οὗτός ἐστιν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ

Mc. εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρός-
Lc. δέχονται τὸν λόγον , ... οὗτοι ..... ~....., οἵ .....
Mt. .....ων .....· 21 .....ει δὲ .....ῷ ..

Mc. καιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται.
Lc. .....ὸν πιστεύοντες καὶ καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
Mt. .....ός ἐστιν, γενομένης δὲ .....εται .

Mc. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,
Lc. 14 τὸ δὲ εἰς ..... πεσόν , ... ,
Mt. 22 ὁ δὲ εἰς ..... σπαρείς , ...ός ἐστιν ὁ .....ων ,

Mc. 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι
Lc. ..... ὑπὸ .....ῶν ..... ἡδονῶν τοῦ βίου
Mt. ..... ἡ .....α .....

Mc. εἰσπορευόμεναι συνπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται . 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ
Lc. .....οι .....ονται ..... οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν
Mt. .....σι ..... 23 ὁ δὲ .....

Mc. τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν
Lc. τῇ καλῇ γῇ , οὗτοί εἰσιν ..... ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ .....σαντες
Mt. ..... καλὴν γῆν .....εἰς , ...ός ἐστιν ὁ τὸν λόγον

Mc. τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἓν τριάκοντα καὶ ἓν ἑξήκοντα
Lc. ..... κατέχουσιν , ... ὑπομονή ·
Mt. ἀκούων ..... συνιείς, ὃς δὴ .....εῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν , ὁ δὲ .....,

Mc. καὶ ἓν ἑκατόν .

Mt. ὁ δὲ τριάκοντα. Mt. 13 24 (Gleichnis vom Unkraut unter dem Weizen.)

Aufmunterung zum Verständnisse.

Mc. 4 21—25. Lc. 8 16—18. Mt. 13 12.

Mc. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν
Lc. 16 οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ..... κάτω
—

Mc. κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ ; 22 οὐ
Lc. .....ης τίθησιν, ἀλλ' ....ας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰςπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 ....
—

Mc. γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ , οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον,
Lc. ...., ὃ οὐ .....ὸν γενήσεται, ..., ὃ οὐ μὴ γνω-
—

Mc. ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 24 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Lc. σθῇ καὶ .....~..... 18
—

Mc. βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προςτεθήσεται
Lc. ..... οὖν πῶς .....·
Mt. S. 22 (Zweck der Gleichnis-

Mc. ὑμιν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
Lc. ... ἂν .....η, ...· ..... ἂν μὴ ...η, ...
Mt. rede.) 12 ... τις ..... καὶ περισσευθήσεται· ὅςτις δὲ .....

Mc. ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
Lc. δοκεῖ ...ειν ..... S. 19 (Jesu Familie II)
Mt. ..... S. 22 (Zweck der Gleichnisrede.)

Gleichnis vom Samenkorne.

Mc. 4 26—29.

26 καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,
27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν
καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ
οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ,
πρῶτον χόρτον εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος
ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός,
εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν
ὁ θερισμός.

Mc. 21 vgl. Lc. 11 33 οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰςπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.

Mc. 22 vgl. Lc. 12 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

Mc. 24 vgl. Lc. 6 38.

Mc. 25 vgl. Lc. 19 26.

Mc. 26 vgl. Mt. 13 24 ἄλλ. παραβ. παρέθηκ. αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς ..... ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου .... 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν ....

Lc. 16 vgl. Joh. 5 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων ὑμεῖς δὲ ἠθελῆσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτί αὐτοῦ.

Gleichnis vom Senfkorne.

Mc. 4 30—32. Lc. 13 18—19. Mt. 13 31—32.

Mc. 30 καὶ
Lc. Lc. 13 17 (Heilung der Verkrümmten.) 18 ἔλεγεν
Mt. Mt. 13 30 (Gleichnis vom Unkraute unter dem Weizen.) 31 ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς

Mc. ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;
Lc. οὖν · τίνι .....α ἐστὶν ἡ .....α ..... καὶ ..... ὁμοιώσω αὐτήν ;
Mt. λέγων · .....α ἐστὶν ἡ .....α τῶν οὐρανῶν

Mc. 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς ,
Lc. 19 ὁμοία ἐστὶν ....., ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ,
Mt. ....., ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ

Mc. μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ ἀναβαίνει
Lc. ---- ηὔξησεν
Mt· ..... μέν ἐστιν ....., ὅταν δὲ αὐξηθῇ

Mc. καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασ-
Lc. ---- ἐγένετο εἰς δένδρον , καὶ
Mt. .... ἐστὶν ..... γίνεται δένδρον , ... ἐλθεῖν

Mc. θαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.
Lc. .....ε.....ωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Mt. ..... καὶ .....οῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

—

Lc. Lc. 13 21 (Gleichnis vom Sauerteige.)
Mt. Lc. 13 21 (Gleichnis vom Sauerteige.)

Methode der Gleichnisrede.

Mc. 4 33—34. Mt. 13 34—35.

Mc. 33 καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν
Mt. Lc. 13 21 (Gleichnis vom Sauerteige.) 34 ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς

Mc. λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ
Mt. ὄχλοις, καὶ χωρὶς ..... δὲν .....,

Mc. τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.
Mt. 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου

λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς. Mt. 13 36
(Deutung des Gl. vom Unkr. unt. d. Weizen.)

Lc. 18 vgl. Lc. 13 20 Anm.

3. Die galiläiſche Periode II.

Mc. 4 35—6 44.

Der Seeſturm.

Mc. 4 35—41. Lc. 8 22—25. Mt. 8 18, 23—27.

Mc. 35 καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· δι-
Lc. S. 19 (Jeſu Familie II) 22 ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς
Mt. S. 8 (D. erſte Sabb. i. Kap.) 18 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπ-

Mc. ἐλθωμεν εἰς τὸ πέραν . 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν
Lc. πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
Mt. ελθεῖν εἰς τὸ πέραν . 19-22 Lc. 9 57 (Nachfolgeverhandlungen.) 23 καὶ ἐμ-

Mc. (5[1]) ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ
Lc. λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτων ἀφύπνωσεν· ....
Mt. βάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 .... ἰδοὺ

Mc. γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον,
Lc. κατέβη .... εἰς τὴν λίμνην , ... συνεπληροῦντο
Mt. σεισμὸς .....ας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυ-

Mc. ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον
Lc. καὶ ἐκινδύνευον.
Mt. μάτων. ..... δὲ

Mc. καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ·διδάσκαλε, οὐ μέλει
Lc. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν ....οντες· ἐπιστάτα, ἐπιστάτα ,
Mt. ἐ.....εν. 25 .... προσελθόντες ἤγειραν ....οντες· κύριε , σῶσον,

Mc. σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 29 καὶ διεγερθεὶς
Lc. ..... . ὁ δὲ .....
Mt. ..... . 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε ὀλιγόπιστοι; τότε .....

Mc. ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο· καὶ ἐκόπασεν ὁ
Lc. ..... τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· .... ἐπαύσαντο
Mt. ..... τοῖς ἀνέμοις .... ·

Mc. ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε
Lc. , ... 25 εἶπεν δὲ ..... · ποῦ ἡ
Mt. .....

Mc. 36 vgl. Joh. 6 22f. (πλοιάριον ἄλλο, ἄλλα πλοιάρια)

Mc. πίστιν ; [41] καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός
Lc. .....ις ὑμῶν; .....θέντες δὲ ἐθαύμασαν .....τες .....
Mt. [27] οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν .....τες ποταπός ἐστιν

Mc. ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει ;
Lc. ..... τοῖς .....οις ἐπιτάσσει ..... τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;
Mt. οὗτος, ... οἱ .....οι ....ουσιν;

Der gerasenische Besessene.

Mc. 5 1—20. Lc. 8 26—39. Mt. 8 28—9 1[a].

Mc. [1] καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασ-ηνῶν.
Lc. [26] ..... κατέπλευσαν [(22)] ..... Γεργες-....., ἥτις
Mt. [28] ..... ἐλθόντος αὐτοῦ .... Γαδαρ-.....,

Mc. [2] καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν
Lc. ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας· [27] ἐξελθόντι δὲ .....ῷ ἐπὶ τὴν γῆν .....
Mt. .....αν

Mc. αὐτῷ ἐκτῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ
Lc. ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο
Mt. ..... δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι

Mc. [(15)] [3] ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο
Lc. ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' .....
Mt. χαλεποὶ λίαν,

Mc. αὐτὸν δῆσαι, [4] διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δεδέσθαι,
Lc. [[29] .....οῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν καὶ ἐδεσμεύετο .....καὶ πέδαις
—

Mc. καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς
Lc. φυλασσόμενος, ... διαρήσσων τὰ δεσμὰ
Mt. ὥστε μὴ

Mc. ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, [5] καὶ διαπαντὸς νυκτ'ς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν
Lc. ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.]
Mt. .....σιν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

Mc. κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. [6] καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ
Lc. [28] ἰδὼν δὲ .....
Mt. [29] .....οὐ

Mc. προσεκύνησεν αὐτῷ [7] καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει · τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ
Lc. ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ ..... εἶπεν · .....
Mt. ἔκραξαν λέγοντες· ... ἡμῖν ....., ...

Mc. τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς. [8] ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ
Lc. .....; δέομαί σου ..... [29] παρήγγελλεν ..... τῷ πνεύματι
Mt. ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

Mc. πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. [(4)]
Lc. τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ ..... πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύ-
—

Lc. στο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου

Mc. 9 καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι ; καὶ λέγει
Lc. εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ ..... ὁ Ἰησοῦς λέγων· ... σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν

Mc. αὐτῷ· λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν . 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν
Lc. · ....., ... εἰσῆλθεν δαιμόνια .....ὰ εἰς αὐτόν. 31 .....ουν .....

Mc. πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη
Lc. ..... ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ....
Mt. 30 ..... μακρὰν ἀπ' αὐτῶν .....

Mc. χοίρων μεγάλη βοσκομένη . 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες·
Lc. ..... ἱκανῶν .....ων ἐν τῷ ὄρει, ...
Mt. ..... πολλῶν ..... 31 οἱ δὲ δαίμονες .....ουν ..... · εἰ ἐκ-

Mc. πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
Lc. ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς ..... ἐκείνους .....εῖν .
Mt. βάλλεις ἡμᾶς ἀπόστειλον ..... τὴν ἀγέλην τῶν .....ων .

Mc. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
Lc. ..... 33 ἐξελθόντα δὲ .... δαιμόνια ἀπὸ τοῦ
Mt. ..... εἶπεν ..... ὑπάγετε. 32 οἱ δὲ .....ες

Mc. εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
Lc. ἀνθρώπου ....
Mt. ἀπ..... ἰδοὺ ..... πᾶσα .....

Mc. τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. — 14 καὶ οἱ βόσκοντες
Lc. ..... λίμνην ..... ἀπεπνίγη . — 34 ἰδόντες δὲ .....
Mt. .... ἀπέθανον ... τοῖς ὕδασιν . — 33 οἱ δὲ .....

Mc. αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
Lc. τὸ γεγονὸς ....
Mt. ..... ἀπελθόντες .....~..... πάντα τὰ

Mc. καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ
Lc. 35 ἐξ-..... δὲ ....
Mt. τῶν δαιμονιζομένων. 34 ..... ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξ-.....εν

Mc. ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον
Lc. ἦλθον ..... εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξ-
Mt. εἰς ὑπάντησιν τοῦ ..... οὗ ..... ἰδόντες αὐτὸν

Mc. ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα , καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ
Lc. ἦλθεν ..... παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ... 36 ἀπήγ-

Mc. διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ
Lc. γειλαν δὲ ..... ἐσώθη ὁ .....σθείς . 37 .....

Mc. ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ
Lc. ἠρώτησαν ..... ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν .....
Mt. παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ .....

Mc. τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
Lc. ....., ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς ... . ὑπέ-
Mt. ..... 9 1 .....βὰς ... . δια-

Mc. παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ
Lc. στρεψεν. 38 ἐδέετο δὲ .....οῦ .. ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
Mt. πέρασεν. (S. 11 Heilg. d. Paralytischen nach der Heimkehr.)

Mc. οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ
Lc. ἀπέλυσεν δὲ ....., ...ων· 39 ὑπόστρεφε ....., ...
—

Mc. ἀπάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο
Lc. διηγοῦ, ... σοι ἐποίησεν ὁ θεός. .....
—

Mc. κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
Lc. καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων .....
— (4 25)

Jaïrus' Tochter; die Blutflüssige.

Mc. 5 21—43. Lc. 8 40—56. Mt. 9 18—26.

Mc. 21 καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ πέραν
Lc. 40 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν .....ν
Mt. S. 13 (Fastenfrage.) 18

Mc. πάλιν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 καὶ
Lc. ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ....., ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν . 41 ....
Mt. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς

Mc. ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων ὀνόματι Ἰάειρος,
Lc. ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ .....α ....., καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν·
Mt. ἰδοὺ ἄρχων εἰσελθὼν

Mc. καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά,
Lc. ..... πεσὼν παρὰ ..... Ἰησοῦ παρεκάλει ..... εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον
Mt. .....εκύνει .....ῷ

Mc. λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου (4 2) . ἐσχάτως ἔχει,
Lc. αὐτοῦ, 42 ....ηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν .
Mt. ..... ἡ .....ηρ ..... ἄρτι ἐτελεύτησεν ·

Mc. ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ . 24 καὶ ἀπῆλθεν
Lc. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν
Mt. ἀλλὰ .....θες τὴν .....ά σου ἐπ' .....ήν, ...σεται. 19 ..... ἐγερθεὶς ὁ

Mc. μετ' αὐτοῦ. καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ
Lc. αὐτόν οἱ ὄχλοι .....επνιγον ..... 42 ....
Mt. Ἰησοῦς ..... καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 20 ....

Mc. 20 vgl. S. 7 Mt. 4 25.
Mc. 25 vgl. Joh. 5 14 (Bethesda) μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται.

Mc. γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη [26] καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν
Lc. ——— ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις
Mt. ἰδοὺ ——— αἱμορροοῦσα ———

Mc. ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα
Lc. ———οἵς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,
—

Mc. ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, [27] ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
Lc. [44] προς———
Mt. προς———

Mc. ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. [28] ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν
Lc. ——— τοῦ κρασπέδου ———,
Mt. ——— τοῦ κρασπέδου ——— [21] ——— ἐν ἑαυτῇ· ———

Mc. ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι. [29] καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος
Lc. ——— παραχρῆμα ἔστη ῥύσις ———
Mt. μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου ——— (22)

Mc. αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. [30] καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν
Lc. ——— (47) [45] ——— εἶπεν ———· (46)
Mt. [22] ὁ δὲ

Mc. ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· τίς μου ἥψατο
Lc. ——— ὁ ἁψάμενός
Mt. ———

Mc. τῶν ἱματίων; [31] καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν
Lc. μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ ——— σὺν ———ῷ· ἐπιστάτα, οἱ
—

Mc. ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· τίς μου ἥψατο; (30)
Lc. ———οι ———έχουσίν ——— καὶ ἀποθλίβουσιν. [46] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ
—

Mc. [32] καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.
Lc. ἔγνων δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. [47] ———οῦσα
Mt. ——— ———ὼν αὐτὴν

Mc. [33] ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ
Lc. δὲ ἡ ——— ὅτι οὐκ ἔλαθεν, ——— ———
—

Mc. προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν
Lc. ———πεσοῦσα ——— δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς
—

Mc. τὴν ἀλήθειαν. [34] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε
Lc. ἰάθη παραχρῆμα. [48] ———· ———· πορεύου
Mt. ——— · θάρσει, ———·

Mc. εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. (29) — [35] ἔτι αὐτοῦ
Lc. ———· (44) — [49] ———
Mt. ——— ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. — (18)

Mc. [34] vgl. Mc. 10 [52].

Mc. λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν,
Lc. .....σταί τις παρὰ .....ων .... τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου,
—

Mc. τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει
Lc. μηκ-.....ε .... 50 .... ἀπεκρί-
—

Mc. τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε . 37
Lc. θη αὐτῷ· .....σον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν
Mt. (23)

Mc. καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
Lc. ..... εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ ....Ἰωάννην ....Ἰάκωβον
—

Mc. τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. (40) 38 καὶ ἔρχονται
Lc. καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52
Mt. 23 .... ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς

Mc. εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας
Lc. ἔκλαιον δὲ πάντες .... ἐκόπτοντο
Mt. .... τὴν ....ίαν .... ἄρχοντος, ... ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον

Mc. πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν
Lc. αὐτήν. ὁδὲ εἶπεν· μὴ .....· .....
Mt. ἔ-λεγεν· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον

Mc. ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας
Lc. ..... 53 ..... εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 .....
Mt. ..... 24 ..... 25 ὅτε ... ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος,

Mc. παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται
Lc. (51)
Mt. ....ελθὼν

Mc. ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· ταλιθὰ κούμ,
Lc. ..... αὐτῆς ἐφώνησεν ....ων·
Mt. ἔ.....σεν ..... αὐτῆς

Mc. ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε . 42
Lc. ἡ παῖς, ...ου. 55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα
Mt.

Mc. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα·
Lc. αὐτῆς .... ἀνέστη παραχρῆμα, (43) καὶ διέταξεν αὐτῇ
Mt. .... ἠγέρθη .....,

Mc. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ
Lc. δοθῆναι φαγεῖν. 56 ..... οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν .....
—

Mc. 41 vgl. Joh. 5 9 (Bethesda) καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Mc. ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν. (1 28)
Lc. ....ενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.
Mt. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς-

—
—
Mt. ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Mt. 9 27 (Heilung zweier Blinden.)

Verwerfung in Nazaret.

Mc. 6 1—6a. Mt. 13 53—58.

Mc. 1 καὶ ἐξ-
Mt. Mt. 15 52 (Die Gleichniſſe.) 53 .... ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, με-

Mc. ἦλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
Mt. τῆρεν ..... 54 .... ἐλθὼν .....

Mc. αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ. καὶ οἱ
Mt. ἐ-.....εν αὐτοὺς ..... αὐτῶν, ὥστε

Mc. πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία
Mt. ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ ....ειν · ....

Mc. ἡ δοθεῖσα τούτῳ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; 3 οὐχ οὗτός
Mt. αὕτη .... αἱ .....; 53 .....

Mc. ἐστιν ὁ τέκτων; ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώ-
Mt. ..... τοῦ .....ονος υἱός ; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται .....ὰμ .... οἱ .....οἱ αὐτοῦ .....

Mc. βου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε
Mt. ..ος .....φ .... Σίμων .... Ἰούδας ; 56 .... οὐχὶ πᾶσαι

Mc. πρὸς ἡμᾶς ; (2) καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ
Mt. ..... εἰσίν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 ..... ὁ δὲ

Mc. ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς
Mt. Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς · ..... ἰδίᾳ πατρίδι

Mc. συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν,
Mt. ..... 58 ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς

Mc. εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν
Mt. .....

Mc. αὐτῶν.
Mt. ..... Mc. 6 24 (Herodes Urteile über Jeſus.)

Mc. 1 vgl. Lc. 4 16 ff.
Mc. 3 vgl. Joh. 6 42 (Geſpräch nach der Speiſung) καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.
Mc. 4 vgl. Joh. 4 44 (Jeſus bei den Samarit.) αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. (Reiſe nach Galiläa.)
Mt. 26 vgl. S. 9 Mc. 1 28.

Aussendung der Jünger.

Mc. 6 6b—13. Lc. 9 1—6. Mt. 9 35—10 14, 11 1.

Mc. 6b καὶ περιῆγεν τὰς κώμας
Lc. [13 22 .... διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ .....
Mt. † Lc. 11 15 (Die Beelzebubanklage.) 35 ..... ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ .....

Mc. κύκλῳ διδάσκων.
Lc. .....]
Mt. .....

ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. (Mt. 4 23 S. 8) 36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. (Mc. 6 34 S. 38) 37 τότε λέγει ..... θερισμὸς πολὺς .... 38 ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. (Lc. 10 2 f. u.).

Mc. 7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο
Lc. 1 συν ....εσάμενος δὲ .....
Mt. 1 .....εσάμενος ..... μαθητὰς αὐτοῦ

Mc. δύο καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων
Lc. ἔδωκεν ..... δύναμιν καὶ ..... ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια
Mt. ἔδωκεν .... ὥστε

—
Lc. καὶ νόσους θεραπεύειν .
Mt. ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 2-4 S. 17 (Verfg. d. Zwölf.)

Mc. 6 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς
Lc. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
Mt. 5 τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς ....αγγείλας ..... λέγων·

Mc. 7 vgl. Lc. 10 1 μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον (Mt. 35) οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς· ... θερισμὸς πολὺς ... ἐργάτας ... εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. (Mt. 37) 3 .... ἀποστέλλω ὑμ. ὡς ἄρνας ... λύκ ... 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν ... 6 .... 7 ... ἄξιος γὰρ ὁ ἐργ. τοῦ μισθ. αὐτ. ..... 8 ... 9 ... 10 ... καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ... 11 ... καὶ τὸν κονιορτὸν ..... ἀπομασσόμεθα.

Mt. 10 1 vgl. S. 18 Mc. 3 15.

† Hier Mt. 9 35—10 16 im Zusammenhange: was mit steilen Lettern gedruckt, entspricht Stellen aus Mc. 6 6b-11 u. Lc. 9 1-5, was mit fetten, Stellen aus Lc. 10 1-12. Das Gesperrte findet sich bei Mt. noch sonstwo. Der gewöhnlich gedruckte Rest gehört Mt. hierselbst allein an: 9 35 καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς **πόλεις πάσας** καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν (= Mt. 4 23 S. 8). 36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα (= Mc. 6 34) 37 τότε **λέγει τοῖς** μαθηταῖς αὐτοῦ· **ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς .... θερισμὸν αὐτοῦ.** 10 1 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά (Mc. 3 15) καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν (= Mt. 4 23) 2-4 τῶν δὲ δώδεκα .. ὀνόματα .... 5 τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε

εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. (Mc. 7 24-30: Mt. 15 24.) 7 πορευόμενοι δὲ

— (3 14)
Lc. κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι
Mt. κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς

—
Lc. 3 καὶ εἶπεν πρὸς
Mt. ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε δωρεὰν δότε.

Mc. ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν,
Lc. αὐτούς· ...στε ... τὴν ... ...τε ... ...τε πήραν ...τε ἄρτον
Mt. 9 (f. u.) μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν 10 μὴ πήραν

Mc. μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.
Lc. ...τε ἀργύριον ...τε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
Mt. εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

Mc. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν
Lc. 4 ... εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε
Mt. 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν.

Mc. ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται
Lc. ... καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 ... ὅσοι ... ...χωνται
Mt. κἀκεῖ μείνατε ... 12-13 (Lc. 10 5) 14 ... ...

Mc. ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινά-
Lc. ... ἐξ- ερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ
Mt. ...η τοὺς λόγους ..., ἐξ- ερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ...

Mc. ξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
Lc. ... κονιορτὸν ἀπὸ ... ἀποτινάσσετε ... ἐπ' ...ούς.
Mt. ... κονιορτὸν ἐκ ... Lc. 10 10 f.

Mt. 10 8 vgl. Lc. 7 22: Mt. 11 5.
Mt. 10 7a 8b vgl. Lc. 10 9.

καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε (= Lc. 7 22), δαιμόνια ἐκβάλλετε (= Mc. 3 15)· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας (= Lc. εἰς τὰς πλατείας.) ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

Mc. 12 καὶ
Lc. 6
Mt. Mk. 10 42: 11 1 ___ ἐγένετο ὅτι ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ,

Mc. ἐξελθόντες ἐκήρυξαν
Lc. ___ερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι
Mt. μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Mc. ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ
Lc. ___
Mt. Lc. 7 18 (An-

Mc. ἐθεράπευον.
Lc. ___τες παντοχοῦ.
Mt. frage des Täufers.)

Herodes Urteil über Jesus.

Mc. 6 14—16. Lc. 9 7—9. Mt. 14 1—2.

Mc. 14 καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν
Lc. 7 ___ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης
Mt. S. 32 (Verwerfg. in Nazaret). 1 ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ___ Ἡρῴδης ὁ τετραάρχης

Mc. γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι
Lc. τὰ γινόμενα πάντα, ___ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ___
Mt. τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ 2 ___ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν

Mc. Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγ-ήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
Lc. ___ ἠγέρθη ___,
Mt. ___στής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν ___ αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν

Mc. ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἠλείας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν
Lc. 8 ὑπό τινων δὲ ___ ἐφάνη, ἄλλων ___ ___ τις ___
Mt. ___.

Mc. προφητῶν· 16 ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης ἔλεγεν· ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην,
Lc. ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν
—

Mc. οὗτος ἠγέρθη.
Lc. ___ περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. S. 37 (Rückkehr der Jünger.)
—

Episode vom Tode des Täufers.

Mc. 6 17—29. Lc. 3 19—20. Mt. 14 3—12.

Mc. 17 αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκρά-
Lc. S. 4 (Messiasverkündigung d. Tfrs.) 19 ὁ δὲ ___ ὁ τετραάρχης,
Mt. 3 ὁ γὰρ ___ ___

Mc. 15 vgl. Joh. 7 40 . . . ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ Γαλ. ὁ Χρ. ἔρχεται;
Mc. 17 vgl. Joh. 3 24 (Salim) οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης.

Mc. τησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ
Lc. (20) ἐλεγχόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ περὶ
Mt. —σας ---------- ---------- καὶ ---------- ἀπέθετο ——

Mc. Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν·
Lc. ----------δος τῆς ----------κὸς ---------- καὶ περὶ πάν-
Mt. ---------- [----------] ----------.

— (17)
Lc. των ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, κατέκλεισεν τὸν
—

Mc. 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ
Lc. Ἰωάννην ἐν φυλακῇ. — S. 5 (Taufe Jesu.)
Mt. 4 ---------- ---------- αὐτῷ ----

Mc. ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν
Mt. ---------- αὐτήν. 5 ---- θέλων

Mc. αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν
Mt. ----------βήθη ---- ὄχλον , ὅτι ὡς

Mc. ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως
Mt. προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Mc. αὐτοῦ ἤκουεν. 21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον
Mt. 6 γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρῴδου

Mc. ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ
—

Mc. εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς
Mt. ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ ---------- ἐν τῷ μέσῳ καὶ ----------,

Mc. συνανακειμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι·
—

Mc. 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας
Mt. 7 ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν ---------- δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται.

Mc. μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰω-
Mt. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς ----------ὸς ----------·

Mc. άννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ᾐτήσατο
—

Mc. λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτι-
Mt. δός ----, φησίν, ὧδε ----------

Mc. στοῦ. 26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ
Mt. ---------- 9 ---- ----ηθείς ---------- συν----------

Mc. ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν
Mt. ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 ---- πέμψας (9)

Mc. ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ
Mt. ---------- Ἰωάννην ----------. 11 ----

Mc. ἦνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κοράσίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
Mt. ἠνέχθη ἡ ..... ἡ ..... ἐδόθη ..... ἤνεγκεν

Mc. αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
Mt. ..... 12 ..... προσελθόντες ....

Mc. αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ. (30)
Mt. ..... ἔθαψαν ....., καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. (Spſg. b. 5000.)

Rückkehr der Jünger.

Mc. 6 30—31. Lc. 9 10a. [Mt. 14 12.]

Mc. 30 καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
Lc. S. 35 (Herodes Urteil über Jeſus.) 10 ..... ὑποστρέψαντες .....
Mt. [12 ..... ἐλθόντες

Mc. ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ
Lc. διηγήσαντο ....
Mt. ..... τῷ Ἰησοῦ.]

Mc. κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες
—
—

Mc. πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
—
—

Speiſung der 5000.

Mc. 6 32—44. Lc. 9 10b—17. Mt. 14 13—21.

Mc. 32 καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον
Lc. 10b ..... παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν
Mt. (Epiſode vom Tode d. Tſrs.) 13 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ

Mc. τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτούς
Lc. εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι
Mt. εἰς ἔρημον τόπον .... ἀκούσαντες

Mc. πολλοὶ καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προ-
Lc. γόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ,
Mt. οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ ..... οἱ ....

Mc. 32 vgl. Joh. 6 1 μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν

Mc. 33 vgl. Mc. 8 1 (‖ Mt. 15 32)

Speiſung der 4000.

1 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν προς-
32 ὁ δὲ Ἰησοῦς .....

καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη
..... αὐτοῦ εἶπεν .....

Mc. ἦλθον αὐτούς. 34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν
Mt. 14 ..... οἷς (9 36)

Mc. ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
Lc. ..... ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει .....οἷς περὶ

Mc. 35 καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς
Lc. τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο
Mt. καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ

Mc. γινομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἤδη
Lc. κλίνειν· ..... δὲ ... δώδεκα εἶπον αὐτῷ· (12)
Mt. γεν.....ἦλθον αὐτῷ ..... λέγοντες · ..... ἡ ὥρα

Mc. ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ
Lc, ... τὸν ὄχλον , ... πορευθέντες ... τὰς ..... κώμας .....
Mt. παρῆλθεν ἤδη· ..... οὖν τοὺς ὄχλους, ... τὰς

Mc. κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. (35)
Lc. ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρ..... ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.
Mt. .... βρώματα .

Mc. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Lc. 13 ..... δὲ πρὸς .....ούς· .....|.....~.....
Mt. 16 .... · οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· .....

Mc. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους καὶ δώσομεν
Lc. οἱ δὲ εἶπαν · (13)
Mt. 17 οἱ δὲ .....·

Mc. αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε, ἴδετε. καὶ γνόντες
Lc. οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ
Mt. οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ

Mc. 34 vgl. Mt. 9 36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. (S. 33 Aussendg. d. Jünger.)

4000 ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις
....αι .....

εἰς οἶκον αὐτῶν ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασιν.
οὐ θέλω, μήποτε .....θῶσιν .....

4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι
33 ... λέγουσιν .... ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορ-

ἄρτων ἐπ' ἐρημίας ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς · πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ
τάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 ..... λέγει .....οῖς ὁ Ἰησοῦς· ..... ἄρτους ἔχετε; .....

Jo. ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίνεται αὐτῷ ὁ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 ἔστιν παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε

Mc. λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
Lc. ἄρτοι πέντε ___ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι
Mt. ..... ἄρτους ..... 18 ὁ δὲ εἶπεν· φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς.

Mc. (37) (44)
Lc. πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες
Mt. (21)

Mc. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια
Lc. πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
Mt. 19 ___ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι

Mc. ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν
Lc. ἀνὰ πεντήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως ___ κατέκλιναν ἅπαντας.
Mt. ___ τοῦ ___ ου,

Mc. πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
Lc. 16 λαβὼν δὲ .....
Mt. .....

Mc. τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους
Lc. ..... αὐτοὺς .....,
Mt. ....., ___ ___ας

Mc. καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας
Lc. ___θεῖναι τῷ ὄχλῳ .
Mt. ἔδωκεν ..... τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

Mc. ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν. 43 καὶ ἦραν
Lc. 17 ..... ~....., ___ ___θη τὸ περισσεῦσαν
Mt. 20 ....., ___ ___ τὸ περισσεῦον

Mc. 41 vgl. Joh. 21 13 (Erſcheinung am See Tiberias) ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. (Joh.)

4000 εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
___ον· ___, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 ___εἵλας ___ν ___ν, 36

λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθη-
ἔ___εν ..... καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ .....

ταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα. καὶ
___, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ___οις.

εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισ-
37 ..... πάντες ..... τὸ περισσεῦον

σεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας · 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι·
τῶν κλασμάτων ἦραν ..... πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ....

Jo. ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσεν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπολῆται. 15 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν

Mc. κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ
Lc. αὐτοῖς ..... κόφινοι δώδεκα
Mt. τῶν ..... ους .....εις. 21 οἱ δὲ ἐσθί-

Mc. φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
—
Mt. οντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Mc. (Wandeln auf dem See.)
Lc. Mc. 8 27 (Offenbarung des Messiasbekenntnisses.)
Mt. (Wandeln auf dem See.)

καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 καὶ εὐθὺς ἐμβὰς
ἄνδρες χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 ..... ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη

εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. (Zeich. v. Himm.)
....., καὶ ..... ὅρια Μαγαδάν .

δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

4. Die Mc.-Mt.-ſtrecke

nach der erſten Speiſung bis kurz nach der zweiten.

Mc. 6 45—8 26.

Wandel auf dem See.

Mc. 6 45—52. Mt. 14 22—33.

Mc. 45 καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς
Mt. 22 .... αὐτὸν ....

Mc. τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς
Mt. ....., ... οὗ .....σῃ τοὺς ὄχλους. 23 .....λύσας τοὺς ὄχλους

Mc. ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίας γενομένης
Mt. ἀνέβη ..... κατ' ἰδίαν ..... ὀψίας δὲ ..... μόνος ην ἐκεῖ.

Mc. ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν
Mt. 24 τὸ δὲ ..... ἤδη .....ον ..... ἦν

Mc. αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς,
Mt. .....ον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ..... ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

Mc. περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ
Mt. 25 τετάρτῃ δὲ ..... ᾗ ..... ἦλθεν ..... τὴν .....αν.

Mc. ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα
Mt. 26 ἰδόντες δὲ ..... ἐταράχ-

Mc. 45 vgl. Joh. 6 14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς (Mt. 33) ὁ προφήτης ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, φεύγει πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. 16 ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ οὔπω ἐληλύθει Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, 18 ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς στάδια εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς ἣν ὑπῆγον.

Mc. 46 vgl. Mc. 8 27, Lc. 9 18 (Die Speiſg. 5000 ſchließt mit Lc. 9 17): 18 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ καὶ ἐπηρώτ. . . . τίνα με . . . λέγ. εἶναι.

Mc. 47 vgl. Joh. 21 4 πρωΐας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· . . .

Mc. ἔδοξαν ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν
Mt. θησαν, λέγοντες ..... ἀπὸ τοῦ φόβου 27

Mc. εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ
Mt. ..~..| ..... αὐτοῖς λέγων· .....

Mc. εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.
Mt. .....

28 ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν· ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

Mc. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ
Mt. 32 .....αβάντων αὐτῶν ....

Mc. ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρω-
—

Mc. μένη.
Mt. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Zulauf in Genneſaret.

Mc. 6 53—56. Mt. 14 34—36 ex.

Mc. 53 καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲτ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 καὶ
Mt. 34 .... 35 .....

Mc. ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περι-
Mt. ..... οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέ-

Mc. ἔδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις
Mt. στειλαν εἰς ..... περίχωρον ..... προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας

Mc. τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύετο εἰς
Mt. .....,

Mc. κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρε-
Mt. 36 .....

Mc. κάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο
Mt. ..... μόνον .....~..... ....

Mc. αὐτοῦ ἐσώζοντο.
Mt. δι-.....θησαν.

Mc. 50 vgl. Joh. 4 26.
Mt. 33 vgl. Joh. 4 24 (?) (προσκυνοῦντας, ἀληθείᾳ, προσκυνεῖν)

Die Reinigungsvorschriften.

Mc. 7 1—23. Mt. 15 1—20.

Mc. 1 *καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ*
Mt. 1 *τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ*

Mc. *Ἱεροσολύμων.*
Mt. *γραμματεῖς*

2 *καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων — 5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς·*

Mc. *διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,*
Mt. *λέγοντες· 2 ..... οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν .....;*

Mc. *ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον ; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·*
Mt. *οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ..... ἀποκριθεὶς .....·*

Mc. *καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι*
Mt. [7 *ὑποκριταί, ... ~..... λέγων ·*

Mc. *οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ*
Mt. 8 .....~.....| ..... · 9 .....

Mc. *σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ*
Mt. .....]

Mc. *κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε*
Mt. *3 διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε*

Mc. *τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν·*
Mt. ..... διὰ .....; *4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων·*

Mc. *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-*
Mt. ....., ...

Mc. *τάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· κορβᾶν, ὅ ἐστιν*
Mt. ..... 5 .....· ὃς ἂν ....·

Mc. *δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ*
Mt. ....., *οὐ μὴ τιμήσει τὸν ....έρα αὐτοῦ*

Mc. *ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἣ παρε-*
Mt. *.. τὴν ....έρα αὐτοῦ. 6 καὶ ἠκυρώσατε ..... νόμον ..... διὰ τὴν .....ιν .....·*

Mc. *δώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. (6 ff.)*
Mt. *7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας*

Mt. λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην

Mc. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν
Mt. δὲ σέβονταί με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 ——

Mc. τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀν-
Mt. —— εἶπεν ——στε ——στε· 11 ——

Mc. θρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώ-
Mt. τὸ ——ερχ- —— τὸ στόμα ——οῖ τὸν ἄνθρωπον· —— τὸ ἐκπορευόμενον

Mc. που ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
Mt. ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο ——οῖ ——.

12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. 14 (Lc. 6 39) ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται.

Mc. 17 καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
Mt. 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον

Mc. τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
Mt. ἡμῖν ——. 16 ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν ——; 17 ——

Mc. πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰς-
Mt. —— —— τὸ στόμα (20 b)

Mc. πορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται,
Mt. (18) —— χωρεῖ —— ——βάλλ-——;

Mc. καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον
Mt. 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς

Mc. (19) , ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν
Mt. καρδίας ἐξέρχεται, κἀ-——α ——. 19 ἐκ γὰρ ——

Mc. ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι,
Mt. ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί,

Mc. πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·
Mt. ψευδομαρτυρίαι, ——αι.

Mc. 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
Mt. 20 —— ἐστιν τὰ ——ούντα ——· τὸ δὲ

Mc. (3) (18b)
Mt. ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Die Syrofönikerin.

Mc. 7 24—30. Mt. 15 21—28.

Mc. 24 ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. (31) καὶ εἰσελθὼν εἰς-
Mt. 21 καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ..... μέρη ..... καὶ Σιδῶνος.

Mc. οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν· 25 ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ
Mt. 22 καὶ ἰδοὺ .....

Mc. περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς
— (25)

Mc. τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει. καὶ ἠρώτα
Mt. Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραξεν λέ-

Mc. αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
Mt. γουσα· ἐλέησόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσ-
ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν
ἡμῶν. 24 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
(Mt. 10 6)

Mc. (25) 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ ·
Mt. 25 ἡ δὲ ἐλθουσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα· κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·

Mc. ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
Mt. (23 f.) κ ἔξεστιν .....

Mc. τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, κύριε· καὶ τὰ κυνάρια
Mt. ~ 27 εἶπεν · γὰρ .....

Mc. ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
Mt. ισι τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης .....

Mc. παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον
Mt. κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ..... ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις·

Mc. ὕπαγε, ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς
Mt. γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.

Mc. εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.
Mt. ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Heilung des Taubstummen nach der Nordreise.

Mc. 7 31—37. Mt. 15 29—31.

Mc. 31 καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν
Mt. 29 μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ..... (31) παρὰ .....

Mc. τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.
Mt. .....,

Mc. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφφαθά, ὅ ἐστιν διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ εὐθὺς ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν (vgl. Mt. 31).

καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κυλλοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, 31 ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν Ἰσραήλ (vgl. Mc. 37).

Speisung der 4000.

Mc. 8 1—10. Mt. 15 32—39 ex.

Mc. 1 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν,
Mt. 32 ὁ δὲ

Mc. προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον,
Mt. Ἰησοῦς ——— αὐτοῦ εἶπεν · ———

Mc. ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω
Mt. ——— σαι

Mc. αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ
Mt. ——— οὐ θέλω, μήποτε ———θῶσιν ———.

Mc. μακρόθεν ἥκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί
Mt. 33 ——— λέγουσιν ——— · ——— ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ

Mc. τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας ; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς · πόσους ἔχετε
Mt. ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 ——— λέγει ———οῖς ὁ Ἰησοῦς· ——— ἄρτους

Mc. ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ
Mt. ἔχετε ; ——— ον· ———, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 ———σίλας ———

Mc. 31 ff. vgl. Joh. 6 1 μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας
Mt. 29 ff. τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς καὶ ἐκεῖ ἐκαθέζετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ſ. Mc. 8 1.

Mc. τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου
Mt. τὴν —ν, 36 ἐ—σν —— καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ ——

Mc. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα·
Mt. ——, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς —οις.

Mc. καὶ εὐλογήσας αὐτὰ παρέθηκεν. 8 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισ-
Mt. 37 —— πάντες —— τὸ περισσεῦον

Mc. σεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι·
Mt. τῶν κλασμάτων ἦραν —— πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες —— ——

Mc. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς
Mt. ἄνδρες χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 —— ἀπο—ας τοὺς ὄχλους ἐνέβη ——

Mc. τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.
Mt. ——, καὶ —— ὅρια Μαγαδάν . .

Die Zeichenforderung.

Mc. 8 11—21. Mt. 16 1—12.

Mc. 11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ,
Mt. 1 —— προσελθόντες —— καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες

Mc. ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ
Mt. ἐπηρώτων —ὸν —— ἐκ —— ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 ὁ δὲ

Mc. ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει·
Mt. ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· [ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία .... 3 .....

Mc. τί ἡ γενεὰ
Mt. πρόσωπον . . οὐρανοῦ γινώσκετε .... σημ. τ. καιρῶν οὐ δύνασθε; ([Lc. 12 54)] 4 ——

Mc. αὕτη (8 38) ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.
Mt. πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ

Mc. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 14 καὶ
Mt. εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. — καταλιπὼν —— —— (5) 5 ——

Mc. (13) ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον
Mt. ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν —— ἄρτους λαβεῖν.

Mc. μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε
Mt. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν —— · —— καὶ **προσέχετε**

Mc. 6 vgl. Joh. 21 13 bei Mc. 6 41.

Mc. 11 vgl. Lc. 11 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. (aus: Beelzebubſtreitgeſpräch.)

Mc. 11 vgl. Joh. 6 24 (Nach Seewandeln und Rückkunft) καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰ. κ. εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτε με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην . . . .

Mc. 15 vgl. Lc. 12 1 . . . ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου .... ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς . . πρῶτον· **προσέχετε** ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

Mc. ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου . 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς
Mt. ..... Σαδδουκαίων. 7 οἱ δὲ ..... ἐν

Mc. ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. 17 καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογί-
Mt. ἑαυτοῖς λέγοντες ..... ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν · .....

Mc. ζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; 18 οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρω-
Mt. ..... ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ... ἐλάβετε; 9 .....

Mc. μένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ
—

Mc. ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ
Mt. .... τῶν .....ων, ...

Mc. πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. 20 ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ
Mt. .... ἐλάβετε; 10 οὐδὲ .....

Mc. εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ
Mt. ἄρτους τῶν .....ων καὶ .....ας .....ας ἐλάβετε;

Mc. λέγουσιν· ἑπτά. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὔπω συνίετε;
Mt. 11 πῶς οὐ νοεῖτε

ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Mc. 8 27 (Messiasbekenntnis bei Käsarea.)

Der Blinde von Bethsajda.

Mc. 8 22—26.

Mc. 22 καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἰ τι βλέπει. 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.

5. Die galiläische Periode III.

Mc. 8 27—9 ex.

Das Messiasbekenntnis bei Käsarea.

Mc. 8 27—30. Lc. 9 18—21. Mt. 26 13—20.

Mc. [27] καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
Lc. S. 40 (Speisung der 5000) [18] ___ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προς-
Mt. [13] ἐλθὼν δὲ _____

Mc. (6 [46]) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρίας τῆς
Lc. ευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ _____,
Mt. (14 [23]) ___ τὰ μέρη _____

Mc. Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν
Lc. ___ _____ησεν αὐτοὺς _____· _____ οἱ ὄχλοι
Mt. _____ _____ _____· _____ _____

Mc. οἱ ἄνθρωποι εἶναι; [28] οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην
Lc. λέγουσιν _____; [19] _____ ἀποκριθέντες εἶπαν· _____
Mt. _____ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; [14] _____· οἱ μὲν _____

Mc. τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν.
Lc. _____, ἄλλοι δὲ _____ προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
Mt. _____, ἄλλοι δὲ _____, ἕτεροι ___ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα _____

Mc. [29] καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος
Lc. [20] εἶπεν δὲ _____οῖς· _____; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς
Mt. [15] λέγει _____οῖς· _____; [16] _____ δὲ Σίμων _____

Mc. λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός.
Lc. εἶπεν · τὸν _____ὸν τοῦ θεοῦ.
Mt. εἶπεν · _____ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.

Mc. [27] vgl. Joh. 6 [66] Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. [67] εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; [68] ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· [69] καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.

Mc. [28] vgl. Joh. 7 [40] Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· [41] ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

Mc. [29] vgl. Joh. 1 [49] ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.

17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 κἀγὼ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Mc. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.
Lc. 21 ὁ δὲ ἐπι_____ας _____ παρήγγειλεν _____σιν τοῦτο , ...
Mt. 20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς _____ εἶτ____ ὅτι __ὅς ἐστιν ὁ Χριστός.

Die Leidensverkündigung.

Mc. 8 31—9 1. Lc. 9 22—27. Mt. 16 21—28 ex.

Mc. 31 καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
Lc. 22 . . . εἰπών _____
Mt. 21 ἀπὸ τότε _____ ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ _____ αὐτὸν

Mc. πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν
Lc. _____ ἀπὸ _____
Mt. εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ _____ ἀπὸ _____

Mc. ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 καὶ
Lc. _____ τῇ τρίτῃ ____ᾳ ἐγερθῆναι.
Mt. _____ τῇ τρίτῃ ____ᾳ ἐγερθῆναι. 22

Mc. παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
Mt. _____ λέγων·

Mc. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
Mt. ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ____ _____

Mc. ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς
Mt. εἶπεν τῷ _____· _____· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, _____

Mc. τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς
Lc. 23
Mt. _____ 24 τότε ὁ Ἰησοῦς

Mc. 31 vgl. Joh. 3 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου (i. Nikodemusgespräch).

Mc. 32 vgl. Joh. 16 29 ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

Mc. 34 f. vgl. Joh. 12 25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
vgl. Lc. 17 33 u. Mt. ‖

Mt. 18 f. vgl. Joh. 1 42 ἐμβλέψας αὐτῷ (Σίμωνι sc.) ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
vgl. Joh. 20 23 bei Mt. 18 18.

Mc. αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς · ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν
Lc. ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας · εἴ _____ ἔρχεσθαι , _____
Mt. _____ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ _____ ἐλθεῖν, _____

Mc. καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν
Lc. _____ καθ' ἡμέραν, _____ . 24 _____
Mt. _____ , _____ . 25 _____

Mc. ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
Lc. _____ ᾗ _____ ,
Mt. _____ ᾗ _____ ,

Mc. εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον
Lc. οὗτος _____ . 25 _____ ται _____ ος _____ ας _____
Mt. εὑρή _____ . 26 _____ ηθήσεται _____ ος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερ-

Mc. ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ δοῖ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
Lc. _____ , ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς ;
Mt. δήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ ; ἢ τί δώσει _____

Mc. ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
Lc. 26 _____ ἄν _____ _____
Mt. _____ ;

Mc. μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ
Lc. , τοῦτον _____ , _____
Mt. (16 4) 27 μέλλει γὰρ _____ ἔρχεσθαι

Mc. ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.
Lc. _____ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.
Mt. _____ αὐτοῦ , καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ

Mc. 9 1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσίν τινες ὧδε τῶν
Lc. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, _____ τῶν αὐτοῦ
Mt. κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 _____ | ___~___ |

Mc. ἑστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασι-
Lc. _____ _____ _____
Mt. ___ώτων _____ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον

Mc. λείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
Lc. _____ .
Mt. ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Die Verklärung.

Mc. 9 2—13. Lc. 9 28—36. Mt. 17 1—13.

Mc. 2 καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν
Lc. 28 ἐγένετο δὲ _____ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ _____ αι ὀκτώ, καὶ _____ λαβὼν
Mt. 1 _____ θ' _____ _____

Mc. Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
Lc. _____ Ἰωάννην _____ Ἰάκωβον _____ βη _____ τὸ
Mt. _____ _____ _____ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, _____

Mc. ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,
Lc. —— προσεύξασθαι . 29 —— ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ
Mt. —— . 2 ——, καὶ ἔλαμψεν τὸ

Mc. 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ λίαν ,
Lc. προσώπου αὐτοῦ ἕτερον —— ὁ ——ισμὸς —— ——ὸς ἐξαστράπτων.
Mt. πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ —— —— —— ὡς τὸ φῶς .

Mc. οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς
Lc. 30 —— ἰδοὺ (31) ἄνδρες δύο
Mt. 3 —— ἰδοὺ ——

Mc. Ἠλείας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
Mc. συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες —— Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας ,
Mt. Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας —— μετ' αὐτοῦ.

Lc. 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον
αὐτοῦ ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ.
32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν
τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς
συνεστῶτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ

Mc. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεί , καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι,
Lc. εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν ——οῦν· ἐπιστάτα, ——
Mt. 4 ἀποκριθεὶς δὲ —— εἶπεν ——· κύριε , ——.

Mc. καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλείᾳ μίαν. 6 οὐ γὰρ
Lc. —— —— ——~——, —~——|——|——~——|——|——~——, μὴ
Mt. εἰ θέλεις, —— ὧδε ——.

Mc. ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη
Lc. εἰδὼς ὃ λέγει · 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ——
Mt. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ——

Mc. ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, (6) καὶ
Lc. καὶ ἐπεσκίαζεν ——ούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 ——
Mt. φωτεινὴ ἐπεσκίασεν ——ούς, (6) ——

Mc. ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης · οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
Lc. ——~——|—— λέγουσα· —— ἐκλελεγμένος,
Mt. ἰδοὺ —— λέγουσα· ——, ἐν ᾧ εὐδόκησα·

Mc. ἀκούετε αὐτοῦ.
Lc. ——~——
Mt. ——

6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσ-
ωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ
προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν·
ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.

Mc. 7 vgl. S. 6 Mc. 1 11.

Mc. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον
Lc. 36 ... ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη
Mt. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ...

Mc. ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους,
Lc. ...ς ...ς . ... (37)
Mt. εἰ μὴ ... . 9 ... ἐκ ...

Mc. διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
Lc. αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐ... ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν
Mt. ἐνετείλατο ... ὁ Ἰησοῦς λέγων· ... εἴπητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ...

Mc. θρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες τί ἐστιν
Lc. ἑώρακαν.
Mt. ... ἐγερθῇ.

Mc. τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
—
—

Mc. 9 11—13. Mt. 17 10—13.

Mc. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμμα-
Mt. 10 ...ησαν ... οἱ μαθηταὶ ...· τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν

Mc. τεῖς ὅτι Ἠλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἠλείας ἐλθὼν
Mt. ...; 11 ... ἀποκριθεὶς εἶπεν · ... μὲν ἔρχεται

Mc. πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα
Mt. καὶ ...καταστήσει .... [12b οὕτως καὶ ὁ ...ὸς ... μέλλει

Mc. πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ. 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλείας ἐλήλυθεν,
Mt. ...σχειν ὑπ' αὐτῶν.] 12 λέγω δὲ ... ... ἤδη ἦλθεν ,

Mc. καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον , καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
Mt. καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ... ἐν ...ησαν.

—
Mt. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι

—
Mt. περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

Der epileptiſche Knabe.

Mc. 9 14—29. Lc. 9 37—43a. Mt. 17 14—20.

Mc. (9 9) 14 καὶ ἐλθόντες πρὸς
Lc. 37 ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους
Mt. (17 9) 14 ...ων...

Mc. τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς
Lc. συνήντησεν αὐτῷ ...ος ...ύς.
Mt. τὸν ...

Mc. αὐτούς. 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες
—
Mt. ...ῆλθεν αὐτῷ

Mc. ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ
Lc. 38 ___
Mt. ἄνθρωπος γονυπετῶν ___

Mc. ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, ἤνεγκα
Lc. ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπό ___ ἐβόησεν λέγων· ___, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ
Mt. 15 καὶ λέγων· κύριε, (16) ἐλέησόν

Mc. τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον, 18 καὶ ὅπου ἐὰν
Lc. ___, ὅτι μονογενής μοί ἐστιν, 39 καὶ ἰδοὺ ___
Mt. ___~___, ὅτι

Mc. αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει , καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας
Lc. λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ___οῦ,
—

Mc. καὶ ξηραίνεται.
Lc. καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν.
Mt. σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει·

Mc. (22) καὶ εἶπα (17) τοῖς
Lc. 40 ___ ἐδεήθην τῶν
Mt. πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 ___ προσήνεγκα αὐτὸν ___

Mc. μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς
Lc. ___ῶν ___ ἐκβάλωσιν αὐτό, ___ ἠδυνήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
Mt. ___, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς

Mc. λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
Lc. εἶπεν· ___ καὶ διεστραμμένη, ___ ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ___
Mt. εἶπεν· ___ καὶ διεστραμμένη, ___ μεθ' ___ῶν ___

Mc. ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με . 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτόν,
Lc. ___; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ
Mt. ___ μοι αὐτὸν ὧδε .

Mc. τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ
Lc. ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν.
—

Mc. ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· ἐκ
—
—

Mc. παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ
—
Mt. [15b ___ γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ ___ πολλάκις ___ τὸ ___ωρ .]

Mc. αὐτόν· ἀλλὰ εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
—
—

Mc. τὸ εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν
—
—

Mc. 22 vgl. Mt. 9 27 ff.

Mc. πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετίμησεν
Lc. ----------
Mt. 18 καὶ ----------

Mc. τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ
Lc. δὲ ὁ Ἰησοῦς ----------,
Mt. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,

Mc. ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ
—
Mt. ----

Mc. σπαράξας ἐξῆλθεν καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν
—
Mt. ---------- ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον,

Mc. ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησους κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.
Lc. καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
Mt. καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Mc. 28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς
Lc. 43 ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. —
Mt. 19 τότε προς----------ς

Mc. οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
—
Mt. ---------- τῷ Ἰησοῦ ---------- εἶπον · διατί ----------

Mc. αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.
—
Mt. ----; 20 ὁ δὲ λέγει ----·

—
—
Mt. διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν.... πίστιν ὡς κόκκον σινάπ.... ὄρ.. (Lc. 17 5 f. Vom Glauben.)

Heimliche Reise durch Galiläa.

Mc. 9 30—33ª. Lc. 9 43ᵇ—45. Mt. 17 22—24.

Mc. 30 κἀκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ·
Lc. 43b πάν-
Mt. 22 συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ ----------α

Mc. 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν
Lc. των δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν
Mt. εἶπεν

Mc. αὐτοῖς ὅτι ὁ
Lc. πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· –
Mt. ---------- ὁ Ἰησοῦς· μέλλει –

Mc. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν
Lc. γὰρ ---------- μέλλει ----------σθαι ----------
Mt. ---------- ----------σθαι ----------, 23 ----------

Mc. 28 vgl. Mt. 9 27ff. Mc. 30 vgl. Joh. 7 1.
Mt. 20 vgl. Joh. 14 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· . . . Mt. 21 unecht.

Mc. αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ
Lc. 45 ——
Mt. —— τῇ τρίτῃ ——ᾳ ἐγερθή—— καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Mc. ἠγνόουν τὸ ῥῆμα ,
Lc. —— τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό,
—

Mc. καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι . 33 καὶ ἦλθον εἰς Καφαρ-
Lc. ——|——~ —— περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
Mt. 24 ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ——

Mc. ναούμ.
—
Mt. —— . . . Mt. 17 24 (Stater im Fiſchmaule.)

Rangſtreit; fremder Exorciſt.

Mc. 9 33b—41. Lc. 9 46—50. Mt. 18 1—5, 10 42.

Mc. 33b καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα
Lc. 46 (47)
Mt. Mt. 17 27 (Stater im Fiſchmaule). 1 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ

Mc. αὐτούς · τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ
Lc. εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς,
Mt. λέγοντες·

Mc. ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ (33b)
Lc. τὸ —— ἂν εἴη —— αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογι-
Mt. —— ἄρα —— ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

Mc. καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
Lc. σμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν,
—

Mc. πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον
Lc. ἐπι——όμενος ——ου
Mt. 2 —— προσκαλεσάμενος ——

Mc. ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς·
Lc. —— παρ' ἑαυτῷ, 48 —— ——·
Mt. —— 3 —— ——·

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε
ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. (Mc. 10 15) 4 ὅστις οὖν ταπεινώσει
ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ
μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ

Mc. 37 ὃς ἂν ἓν τῶν παιδίων τούτων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ
Lc. —— ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ——
Mt. —— ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ——.

Mc. 32 f. vgl. Joh. 16 16-19. Mc. 34 vgl. Lc. 22 24 ff. Mc. 35 vgl. Mc. 10 43 f.
Mc. 37 vgl. Mt. 10 40 (Jüngerregeln) ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
Mt. 3 vgl. Joh. 3 5 ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. vgl. Mc. 10 15.

Mc. δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.
Lc. —ξ—, ——— ———· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων,
—

Mc. [38] ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης · διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί
Lc. οὗτός ἐστιν μέγας. [49] ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα , ——— ἐπὶ ———
—

Mc. σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει
Lc. ———, ———σαμεν ——— ἀκολουθεῖ
—

Mc. ἡμῖν. [39] ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει
Lc. μεθ' —ῶν. [50] εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· ———·
—

Mc. δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· [40] ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ'
Lc. ———
—

Mc. ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. [41] ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν
Lc. ὑ——— ὑ———. —
Mt. (Jüngerregeln.) 10 [42] καὶ ὃς ἐὰν ——— ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ——— ψυχροῦ μόνον εἰς

Mc. ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
—
Mt. —μα μαθητοῦ , ——— · ———

—
— Lc. 9 [51] (Samariterherberge.)
— Mt. 11 [1] S. 35 (Aussendung d. Jgr.)

Vom Ärgernisse.

Mc. 9 42—50. Lc. 17 2, 14 34. Mt. 18 6—10, 5 13.

Mc. [42] καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων
Lc. Lc. 17 [1] (i. Vom Ärgerniſſe.) [2]
Mt. [6] ὃς δ' ———

Mc. , καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
Lc. λυσιτελεῖ —— — λίθος μυλικὸς περίκειται ———
Mt. εἰς ἐμέ, συμφέρει —— ἵνα κρεμασθῇ ———

Mc. βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.
Lc. ῥιφῆται — ———, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
Mt. καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς ———ης.

Mc. [43] καὶ
— — (17 [1])
Mt. [7] οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη .... ἐλθεῖν ... πλὴν οὐαὶ ... δι' οὗ .. [8] εἰ

Mc. ἐὰν σκανδαλίσῃ [45] σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν
—
Mt. δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκ———ὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· ——— σοί

Mc. [37] vgl. Joh. 13 [20] ἀμ. ἀμ. λέγ. ὑμ., ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
vgl. Joh. 15[23] ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.
vgl. Joh. 14 [9] ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα.

Mc. ἐστίν σε κυλλὸν εἰςελθεῖν εἰς τὴν ζωήν (45) , ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
—
Mt. ..... εἰςελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ... ἢ δύο πόδας .....

Mc. ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε,
—
Mt. βληθῆναι (45) ..... αἰώνιον . (8)

Mc. ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰςελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
—
—

Mc. βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
—
Mt. 9 .... εἰ .....σι ...., ἔξελε .....

Mc. καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰςελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
—
Mt. καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· ..... σοι ..... εἰς τὴν ζωὴν εἰςελθεῖν, ...

Mc. ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ
—
Mt. ..... τοῦ

Mc. πῦρ οὐ σβέννυται.
—
Mt. .....ός.

10 ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Lc. 15 4 (Gins. vom verl. Schafe.)

Mc. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. 50 καλὸν τὸ ἅλα · ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον
Lc. a) 14 34 ..... οὖν ..... · ..... καὶ ..... μω-
Mt. Mt. 18 10 (Gemeinderegeln). b) 5 13 ὑμεῖς ἐστὲ ..... τῆς γῆς· .... μω-

Mc. γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε ; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.
Lc. ρανθῇ , ...θήσεται;
Mt. ρανθῇ , ... ἁλισθήσεται;

Mt. 18 11 unecht.
Lc. a) Lc. 14 33 (i. das Wagnis der Nachfolge Jesu.)
Mt. b) Mt. 5 12 od. Lc. 6 23 (i. Bgpr., Einl., Der Jgr. Verheißung und Aufgabe; od. i. Feldpred., Seligpreisgn.)

I

B

KATA MAPKON

10—16

(Die Jeruſalemer Tage).

6. Die Reiſe und der Einzug.

Mc. 10 1—11 1.

Der Aufbruch und die Eheſcheidungsfrage.

Mc. 10 1—12. Mt. 19 1—12.

Mc. 1 καὶ
Mt. Mt. 18 35 (Gleichn. v. Schalkskn.) 1 — ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,

Mc. ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
Mt. μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν ——— ———

Mc. καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν , καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
Mt. 2 — ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, — ἐθεράπευσ———

Mc. 2 καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ
Mt. ἐκεῖ. 3 ——— ἦλθον αὐτῷ ——— πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες ·—

Mc. ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ
Mt. ——— ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ———

Mc. ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον
Mt. ——— ·

Mc. ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
—

Mc. ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως
Mt. οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας —' ———

Mc. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα
Mt. ———; 5 καὶ εἶπεν· ——α ———

Mc. αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
Mt. ——— καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ———

Mc. σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σάρξ. 9 ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ
Mt. ———, 6 ——— —~——— ———

Mc. χωριζέτω. (3b-d)
Mt. ———. 7 λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ

Mc.
Mt. ἀπολῦσαι; 8 λέγει αὐτοῖς· ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι

Mc. 1-12 vgl. Lc. 16 18.

Mc. 10 καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ
Mt. τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. (10)

Mc. περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
Mt. 9 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι .....

Mc. καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν
Mt. μὴ ἐπὶ πορνείᾳ .....

Mc. ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.
—

10 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

Jeſus und die Kinder.

Mc. 10 13—16. Lc. 18 15—17. Mt. 19 13—15a [18 3].

Mc. 13 καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα
Lc. Lc. 18 14 (Farisäer und Zöllner.) 15 προσέφερον δὲ ..... καὶ τὰ βρέφη .....
Mt. 13 τότε .....ηνέχθησαν .... τὰς χεῖρας

Mc. ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 ἰδὼν
Lc. αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ ..... αὐτοῖς . 16
Mt. ἐπιθῇ .....οῖς καὶ προσεύξηται· .....ησαν αὐτοῖς . 14

Mc. δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με , μὴ
Lc. ὁ δὲ ..... προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων · ..... καὶ ....
Mt. ὁ δὲ .... καὶ ....

Mc. κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Lc. ..... · .....
Mt. ..... ἐλθεῖν πρός ἐμέ· ..... τῶν οὐρανῶν.

Mc. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς
Lc. 17 ....
Mt. [S. 56. 18 3 ....., ἐὰν .... στραφῆτε καὶ γένησθε .... τὰ

Mc. παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ
Lc. .....
Mt. .....α , ...ητε .... τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.] 15a .....

Mc. κατευλόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.
—
Mt. ἐπι..... .....οῖς ἐπορεύθη... [. u.

Mc. 15 vgl. Joh. 3 5 ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Der reiche Jüngling.

Mc. 10 17—31. Lc. 18 18—30. Mt. 19 15b—30.

Mc. 17 καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν
Lc. 18 ---
Mt. 15b ἐ---θη ἐκεῖθεν. 16 καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν ---ῷ

Mc. ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον
Lc. ---ησέν τις ---ἄρχων λέγων· --- ---ας ---
Mt. εἶπεν· ---, τί ---ὸν --- σχῶ ζωήν

Mc. κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
Lc. ---; 19 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ---
Mt. αἰώνιον; 17 --- ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ---οῦ;

Mc. μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας·
Lc. --- ---. 20 ---·
Mt. --- ἐστιν ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον ---·

Mc. μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
Lc. ---
Mt. 18 ποίας; φησίν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ ---εις, οὐ ---

Mc. μαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.
Lc. ---, ---
Mt. ---εις, 19 --- ---, καὶ ἀγαπήσεις τὸν

Mc. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυ-
Lc. 21 ---εν· ---
Mt. πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει --- ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ---

Mc. λαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ
Lc. ---α --- . 22 ἀκούσας δὲ ὁ ---
Mt. ---α·

Mc. εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλη-
Lc. --- ·ἔτι --- σοι λείπει· πάντα ---
Mt. τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, --- πώλησόν σου τὰ ὑπάρ-

Mc. σον καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.
Lc. --- διά--- ---οῖς, ---
Mt. χοντα --- --- ---·

Mc. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολ-
Lc. 23 --- ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· --- πλούσιος σφόδρα.
Mt. 22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ---

Mc. λά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς
Lc. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν --- εἶπεν· ---
Mt. --- 23 --- δὲ --- εἶπεν ---· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι

Mc. δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ
Lc. ---πορεύονται·
Mt. πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται --- τῶν οὐρανῶν · 24

Mc. ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς · τέκνα, πῶς
Mt. —— δὲ —ω ὑμῖν ὅτι

Mc. δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν· 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
Lc. 25 —— γάρ ——
Mt. —— ——

Mc. τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
Lc. τρήματος βελόνης εἰς——
Mt. τρυπήματος —— εἰς—— τῶν οὐρανῶν .

Mc. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς
Lc. 26 εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· ——
Mt. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα —— · τίς ἄρα

Mc. δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει · παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον
Lc. ——; 27 ὁ δὲ εἶπεν · τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις
Mt. ——; 26 —— δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· —— τοῦτο ——

Mc. , ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 ἤρξατο
Lc. —— ἐστίν. 28
Mt. ἐστιν, —— δὲ —— δυνατὰ πάντα. 27 τότε ἀποκριθεὶς

Mc. λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι.
Lc. εἶπεν δὲ —· ——ντες τὰ ἴδια ——σ——
Mt. ὁ Πέτρος εἶπεν ——σ——· τί ἄρα ἔσται

Mc. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς · ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
Lc. 29 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ——, (Lc. 22 28)
Mt. ἡμῖν; 28 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· —— [ὅτι ὑμεῖς ... ἐπὶ .. θρόνους κρίνοντες τ.

Mc. οὐδείς ἐστιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς
Lc. —— ἢ γυναῖκα ——
Mt. δώδεκα φυλ. τ. Ἰσρ.] 29 καὶ πᾶς ὅστις —— ——

Mc. ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου
Lc. γονεῖς —— εἵ—— τῆς βασιλείας τοῦ
Mt. .. πατέρα .. μητέρα —— ἢ οἰκίας —α τοῦ —— ὀνόματος

Mc. , 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς
Lc. θεοῦ, 30 ὃς οὐχί —ἀπο- —— πολλα—— ——,
Mt. , πολλαπλασίονα λήμψεται

Mc. καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
Lc. ——
Mt. —

Mc. ζωὴν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.
Lc. ——.
Mt. —— κληρονομήσει. 30 —— ——.

Mc. 31 vgl. Mt. 20 16 22 14.
vgl. Lc. 13 30 (Vom Eintritte ins Gottesreich; vgl. auch v. 22 ib.) 29 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

Gleichnis von den Arbeitern im Weinberge.

Mt. 20 1—16.

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, 4 καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7 λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι οὐδείς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

Leidensgespräch.

Mc. 10 32—34. Lc. 18 31—34 (19 28). Mt. 20 17—19.

Mc. 32 ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ
— (19 28 .....ων .....)
Mt. 17 καὶ .....ων ὁ Ἰησοῦς .....

Mc. Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
Lc. 31 παραλαβὼν δὲ .....
Mt. .....ἔλαβεν .....

Mc. δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν,
Lc. ..... εἶπεν πρὸς αὐτούς·
Mt. ..... κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς·

Mc. 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
Lc. .....ουσαλήμ, ... τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
Mt. 18 .....

Mc. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμμα-
Lc. προφητῶν τῷ ...ῷ .....· 32 ..... γὰρ
Mt. ....

Mc. τεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν,
Lc. .....
Mt. ..... εἰς .....ον. 19 .....

Mc. 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν
Lc. .....χθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται .....σθήσεται, 33 .....σαντες
Mt. εἰς τὸ .....ξαι .....σαι

Mc. καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
Lc. ..... αὐτόν, ... τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ..... 34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων
Mt. ..... σταυρῶσαι , ... τῇ τρίτῃ .....ᾳ ἐγερθ.....

—
Lc. συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
—

—
Lc. Mc. 10 46 (Der Blinde von Jericho.)
—

Die Zebedaïdenbitte.

Mc. 10 35—45. Mt. 20 20—28.

Mc. 35 καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου,
Mt. 20 τότε .....ῆλθεν ..... ἡ μήτηρ τῶν ...ῶν ..... μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς,

Mc. λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ
Mt. προσκυνοῦσα καὶ .....οῦσά τι παρ' αὐτοῦ . 21 .....

Mc. εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα
Mt. .....ῇ · .....εις; λέγει ..... · εἰπὲ ..... καθίσωσιν οὗτοι οἱ

Mc. εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
Mt. δύο υἱοί μου .... ἐξ εὐωνύμων σου ..... βασιλείᾳ .....

Mc. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον
Mt. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ..... · .....

Mc. ὃ ἐγὼ πίνω , ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ·
Mt. ..... μέλλω .....εἰν; λέγουσιν .....

Mc. δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπ-
Mt. ..... 23 λέγει ..... μὲν ..... μου .....,

Mc. τισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων
Mt. ..... καὶ .....

Mc. οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. 41 καὶ ἀκούσαντες
Mt. ..... τοῦτο ..... ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 ἀκούσαντες δὲ

Mc. οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς
Mt. ..... ἠ.....ησαν ..... τῶν δύο ἀδελφῶν . 25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος

Mc. ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
Mt. αὐτοὺς εἶπεν · ....οντες .....

Mc. καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐχ οὕτως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν
Mt. .... 26 ....αι ..... ἐὰν

Mc. θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι
Mt. ..... ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ..., 27 ..... ἐν ....ῖν εἶναι

Mc. πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι,
Mt. ..... ὑμῶν .....· 28 ὥςπερ .....

Mc. ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
Mt. .....

Der Blinde von Jericho.

Mc. 10 46—52. Lc. 18 35—43. Mt. 20 29—34.

Mc. 46 καὶ ἔρχονται εἰς Ἰερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου
Lc. S. 66 (Leidensgeschäft.) 35 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν .....
Mt. 29 .....ων

Mc. αὐτοῦ ἀπὸ Ἰερειχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ
Mt. ....ῶν ..... ἠκολούθησεν αὐτῷ .....ος πολύς. 30 καὶ

Mc. ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.
Lc. ..... τις ..... ἐπαιτῶν.
Mt. ἰδοὺ δύο .....οἱ .....μενοι .....,

Mc. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι
Lc. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ .....
Mt. .....ντες .....

Mc. Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνός ἐστιν , ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν · υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ,
Lc. .....ωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν .....ων · Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ,
Mt. ..... παράγει , ἔκραξαν .....οντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ

Mc. ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ · ὁ δὲ πολλῷ
Lc. ..... 39 ..... οἱ προάγοντες .... σιγ..... · αὐτὸς .....
Mt. Δαυείδ . 31 ὁ δὲ ὄχλος .....ησεν .....οῖς .....ήσωσιν· οἱ ...

Mc. μᾶλλον ἔκραζεν · υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με . 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
Lc. ..... · ..... . 40 σταθεὶς δὲ ..... ἐκέλευ-
Mt. μεῖζον .....ξαν λέγοντες· κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαυείδ. 32 .....

Mc. 42 ff. vgl. Mt. 23 11.
vgl. Lc. 22 24 ff.
Mc. 46 vgl. Joh. 9 1 ff. (1 παράγων, τυφλός, 8 προσαίτης, 10 ἠνεῴχθησαν σου οἱ ὀφθαλμοί, 11 ἀνέβλεψα)

Mc. φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε,
Lc. σεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν.
Mt. ἐφώνησεν ....οὺς

Mc. φωνεῖ σε. 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ
Lc. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ
Mt. ....

Mc. ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνί,
Lc. ἐπηρώτησεν αὐτόν · 41 .... · κύριε,
Mt. .....· ... θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν .....· κύριε,

Mc. ἵνα ἀναβλέψω . 52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
Lc. ..... . 42 καὶ ὁ ....
Mt. ..... ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοί ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ ..... ἥψατο τῶν ὀμμάτων

Mc. αὐτῷ · ὕπαγε , ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει
Lc. ..... · ἀνάβλεψον· ..... 43 .... παραχρῆμα .....
Mt. .... ὧν, ...έως .....ψαν, ...ησαν

Mc. αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.
Lc. ..... δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.
Mt. .....

Zachäus.

Lc. 19 1—10.

Lc. 1 καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἰερειχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἦν πλούσιος· 3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ· 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Mc. 32 vgl. S. 30 Mc. 5 34.

Gleichnis von anvertrauten Pfunden.

Lc. 19 11—28.

Lc. 11 ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ· ἐκ

Lc. 11ff. vgl. Mt. 25 14-30 ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζείταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπαν αὐτῷ· κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. 28 καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Der Einzug.

Mc. 11 1—11. Lc. 19 29—40. Mt. 21 1—11.

Mc. 1 καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν πρὸς τὸ
Lc. 29 ..... ἐγένετο ὡς ἤγγισεν ..... Βηθφαγὴ καὶ .....
Mt. 1 .... ἤγγισαν ..... ἦλθον ..... εἰς .....

Mc. ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 2 καὶ λέγει
Lc. ..... τὸ καλούμενον .....ών, ...έστειλεν ..... 30 εἰπών
Mt. ...., τότε Ἰησοῦς .....έστειλεν ....άς 2 .....ων

Mc. αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν
Lc. · ..... κατέναντι κώμην , ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι
Mt. .....· πορεύεσθε .....

Mc. εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔπω κεκάθικεν·
Lc. .... πώποτε ἀνθρώπων ἐ.....σεν,
Mt. ..... ὄνον .....ην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς·

Mc. λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε·
Lc. καὶ .....ντες ..... ἀγάγ..... 31 .....ᾶς ἐρωτᾷ· δια-... λύε...; οὕτως ἐρεῖτε·
Mt. .....ντες ἀγάγ..... μοι. 3 ...., ἐρεῖτε

Mc. 1 ff. vgl. Joh. (Salbg. in Bethan.) 12 12 τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμμένον· 15 μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. 16 ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Lc. 28 vgl. Joh. 2 13 καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. (Tempelreinigung.)

Mc. ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.
Lc. ὅτι .....
Mt. ὅτι .....ῶν ..... · εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν ἵνα

—
—
Mt. πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 5 εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· ἰδοὺ ὁ

—
—
Mt. βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραΰς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

Mc. 4 καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ
Lc. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι ..... καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
Mt. 6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ

Mc. τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν . 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς ·
Lc. 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς ....ούς ·
Mt. .... ποιήσαντες

Mc. τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ
Lc. ... λύετε .....; 34 ..... · ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει .
Mt. ..... προσέταξεν αὐτοῖς .....,

Mc. ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν
Lc. 35 .... ἤγαγον αὐτὸν ..... ρίψαντες
Mt. 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ ....., ...έθηκαν ἐπ'

Mc. αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν , καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν . 8 καὶ
Lc. αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36
Mt. ....ῶν ....., ... ἐπ-..... ....-άνω ....ῶν. 8 ὁ δὲ

Mc. πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ
Lc. πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ....ῷ.
Mt. πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ....ῷ, ...

Mc. στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 καὶ
Lc. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη
Mt. ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ .... δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9

Mc. οἱ προάγοντες
Lc. πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
Mt. οἱ δὲ ὄχλοι ..... αὐτὸν

Mc. καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
Lc. μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
Mt. .....

Mc. ἔκραζον · ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου·
Lc. 38 λέγοντες· ..... βασιλεὺς .....·
Mt. ..... λέγοντες· ..... τῷ υἱῷ Δαυείδ, ...,

Mc. 10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
Lc. ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ... .
Mt. .....

Lc. 39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν.

Jeſus weint über Jeruſalem.

Lc. 19 41—44.

Lc. 41 καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Mc. 11 καὶ εἰςῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν·
— [15 .....ελθὼν ..... f. Tempelreinigung Mc. 11 15]
Mt. 10 .....ελθόντος αὐτοῦ ..... εἰσῆθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· τίς
—
—
Mt. ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας.
Mc. καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψὲ ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
—
Mt. (Mc. 11 15 Tempelreinigg. u. ihr Eindruck.) (21 17)

7. Die Streitgespräche.

Mc. 11 12—12 44 ex.

Der enttäuschende Feigenbaum.

Mc. 11 12—14. Mt. 21 18—19ª.

Mc. 12 καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας
Mt. (D. Tempelreinigg. u. i. Eindr. s. u.) 18 πρωΐ δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν

Mc. ἐπείνασεν. 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ
Mt. ——. 19 —— μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ——

Mc. ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα .
Mt. ——, καὶ —— ἐν αὐτῇ —— μόνον.

Mc. ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ
Mt. —— λέγει —— · οὐ —— ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται

Mc. μηθεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Mt. εἰς τὸν αἰῶνα . (Mc. 11 20 Der verdorrte Feigenbaum.)

Die Tempelreinigung und ihr Eindruck.

Mc. 11 15—19. Lc. 19 45—48. Mt. 21 12—17 (22 33).

Mc. 15 καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν
Lc. S. 72 (Jes. weint ü. Jer.) 45 —— ——
Mt. S. 72 (Der Einzug) 12 ——ἦλθεν Ἰησοῦς ——

Mc. ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
Lc. —— ——,
Mt. τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας —— ——

Mc. τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς
—
Mt. —— κατέστρεψεν ——,

Mc. 15 vgl. Joh. 2 13-17 καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.

Mc. κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ
Lc. 46
Mt. 13 —

Mc. ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν
Lc. ...ων ...· ... · καὶ ἔσται ...·
Mt. ...σι ...· ... · ...,

Mc. τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. 18 καὶ (12 35)
Lc. ... αὐτὸν ἐποιήσατε ... 47 ... ἦν διδάσκων τὸ καθ'
Mt. ... αὐτὸν ποιεῖτε ...

Mc. ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς
Lc. ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· ... δὲ ... ...
— (15)

Mc. αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν , πᾶς γὰρ ὁ
Lc. ...αι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ
— (22 33 ἀκούσαντες οἱ

Mc. ὄχλος ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
Lc. ἅπας ...κρέμετο ... ἀκούων.
— ...οι ...)

14 καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 καὶ καταλιπὼν αὐτούς

Mc. 19 καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. (11 11)
— (21 37)
Mt. ...ἦλθεν ... εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

—
—
Mt. S. 73 (Der enttäuſchende Feigenbaum.)

Der verdorrte Feigenbaum.

Mc. 11 20—26. Mt. 21 19b—22.

Mc. 20 καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην
Mt. S. 73 (D. enttäuſch. Feigenb.) 19b ... ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ

Mc. ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββεί, ἴδε
Mt. . 20 ... ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν ...οντες · πῶς παραχρῆμα

Mc. ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν
Mt. ἐξηράνθη ἡ συκῆ ; 21 ἀποκριθεὶς δὲ ... εἶπεν ...· ἀμὴν λέγω

Mc. θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν
Mt. ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν

Mc. εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ
Mt. τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ——————————————————,

Mc. καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα
Mt. γενήσεται · 22 καὶ ——————

Mc. ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ ὅταν στήκετε
Mt. —— ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ ——οντες λήμψεσθε .

Mc. προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ
—

Mc. ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. (26 unecht.)
—

Die Johannesfrage.

Mc. 11 27—33. Lc. 20 1—8. Mt. 21 23—27.

Mc. 27 καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ (11 17)
Lc. 1 —— ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ
Mt. 23 —— ἐλθόντος αὐτοῦ

Mc. ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
Lc. τὸν λαὸν —————— καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν ——— ——————
Mt. εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον ——ῷ διδάσκοντι ——————

Mc. οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι , 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ ·
Lc. ———————— σὺν τοῖς ——————οις , 2 —— εἶπαν ——τες πρὸς ——όν· εἰπὸν
Mt. —————————— τοῦ λαοῦ ——τες·

Mc. ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα
Lc. ἡμῖν —————————————————— ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
Mt. ——————————————————; καὶ ———— | ——————————~————;

Mc. 23 vgl. Lc. 17 6.

Mc. 24 vgl. Joh. 14 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιω κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα . . .
vgl. Joh. 15 16 (ὅτι ἂν αἰτήσητε).
vgl. Joh. 16 23b ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα . . .

Mc. 25 vgl. Mt. 6 14 (Vaterunſer) ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
vgl. Mt. 18 35.

Mc. 27ff. vgl. Joh. 2 18 (Tempelreinigung.) ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τ. ναὸν κτλ.

Mc. 27 vgl. Joh. 10 23 (Tempelweihfeſt.) καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος . . . . εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.

Mc. ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ
Lc. 3 ἀποκριθεὶς ... πρὸς ...ούς· κἀγὼ
Mt. 24 ... δὲ ὁ ... ·κἀγὼ ...~..., ὃν

Mc. ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάν-
Lc. εἶπα...· 4
Mt. ἐὰν εἴπῃ..., κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ... · 25

Mc. νου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς
Lc. ...; 5 οἱ δὲ συν...σαντο
Mt. ...πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ...; οἱ δὲ ... παρ'

Mc. ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ · διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
Lc. ... ὅτι ... ; ...
Mt. ...οῖς ...· 26 ... ἡμῖν· ...;

Mc. 32 ἀλλὰ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ
Lc. 6 ἐὰν δὲ ..., ὁ ...ος ...ας καταλιθάσει ἡμᾶς· πε-
Mt. ἐὰν δὲ ..., ...μεθα ... ὄχλον· ...

Mc. εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν . 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ
Lc. πεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην ...ην εἶναι. 7 ...κρίθησαν μὴ
Mt. ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην . 27 ... εἶπαν· ...

Mc. οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Lc. εἰδέναι πόθεν. 8 ... εἶπεν ...
Mt. ... ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· ...

Gleichnis von den beiden ungleichen Söhnen.

Mt. 21 28—32.

28 τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

Gleichnis vom Weinberge Gottes.

Mc. 12 1—12. Lc. 20 9—19. Mt. 21 33—46.

Mc. 1 καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν· ἀμπελῶνα
Lc. 9 ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν ...ην ταύτην · ἄνθρωπος
Mt. 33 ἄλλην ...ην ἀκούσατε· ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης,

Mc. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ
Lc. ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα
Mt. ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, ___ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν ..... ἐν αὐτῷ ληνὸν ____

Mc. ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ
Lc. ..... χρόνους ἱκανούς. 10 ____
Mt. ..... 34 ὅτε δὲ

Mc. ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν
Lc. καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς .....
Mc. ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοῦς

Mc. λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· 3 καὶ λαβόντες
Lc. ____ τοῦ ____οῦ ..... δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ
Mc. ____εῖν τοὺς ____ους αὐτοῦ. 35 ..... οἱ γεωργοὶ τοὺς

Mc. αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν.
Lc. ἐξαπέ- -στειλαν αὐτὸν δείραντες .....
Mc. δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ....., ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

Mc. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλίωσαν καὶ ἠτί-
Lc. 11 ..... προσέθετο ἕτερον πέμψαι ..... οἱ δὲ ..... δείραντες ..... ἀ....
Mc. 36 ....ους .....ους

Mc. μασαν. 5 καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκ-
Lc. .....τες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 ..... προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυμα-
—

Mc. τειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους , οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες.
Lc. τίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν
Mc. πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως .

Mc. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν
Lc. δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
Mc. 37 ὕστερον δὲ ..... πρὸς

Mc. ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ
Lc. ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται . 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν
Mc. αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ... · ..... . 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες

Mc. οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνω-
Lc. ..... διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· ..... · .....
Mc. τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς · .....

Mc. μεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ
Lc. ....., ἵνα ..... γένηται .... 15 .....
Mc. ..... σχῶμεν τὴν .....αν αὐτοῦ. 39 ....

Mc. ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει
Lc. ἐκβαλόντες ..... ἀπέκτειναν. ... οὖν .....
Mc. .... καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος

Mc. ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
Lc. αὐτοῖς .....; 16 ....
Mc. τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς

Mc. τοὺς γεωργούς , καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
Lc. ..... τούτους, ...
Mt. κακῶς ἀπολέσει αὐτούς , ... τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ..... γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν

Mc. 10 οὐδὲ
Lc. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν · τί οὖν ἐστὶν
Mt. αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει ..... ὁ Ἰησοῦς· .....

Mc. τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
Lc. τὸ γεγραμμένον τοῦτο· .....
Mt. -ποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς · .....

Mc. ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ-
Lc. .....;
Mt. .....

Mc. μοῖς ἡμῶν;
Lc. 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμή-
Mt. .....;

—

Lc. σει αὐτόν.
Mt. 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται

Mc. 12 καὶ ἐζήτουν
Lc. 19 .....ησαν οἱ γραμματεῖς καὶ
Mt. ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. (44 unecht) 45 ſp. 46 ..... τες

Mc. αὐτὸν κρατῆσαι , καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον ·
Lc. οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' ..... τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ... λαόν ·
Mt. .... τοὺς ..... ους,

Mc. (11 32) ἔγνωσαν
Lc. .....
Mt. ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 45 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παρα-

Mc. γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
Lc. ..... | ..... ~ ..... ταύτην.
Mt. βολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· (22 22)

Gleichnis vom Könige, der seinem Sohne Hochzeit machte.

Mt. 22 1—14.

1 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων· 2 ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα·

Mc. 12 vgl. Joh. 7 44 τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας οὓς εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Die Zinsgroschenfrage.

Mc. 12 13—17. Lc. 20 20—26. Mt. 22 15—22.

Mc. 13 καὶ ἀποστέλλουσιν πρός αὐτόν τινας
Lc. 20 — παρατηρήσαντες — ἐστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς
Mt. 15 fp. 16a — — — ῷ τοὺς μαθητὰς

Mc. τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ,
Lc. δικαίους εἶναι,
Mt. αὐτῶν μετὰ — . . . 15 τότε πορευθέντες οἱ Φαρι-

Mc. ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ.
Lc. — ἐπιλάβωνται αὐτοῦ — ου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ
Mt. σαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως — παγιδ — ἐν — .

Mc. 14 καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε,
Lc. καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 — ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· —
Mt. 16b — οντας · —

Mc. οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι
Lc. — ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις —
Mt. — καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, —

Mc. περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ
Lc. — λαμβάν — — ,
Mt. — .

Mc. θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ;
Lc. — · 22 — ἡμᾶς Καίσαρι φόρον — ;
Mt. 17 εἰπὸν οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; — | — ~ — | —

Mc. δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με
Lc. 23 κατανοήσας δὲ ..... πανουργίαν ..... πρὸς.....ούς·
Mt. 18 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν ..... · .....

Mc. πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ
Lc. 24 δείξατέ ....
Mt. ....., ὑποκριταί; 19 ἐπιδείξατέ ... τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. ..... προς-

Mc. ἤνεγκαν . καὶ λέγει αὐτοῖς · τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
Lc. ..... ἔχει ....ονα ....
Mt. ..... αὐτῷ δηνάριον. 20 .... ὁ Ἰησοῦς· .....

Mc. γραφή ; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὰ Καί-
Lc. .....ήν; ..... · ..... 25 .... πρὸς .....ούς· τοίνυν .....
Mt. .....; 21 λέγουσιν · ..... τότε λέγει .....· ἀπόδοτε οὖν τὰ

Mc. σαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
Lc. .....~..... | ..... 26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ
Mt. Καίσαρος .....

Mc. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ
Lc. ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, ...σαντες ...ι τῇ ἀποκρίσει .....οῦ ἐσί-
Mt. 22 ..... ἀκούσαντες .....σαν,

— . . (12 12)
Lc. γησαν.
Mt. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

Die Auferstehungsfrage.

Mc. 12 18—27. Lc. 20 27—38. Mt. 22 23—33.

Mc. 18 καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνά-
Lc. 27 προσελθόντες δέ τινες τῶν .....ων , ... ἀντι.....οντες .....
Mt. 23 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι .....οντες .....

Mc. στασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· 19 διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι
Lc. ....., ...ησαν ..... 28 .... ·
Mt. .....~.....| .....ησαν ..... 24 ..... εἶπεν ·

Mc. ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ
Lc. ..... ἔχων ..... οὗτος ἄτεκνος ἦ , ...
Mt. ..... τις .... ἔχων .....α , ἐπιγαμβρεύσει

Mc. ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ
Lc. .... 29 ..... οὖν
Mt. ..... αὐτοῦ ....σι ..... 25 ἦσαν δὲ

Mc. ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν
Lc. ....ὼν ....έθανεν ἄτεκ-
Mt. παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, ... γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα

Mc. σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ
Lc. νος · 30 .....
Mt. ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως .....

Mc. ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως · 22 καὶ οἱ
Lc. 31 ..... ἔλαβεν αὐτήν, ... δὲ .....
Mt. ....., ἕως τῶν

Mc. ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα . ὕστερον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.
Lc. ..... οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον. 32 ὕστερον .....
Mt. ..... 27 ὕστερον δὲ ..... ἀπέθανεν ἡ γυνή.

Mc. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ
Lc. 33 ἡ γυνὴ οὖν .... γίνεται .....
Mt. 28 ..... οὖν ..... τῶν ἑπτὰ .....; πάντες

Mc. ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε
Lc. ..... 34 καὶ εἶπεν ..... ·
Mt. γὰρ ..... . 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· .....,

Mc. μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;
Lc. οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
Mt. .....

Mc. 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκ-
Lc. γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστά-
Mt. 30 ἐν ___ τῇ ἀναστά-

Mc. ρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται,
Lc. σεως τῆς ἐκ νεκρῶν .....· 36 οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται,
Mt. σει .....,

Mc. ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς .
Lc. ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ
Mt. ___ ..... θεοῦ ... τῷ ____ῷ εἰσιν.

Mc. 26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ
Lc. ὄντες. 37 ὅτι ... ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς
Mt. 31 ..... τῆς ἀναστάσεως ....

Mc. Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων · ἐγὼ ὁ θεὸς
Lc. ἐμήνυσεν ___ τῆς ....., ὡς ___ει κύριον τὸν ___ν
Mt. τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ ___οῦ ___οντος· 32 ___ εἰμι .....

Mc. Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.
Lc. ..... ___ν ..... ___ν .....· 38 θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν .....·
Mt. ....

Mc. πολὺ πλανᾶσθε. (11 18)
Lc. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
Mt. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ

—
—
Mt. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Mc. 27 vgl. Joh. 7 47 μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

Die Frage nach dem vornehmsten Gebote.

Mc. 12 28—34. Lc. 20 39—40. Mt. 22 34—40.

Mc. 28 καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς
Lc. 39 ἀποκριθέντες δέ τινες .....
Mt. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι .....αντες .....ἐφι-

Mc. ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν
—
Mt. μωσεν τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ..... εἷς ἐξ αὐτῶν **νομικὸς**

Mc. αὐτόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων ; 29 ἀπεκρίθη ὁ
—
Mt. **πειράζων αὐτόν·** 36 **διδάσκαλε,** .... μεγάλη **ἐν τῷ νόμῳ**; 37 ὁ δὲ ἔφη

Mc. Ἰησοῦς ὅτι πρώτη ἐστίν· ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, 30 καὶ ἀγαπήσεις
—
Mt. αὐτῷ· .....

Mc. κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
—
Mt. ..... ἐν ...η τῇ .....α ..... ἐν ...η τῇ .....ῃ ..... ἐν ...η τῇ .....

Mc. νοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.
—
Mt. ....α ..... 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή.

Mc. 31 δευτέρα αὕτη · ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ
—
Mt. 39 ..... ὁμοία αὐτῇ· .....

Mc. οὐκ ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς
Lc. .....αν · διδάσκαλε, καλῶς .....ας.
—
Mc. ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ
—
—
Mc. ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν
—
Mt. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς

Mc. ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς
—
Mt. ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

Mc. ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι
Lc. 40 ..... γὰρ
— (22 46)

Mc. ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
Lc. .....ων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
—

Mt. 35 vgl. Lc. 10 25 **καὶ ἰδοὺ νομικός** τις ἀνέστη ἐκ**πειράζων αὐτόν**, λέγων· **διδάσκαλε**, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· **ἐν τῷ νόμῳ** τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

Die Davidsohnsfrage.

Mc. 12 35—37. Lc. 20 41—44. Mt. 22 41—46.

Mc. 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ
Lc. 41 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς·
Mt. 41 συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων·

Mc. ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστιν;
Lc. —————— τὸν ——ὸν εἶναι —— υἱόν;
Mt. τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ ——οῦ; τίνος υἱός ——; λέγουσιν αὐτῷ·

Mc. 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ·
Lc. 42 —— γὰρ —— λέγει — βίβλῳ ψαλμῶν·
Mt. τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν —— ἐν πνεύματι καλεῖ

Mc. εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
Lc. —————————————————————— 43 ——————
Mt. κύριον αὐτόν, λέγων· 44 —— ——————————————————

Mc. ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον,
Lc. ——————————————. 44 —— οὖν κύριον —— καλεῖ,
Mt. ——————κάτω —— 45 εἰ οὖν —— καλεῖ ——,

Mc. καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. (12 34)
Lc. —— πῶς ——|——~——;
Mt. πῶς ——~——; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο

—
—
Mt. ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι

—
—
Mt. αὐτὸν οὐκέτι.

Die Art der Schriftgelehrten.

Mc. 12 38—40. Lc. 20 45—47. (Mt. 23 1, 6 f.)

Mc. 38 καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν·
Lc. 45 ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς·
Mt. 1 τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέ-

Mc. βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν
Lc. 46 προσέχ——————————————————|——————~——————|
Mt. δρας . . . 3-5 . . .

Mc. καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
Lc. —— φιλούντων ——————————————————————————
Mt. 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-

---

Mc. 35 ff. vgl. Joh. 7 40-44.

Mc. πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 οἱ κατεσθίοντες
Lc. ....., 47 οἳ .....ουσιν
Mt. γωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι . . . . ῥαββεί. (ſ. u.)

Mc. τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.
Lc. .....ονται · .....
—

Worte gegen das Jariſäertum. Klage um Jeruſalem.

Mt. 23.

S. Mt. cp. 23 in Teil III Anhang.

Das Scherflein der Witwe.

Mc. 12 41—44. Lc. 21 1—4.

Mc. 41 καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ
Lc. 1 ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς .....οντας .....

Mc. γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα
Lc. ..... τὰ δῶρα αὐτῶν .....ίους . 2 εἶδεν δέ τινα .....αν

Mc. πτωχὴ ἔ-βαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς
Lc. πενιχρὰν .....λουσαν ἐκεῖ .....~....., 3 .....

Mc. αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκεν
Lc. ..... · ἀληθῶς .....|.....~.....|.....ω ..... ἔβαλεν·

Mc. τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
Lc. 4 ἅ-..... οὗτοι .....

Mc. ἔβαλον , αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν
Lc. ..... εἰς τὰ δῶρα, ... τοῦ .....ματος ..... ἅ-..... τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

Mc. βίον αὐτῆς.
—

Mc. 41 vgl. Joh. 8 20.
Mt. 6 vgl. Lc. 11 43 od. b. Mt. 23 6 III. Anhg. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

8. Die „Apokalypse".

Mc. 13.

Einleitung.

(Gespräch über die Zerstörung des Tempels.)

Mc. 13 1—4. Lc. 21 5—7. Mt. 24 1—3.

Mc. 1 καὶ ἐκ- πορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν
Lc. 5 ... τινων
Mt. a 1 ... ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ

Mc. μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί
Lc. λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθέμασιν κεκόσ-
Mt. ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς ...ὰς τοῦ

Mc. . 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς;
Lc. μηται, ...· 6 ταῦτα ἃ θεωρεῖτε ,
Mt. ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ...οῖς· οὐ ...στε ...α πάντα ;

Mc. οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ
Lc. ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς ...κ ...θήσεται ...ω , ...
Mt. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ... ὧδε ...

Mc. καταλυθῇ . 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ,
Lc. ...ήσεται. 7
Mt. ...ήσεται. 3 καθημένου δὲ ... ἐπὶ τοῦ ...ους ...

Mc. ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας ·
Lc. ...τησαν δὲ ... λέγοντες·
Mt. προσῆλθον ...ῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες·

Mc. 4 εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα
Lc. διδάσκαλε, ... οὖν ...
Mt. ...ὲ ... τῆς σῆς

Mc. συντελεῖσθαι πάντα ;
Lc. γίνε... ;
Mt. παρουσίας καὶ ...είας τοῦ αἰῶνος ;

Der Anfang der Wehen.

Mc. 13 5—13. Lc. 21 8—19. Mt. 24 4—14, 10 17—23.

Mc. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ . 6 πολλοὶ
Lc. 8 ... εἶπεν · ... ...θῆτε· ...
Mt. 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ... ... εἶπεν ... 5 ...

Mt. a Mt. 23 39 ex (Worte gegen das Pharisäertum)

Mc. ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι,
Lc. γὰρ ..... · ....., καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν·
Mt. γὰρ ..... · ..... ὁ Χριστός,

Mc. καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους
Lc. μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 .....
Mt. ..... . 6 μελλήσετε .....σιν .....

Mc. καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω
Lc. ..... ἀκαταστασίας, ... πτοηθῆτε· ..... γὰρ ταῦτα ..... πρῶτον, ...κ εὐθέως
Mt. ..... · ὁρᾶτε, ... γὰρ ....., ...

Mc. τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ
Lc. ..... 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· .....
Mt. ἐστὶν ..... 7 .....

Mc. βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί.
Lc. ....., 11 ..... τε μεγάλοι καὶ .... καὶ λοιμοὶ ἔσον-
Mt. ....., καὶ ..... λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

Mc. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.
Lc. ται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 πρὸ δὲ τούτων πάντων
Mt. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

Mc. βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς
Lc. ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ..... τὰς χεῖρας αὐτῶν
Mt. 9-14† *10 17 προσέχ..... ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ..... γὰρ .....

Mc. εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε
Lc. καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες ..... τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς,
Mt. ..... ἐν ταῖς .....αῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν

Mc. καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐ-μοῦ,
Lc. ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ..... τοῦ ὀνόματός ..... · 13 ἀπο-
Mt. ὑμᾶς· 18 .....ας δὲ .....εῖς ἀχ..... .....,

Mc. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγ-
Lc. βήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον.
Mt. .... τοῖς .....σιν.

Mc. γέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προ-
Lc. 14 θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν .....
Mt. 19 ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, ...

Lc. 12 vgl. Joh. 15 18—16 15: 20 εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν.
vgl. Joh. 16 2: ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
κτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ.

Lc. 12-16 vgl. Joh. 15 26: ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

† Mt. 24 9-14: 9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 καὶ τότε
σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ
πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας
ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

* Mt. 10 16 = Lc. 10 3 (i. Jüngerregeln, der Boten Geſchick.)

Mc. μεριμνᾶτε τί λαλήσητε , ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λα-
Lc. μελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω στόμα καὶ
Mt. ήσητε πῶς ἢ · δοθήσεται γὰρ τί

Mc. λεῖτε · οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
Lc. σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
Mt. ήσητε· 20 | ~ | τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν

Mc. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστή-
Lc. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων,
Mt. ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ

Mc. σονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
Lc. ἐξ ὑμῶν , 17
Mt. 22

Mc. διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας
Lc. . 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ονῇ ὑμῶν
Mt. · .

Mc. εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται .
Lc. κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
Mt. .

23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Lc. 6 40.

Der Gipfel der Not.

Mc. 13 14—23. Lc. 21 20—24. Mt. 24 15—25.

Mc. 14 ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστη-
Lc. 20† ις
Mt. 15 οὖν τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ὸς

Mc. κότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,
Lc. 21 ,
Mt. ἐν τόπῳ ἁγίῳ, , 16 ἐπὶ ,

Mc. 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ
Lc. οἱ
Mt. 17 .. τὰ , 18

Mc. 15 vgl. Lc. 17 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

Lc. 16 vgl. Joh. 15 18-21: 18 εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν . . . 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου.

Lc. 18 vgl. Lc. 12 7.

† Hier der ganze Lc.-text, der stark abweicht: 20 ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἰερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς

Mc. εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν
Lc. ἐν — — 23 — —
Mt. ἐν τῷ —ῷ — 19 —

Mc. γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ
Lc. —.
Mt. — 20 —

Mc. γένηται χειμῶνος . 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις
Lc. —ται — —
Mt. — ἡ φυγὴ ὑμῶν — μηδὲ σαββάτῳ. 21 —ται — τότε —

Mc. , οἵα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ
Lc. μεγάλη
Mt. μεγάλη, —κ ἐγένετο — κόσμου — οὐδ' —

Mc. μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας , οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ·
Mt. —. 22 —θησαν αἱ —αι ἐκεῖναι, —.

Mc. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐ-κολόβωσεν τὰς ἡμέρας . 21 καὶ τότε
Mt. διὰ δὲ — —θήσονται αἱ —αι ἐκεῖναι. 23 —

Mc. ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε . 22 ἐγερθήσονται δὲ ψευδό-
Mt. — οὐ —, ἤ ὥδε, —σητε. 24 — γὰρ —

Mc. χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν ,
Mt. — δύ— μεγάλα —, ὥστε —ηθῆναι,

Mc. εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα.
Mt. —, καὶ — 25 ἰδού — . Lc. 17 23 (Vom

Mt. Kommen des Gottesreichs.)

Der Tag des Menſchenſohnes.

Mc. 13 24—27. Lc. 21 25—28. Mt. 24 29—31.

Mc. 24 ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλῖψιν
Lc. Lc. 17 37 (Vom Kommen des Gottesreichs) 25†
Mt. 29 εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν

Mc. 21 vgl. Lc. 17 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε . . .
Mc. 23 vgl. Joh. 14 29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται . . .
Lc. χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν.
† 25 καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν

Mc. ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες
Lc. —ῳ — —η — —ροις
Mt. —ων —

Mc. ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.
Lc. 26 αἱ γὰρ — τῶν —ῶν —.
Mt. πεσοῦνται — , — τῶν —ῶν —.

Mc. 26 καὶ τότε
Lc. 27 —
Mt. 30 — φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ κόψονται πᾶσαι αἱ

Mc. ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις
Lc. — —η
Mt. φυλαὶ τῆς γῆς καὶ — ἐπὶ τῶν —ῶν τοῦ οὐρανοῦ

Mc. μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους
Lc. —|—~—
Mt. —|—~— 31 — — αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος

Mc. καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς
—
Mt. μεγάλης, —ουσιν — αὐτοῦ —ων οὐρανῶν

Mc. ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
—
Mt. —ων αὐτῶν .

Der Zeitpunkt. Schlußmahnung.

Mc. 13 28—37. Lc. 21 29—36. Mt. 24 32—(37—41)—42.

Mc. 28 ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν
Lc. 29 καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 —
Mt. 32 — — —

Mc. αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα , γινώ-
Lc. προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν —
Mt. |—~—|—~—|—|—~— , —

Mc. σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε
Lc. — ἤδη —. 31 —
Mt. — —· 33 — πάντα , —

Mc. ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
Lc. — ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 —
Mt. — 34 — , —

Mc. γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ
Lc. — ἕως ἂν — 33 —
Mt. — ἕως ἂν —~—|— 35 —σεται , —

ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 ſ. o. i. Text.

Mc. λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν,
Lc. .....
Mt. .....ἐλθωσιν . 36 ..... καὶ .....

Mc. οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ .
—
Mt. ..... τῶν .....ῶν ..... μόνος.

Lc. 34 προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγὶς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 ὥςπερ ... ἡμέρ ... Νῶε, ... 38 ... τρώγοντες καὶ πίνοντες ... 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς ... οὕτως ... ἡ παρουσ. τ. υἱ. τ. ἀνθρ... (Lc. 17 26 f.) 40 τότε .. δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται ...· 41 ... μύλῳ, μία .. ἀφίεται. (Lc. 17 34 f.)

Mc. 33 βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

Mc. 35 γρηγορεῖτε οὖν · οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται,
Mt. 42 ....., ὅτι ..... ποίᾳ ἡμέρᾳ ..... ὑμῶν .....

Mc. ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

Jesu Gepflogenheit in Jerusalem.

Lc. 21 37—38 ex.

Lc. 37 ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων (Mc. 14 49), τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. (Mt. 21 17) 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. (Mc. 11 18).

Gleichnisse vom Einbrecher; vom treuen, klugen und vom schlimmen Knechte.

Mt. 24 43—51 ex.

ſ. Lc. 12 39 ff. [44 ... ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱ. τ. ἀνθρ. ἔρχεται.]

Gleichnisse von den 10 Jungfrauen und von den anvertrauten Pfunden.

Mt. 25 1—30.

ſ. III Mt. 25 [13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 ὥςπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο .....]

Vom Endgerichte.

Mt. 25 31—46 ex.

ſ. III Mt. 25.

Mc. 35 vgl. Mt. 25 13-14 ſ. o.

Lc. 37 f. vgl. Joh. 8 1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· 2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

9. Die Leidens- und Auferstehungsgeschichte.

Mc. 14—16.

Der Mordanschlag.

Mc. 14 1—2. Lc. 22 1—2. Mt. 26 1—5.

1 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 οἴδατε ὅτι

Mc. 1 ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας,
Lc. 1 ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα ,
Mt. μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-

Mc. καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
Lc. 2 ----------
Mt. θρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. 3 τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-

Mc. οἱ γραμματεῖς
Lc. — ---------- τὸ
Mt. τεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο

Mc. πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,
Lc. —— ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο ——
Mt. ἵνα τὸν Ἰησοῦν ----------σωσιν καὶ ----------. 5 ---------- δέ· ----------,

Mc. μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.
Lc. τὸν —όν. Mc. 14 10 (Der Verrat des Judas.)
Mt. ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ —ῷ.

Mc. 1 vgl. Joh. (Aufenthalt in Efraim) 11 55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα . . .
vgl. Joh. 10 39 ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι . . .

Mt. 3 vgl. Joh. 11 47 συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

Die Salbung in Bethanie.

Mc. 14 3—9. Mt. 26 6—13. Jo. 12 1—8.

Mc. 3 καὶ ὄντος αὐτοῦ
Mt. 6 τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου
Jo. (Mordanſchlag; Erwartg. d. Volks.) 1 ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν

Mc. ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
Mt. ——— ——— ———,
Jo. εἰς ———αν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ

Mc. κατακειμένου αὐτοῦ
—
Jo. δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνα———ων σὺν ——ῷ·

Mc. ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς ·
Mt. 7 προς——— αὐτῷ ——————————————— ——τίμου καὶ
Jo. 3 ἡ οὖν Μαρία λαβ——— λίτραν ——————— ——————τίμου

Mc. συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς .
Mt. ——— ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου.
Jo. ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν
—
—
Jo. ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

Mc. 4 ἦσαν δέ τινες
Mt. 8 ἰδόντες ... οἱ μαθηταὶ
Jo. 4 λέγει ... Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

Mc. ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύ-
Mt. ἠ———ησαν λέγοντες· ———————————; 9 ἐ-——
Jo. 5 δια-——

Mc. νατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτω-
Mt. ——————— ——— πολλοῦ ——————— ———
Jo. ——————— οὐκ ἐ-πράθη ———————~———|—— ἐδόθη ———

Mc. χοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ.
Mt. ——.
Jo. ——; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι

Mc. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
Mt. 10 γνοὺς .~..|———————
Jo. κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7a εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς

Mc. 3 vgl. Lc. 7 36 ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισ. . . οὗτος . . προφήτ. . . τίς . . ἡ γυνὴ . . 40 . . . ὁ Ἰησ. εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, . . . Das Fettgedruckte ſtimmt mit Joh. überein, das Geſperrte mit Mc. od. Mt.

Mc. · ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε ; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί.
Mt. αὐτοῖς· ... κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ..... εἰς ...έ .
Jo. · ...ς .....,

Mc. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ
Mt. 11 .....,
Jo. 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε .....,

Mc. δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι
Mt. ..... 12 βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ
Jo. .... 7b ἵνα

Mc. μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ λέγω
Mt. τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ...σαι με ἐποίησεν. 13 ....
Jo. ..... τὴν ἡμέραν τοῦ .....οῦ μου τηρήσῃ αὐτό·

Mc. ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
Mt. ....., ... τοῦτο ἐν ...ῳ τῷ .....ῳ , ...~
—

Mc. λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
Mt. .....|.....
—

Der Verrat des Judas.

Mc. 14 10—11. Lc. 22 3—6. Mt. 26 14—16.

Mc. 10 καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ ,
Lc. S. 91 (Der Korbanschlag) 3 εἰςῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς ...ν τὸν καλούμενον ...την, ὄντα
Mt. 14 τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ

Mc. ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
Lc. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ....., 4 καὶ ...ελθὼν συνελάλησεν τοῖς ...σύσιν καὶ στρατη-
Mt. λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, ...

Mc. ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες
Lc. γοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς ...δῷ αὐτόν . 5 καὶ
Mt. 15 εἶπεν· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν ...ώσω αὐτόν ; .....

Mc. ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ
Lc. ..... συνέθεντο ..... · 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, ...
Mt. ἔστησαν ..... τριάκοντα .....α . 16 ....ἀπὸ

Mc. ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.
Lc. ..... εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
Mt. τότε ..... εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν .....ῷ.

Lc. 3 vgl. Joh. 13 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, . . .
vgl. Joh. 13 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰςῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς.

Die Zurüstung zum Passamahle.

Mc. 14 12—18a. Lc. 22 7—15a. Mt. 26 17—21a.

Mc. 12 καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
Lc. 7 ἦλθεν δὲ ἡ ..... α ....., ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, 8 καὶ ἀπέστειλεν
Mt. 17 τῇ δὲ .... προσῆλθον

—
Lc. Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
—

Mc. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ
Lc. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ · ....;
Mt. οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· .... σοι .....σὺν —

Mc. πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπά-
Lc. 10 ὁ δὲ εἶπεν .....· ἰδοὺ εἰσελθόντων
Mt. .....; 18 ὁ δὲ εἶπεν · .....

Mc. γετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
Lc. ὑμῶν ..... συν.....
Mt. .... πρὸς τὸν δεῖνα

Mc. αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδά-
Lc. ..... εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν ....πορεύεται, 11 καὶ ἐρεῖτε ..... τῆς οἰκίας· λέγει σοι
Mt. καὶ ..... αὐτῷ · .....

Mc. σκαλος λέγει · ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
Lc. ὁ διδάσκαλος· ....
Mt. .....· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ .....

Mc. τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον, κἀκεῖ
Lc. .....; 12 κἀκεῖνος ..... ἑ.....
Mt. .....

Mc. ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς
Lc. ..... 13 ἀπελθόντες δὲ .....
Mt. 19 ..... ἐποίησαν ..... ὡς

Mc. εἶπεν αὐτοῖς , καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 17 καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται
Lc. εἰρήκει ..... , ... 14 ..... ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν,
Mt. συνέταξεν ..... ὁ Ἰησοῦς, ... 20 ὀψίας δὲ ..... ἀνέκειτο

Mc. μετὰ τῶν δώδεκα. 18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
Lc. καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15 ....
Mt. ..... μαθητῶν. 21 .....~..... .....

Mc. ·
Lc. πρὸς αὐτούς·
Mt. ·

Die Stiftung des Herrnmahles.

Lc. 22 15b—20.

Lc. Mc. 14 22—25.

Mc. 12 vgl. Joh. 13 1 πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς . . . 2 καὶ δείπνου γινομένου . . . Fußwaschung.

Die Voraussage des Verrats.

Mc. 14 18b—21. Lc. 22 21—23. Mt. 26 21b—25.

Mc. 18b ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ . 19
Lc. 21 πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ ——διδόντος —— μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 23 καὶ
Mt. 21b ——————————————————————————. 22 καὶ

Mc. ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μήτι ἐγώ;
Lc. αὐτοὶ —— συνζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν
Mt. λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο —— ἕκαστος · —— εἰμι, κύριε;

Mc. 20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος
Lc. ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
Mt. 23 —— ἀποκριθεὶς —— · ——βάψας

Mc. μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
Lc. 22 ——|—~—|——
Mt. —— τὴν χεῖρα ἐν τῷ ——ῳ, οὗτός με παραδώσει. 24 ——————————

Mc. ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
Lc. κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται , πλὴν οὐαὶ ——————————
Mt. ——————————————————————————————————

Mc. που παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.
Lc. ——————. 23 ſ. o. Mc. 14 25 (Ü. Vorr. u. Ehrenpl.)
Mt. —————— ἦν ——————————————————.

25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας.

Die Stiftung des Herrnmahles.

Mc. 14 22—25. Lc. 22 15b—20. Mt. 26 26—29.

Lc. Mc. 14 18a (Zurüſtg. z. Paſſa.) 15b ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ

Mc. 18 vgl. Joh. 13 21 (Zuſwaſchg.) ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους (Lc.) οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι (Mt.) περί τίνος λέγει. 23 ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἐπιπεσὼν οὖν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου.

Mc. 19 vgl. Joh. 13 18 ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

Lc. 21 vgl. Joh. 13 11 ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.
vgl. Joh. 6 64.

πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.

Mc. 22 *καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐ-*
Lc. 19 .... **—χαριστήσας** .....
Mt. 26 *ἐσθιόντων δὲ* ..... *ὁ Ἰησοῦς* ..... *καὶ* ..... *δοὺς τοῖς*

Mc. *τοῖς καὶ εἶπεν· λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.*
Lc. .... *λέγων·* ..... **τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον·**
Mt. *μαθηταῖς* ..... *φάγετε·* .....

Mc. 23 *καὶ λαβὼν ποτήριον*
Lc. **τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.** 20 .... **τὸ** ..... **ὡσαύτως μετὰ τὸ**
Mt. 27 ....

Mc. *εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς , καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.* 24 *καὶ εἶπεν*
Lc. **δειπνῆσαι,** (17) *λέγων·*
Mt. *καὶ* ..... *λέγων · πίετε* .....· 28

Mc. *αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον*
Lc. ..... **τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου,** ... *ὑπὲρ ὑμῶν*
Mt. ..... *γάρ* .... *περὶ πολλῶν*

Mc. *ὑπὲρ πολλῶν.* 25 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ*
Lc. *ἐκχυννόμενον.* [18 *λέγω γὰρ* ..... *οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ*
Mt. *ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.* 29 *λέγω δὲ* ..... , *οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι* ..... *τούτου*

Mc. *τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ*
Lc. ..... *ὅτου ἡ*
Mt. ..... *μεθ' ὑμῶν* .....

Mc. *βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ*
Lc. .....α ..... *ἔλθῃ.*] S. 95 (Die Voraussage des Verrats).
Mt. ..... *πατρός μου .*

Über Vorrang und Ehrenplätze.

Lc. 22 24—30.

Lc. Mc. 14 19 (Die Voraussage des Verrats.)
24 *ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.* 25 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν*

Mc. 22ff. vgl. Joh. 6 51 *ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σάρξ μου ἐστίν.* ... 53 *ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.* 54 *ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον* ...

Lc. 19 vgl. I. Cor. 11 23b (Das Fette teilt Paul. nur mit Lc.) ... *ἔλαβεν ἄρτον* 24 *καὶ* **εὐχαριστήσας** *ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα* **τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.** 25 **ὡσαύτως** *καὶ* **τὸ** *ποτήριον* **μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων·** *τοῦτο* **τὸ ποτήριον** *ἡ* **καινὴ** *διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.*

εὐεργέται καλοῦνται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ
οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ
νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν.
27 τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ δια-
κονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε
οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασ-
μοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα
ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν
τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων
κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

Die Voraussage von Petrus' Verleugnung.

Mc. 14 26—31. Lc. 22 31—39. Mt. 26 30—35.

Lc. 31 Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο
ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ
ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις
σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον
τοὺς ἀδελφούς σου. 33 ὁ δὲ εἶπεν **αὐτῷ·**
κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλα-
κὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ
εἶπεν· **λέγω σοι**, Πέτρε, **οὐ φωνήσει** σή-
μερον **ἀλέκτωρ ἕως τρὶς** ἀπαρνήσῃ μὴ
εἰδέναι **με**. 35 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέ-
στειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ
ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ
εἶπαν· οὐθενός. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως
καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.
37 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον
δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· καὶ μετὰ ἀνόμων
ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
38 οἱ δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε
δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστιν. 39 καὶ
ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ
ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ
καὶ οἱ μαθηταί.

Mc. 26 καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
Mt. 30 ..... 31 τότε ..... .

Lc. 28ff. s. II Ende (Der Lohn der Zwölfe) und bei Mc. 10 29, Mt. 19 28.

Lc. 32 vgl. Joh. 21 15-17.

Lc. 33ff. vgl. Joh. 13 37 (Das Fette ist Jo.-Luc. gemein.) λέγει **αὐτῷ** Πέτρος· **κύριε**, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν **λέγω σοι**, οὐ μὴ **ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως** οὗ **ἀρνήσῃ με τρίς**.

Mc. 26, Lc. 39 vgl. Joh. 18 1 ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ κέδρου, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰςῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Mc. πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν
Mt. ——— ὑμεῖς ——— ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ· ———

Mc. ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται . 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με
Mt. ———|———~———|τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ ———

Mc. προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκαν-
Mt. ——— 33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ——— εἶπεν ——— ———

Mc. δαλισθήσονται , ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Mt. ——— ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη ———

Mc. ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρ-
Mt. ——— ἐν ——— ———|—~———

Mc. νήσῃ . 31 ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· ἐάν με δέῃ συν-αποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνή-
Mt. ———|. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν |—~—|——— σοὶ ἀποθανεῖν, ———

Mc. σωμαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
Mt. σομαι. ὁμοίως ——— οἱ μαθηταὶ εἶπον.

Gethsemaneh.

Mc. 14 32—42. Lc. 22 40—46. Mt. 26 36—46.

Mc. 32 καὶ ἔρχονται (35) εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεί, καὶ λέγει
Lc. 40 γενόμενος δὲ (39) ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν
Mt. 36 τότε ———εται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς ——— ——— λεγόμενον ———

Mc. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
Lc. αὐτοῖς · ———χεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς
Mt. ———· ——— αὐτοῦ ———· οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ ———

Mc. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ
Lc. πειρασμόν.
Mt. 37 ——— λαβὼν ——— τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου

Mc. ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
—
Mt. ——— λυπ——— 38 τότε ———

Mc. θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προελθὼν
Lc. 41 ——— αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ
Mt. ——— μετ' ἐμοῦ. 39 ——— προς———

Mc. μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ
Lc. λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα ———
Mt. ——— ἔπεσεν ——— πρόσωπον αὐτοῦ ———υχόμενος

Mc. 27 Mc. 34ff. Lc. 43f. vgl. Joh. 16 32 *ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια ...* vgl. Joh. 12 27 *νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι* (Mc. 40b)· *ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ* (Lc. 43) *ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.*

Mc. ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ ἔ-λεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε
Lc. 42 ..ων· ..ερ, εἰ βούλει ..αι
Mt. .. ..ων· ..ερ, εἰ ..όν ἐστιν, ..ελθάτω

Mc. τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ· ἀλλ᾽ οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ.
Lc. ..~..| ..· πλὴν μὴ τὸ θέλημα μοῦ .. τὸ σὸν γινέσθω.
Mt. ..~..· πλὴν ..χ ὡς .. ᾽ ὡς ..

Lc. 43 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ
ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγω-
νίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. καὶ ἐγένετο
ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος κατα-
βαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν.

Mc. 37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
Lc. 45 .. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς ..εν κοιμωμένους
Mt. 40 .. .. πρὸς τοὺς μαθητὰς ..

Mc. δοντας , καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν
Lc. αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 .. εἶπεν αὐτοῖς· τί ..στε;
Mt. .. , ..· οὕτως ..τε ..

Mc. γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ
Lc. ἀναστάντες .. εἰς-..·
Mt. .. μετ᾽ ἐμοῦ; 41 .. εἰς-..

Mc. μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προς-
Mt. .. 42 .. ἐκ δευτέρου ..

Mc. ηὔξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
Mt. .. λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ

Mc. (Lc. 42) 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας·
Mt. πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 .. ἐλθὼν ..~..| ..·

Mc. ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ἤδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ.
Mt. .. βεβαρημένοι .

Mc. 41 καὶ ἔρχεται
Mt. 44 καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών

Mc. , τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀνα-
Mt. πάλιν. 45 τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς ..

Mc. παύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας
Mt. .. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ..~..| .. ..

Mc. τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν.
Mt. .. 46 .. ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

Mc. 36 vgl. Joh. 18 11 τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
Mc. 41 vgl. Joh. 16 32 ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε . . .
Mc. 42 vgl. Joh. 14 31 . . ἀλλ᾽ ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
Lc. 45 vgl. Joh. 16 6 . . ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

Die Gefangennahme.

Mc. 14 43—52. Lc. 22 47—53. Mt. 26 47—56.

Mc. 43 καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης
Lc. 47 ——————, ἰδοὺ ὄχλος , καὶ ὁ λεγόμενος ——
Mt. 47 —— ——————, ἰδοὺ ——

Mc. εἷς τῶν δώδεκα , καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
Lc. —————— προήρχετο αὐτούς,
Mt. —————— ἦλθεν , —————— πολὺς ——————

Mc. παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων . 44 δεδώκει δὲ
— (52)
Mt. ἀπὸ —————— —————— τοῦ λαοῦ. 48 ὁ δὲ παραδι-

Mc. ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν
—
Mt. δοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον —— ἐὰν ——————.

Mc. καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· ῥαββεί, καὶ
Lc. —— ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
Mt. 49 —— ——ὡς —— τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· χαῖρε ——

Mc. κατεφίλησεν αὐτόν·
Lc. φιλῆσαι ——. 48 Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
Mt. ——————. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε,

Mc. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
Lc. παραδίδως ;
Mt. ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ——ον —— ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν ——————.

Mc. 47 εἷς
Lc. 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ
Mt. 51 καὶ

Mc. δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν
Lc. ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν
Mt. ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν —— αὐτοῦ, καὶ πατάξας

Mc. τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον .
Lc. ——~——|—— τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν.
Mt. —————— ——ιον .

Lc. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν

Mt. 47 vgl. Joh. 18 3 ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.

Mc. 47 Mt. 52 vgl. Joh. 18 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιώνων ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;

Mc. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς ·
Lc. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς
Mt. 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ——~—— τοῖς ὄχλοις·

Mc. (43) ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξ- ἠλ-
Lc. αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· —— εληλύ-
Mt. ——

Mc. θατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
Lc. —— · 53 —— ὄντος μου μεθ' —ῶν ——
Mt. —— ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθε-

Mc. ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ'
Lc. —— (21 37) —— ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐ—. —— αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα
Mt. ζόμην —— —. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν

Mc. ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον
Lc. καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
Mt. —— τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν

Mc. πάντες.
—
Mt. ἔφυγον.

Mc. 51 καὶ εἷς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν.

Der Prozeß vor dem Synedrium.

Mc. 14 53—65. Lc. 22 54—55. Mt. 26 57—68.

Mc. 53 καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχ-
Lc. 54 συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ——
Mt. 57 οἱ δὲ κρατήσαντες ——~—— —— Καϊάφαν ——

Mc. ιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ ὁ
Lc. —ως· (66) ὃ δὲ
Mt. ——, ὅπου οἱ γραμματεῖς —— συνήχθησαν . 58 ὁ δὲ

Mc. Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν
Lc. —— ἠκολούθει μακρόθεν. 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς —ῆς
Mt. —— ἠκολούθει αὐτῷ μακρόθεν —— τῆς —ῆς

Mc. 50 vgl. Joh. 16 32 .. ὥρα ... ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε.
Lc. 54 vgl. Joh. 18 12 ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ... ὁ συμβουλεύσας ... ἵνα ... ἀποθανεῖν ... 15 ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς .. καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον.

Mc. τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συν- καθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
Lc. — καθισάντων ε το ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν.
Mt. εἰσελθὼν ἔσω ε το

Mc. καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον
Lc. (56) Mc. 14 66 (Ptrs. Brigg.)
Mt. ἰδεῖν τὸ τέλος. 59 |

Mc. τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ
Mt. ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60

Mc. εὕρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐ-ψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
Mt. ων προσελθόντων ων.

Mc. οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι
Mt. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο 61 εἶπον ·

Mc. ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειρο-
Mt. οὗτος ἔφη · δύναμαι σαι τοῦ θεοῦ

Mc. ποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν
Mt. αὐτὸν σαι.

Mc. ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων·
Mt. 62 εἶπεν αὐτῷ ·

Mc. οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ
Mt. ; 63 Ἰησοῦς

Mc. ἀπεκρίνατο οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ·
Mt. ἀποκριθείς εἶπεν · ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ

Mc. σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ
Mt. θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ θεοῦ. 64 λέγει αὐτῷ ὁ

Mc. Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
Mt. · σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι

Mc. καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ
Mt. ἐπὶ . 65 τότε ὁ

Mc. 55 vgl. Joh. 18 19-24 Anm. z. Lc. 22 63ff.

Mc. 58 vgl. Joh. 2 19 (Tempelreinigg.) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

Lc. 54ff. Die Verhandlung vorm Synedrium hat Luk. bei der Morgensitzung des Syn. stehen (Mc. 15 1), also: 66 καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω ... 68 ... οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. (Mc. 15 1 Abführg. zu Pil.) Diesem gerade voraus ging: 63 καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 66 Mc. 15 1 (Verhör vorm Synh.)

Mc. ἀρχιερεὺς δι-α-ρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρ-
Mt. ....-έ-....εν τὰ ἱμάτια ....ων· ἐβλασφήμησεν· ....

Mc. τύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν
Mt. ....; ἴδε νῦν .... τὴν ....αν. 66 .... δοκεῖ ; .... ἀποκριθέντες

Mc. αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό τινες ἐμ-πτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν
Mt. εἶπον· ....ος θανάτου ἐστίν. 67 τότε ἐνέ....σαν εἰς

Mc. αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· προφήτευσον
Mt. ....~....|.... ἐ....σαν ...., οἱ δὲ ἐράπισαν 68 ....οντες· ....

Mc. , καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.
Mt. ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

Petrus' Verleugnung.

Mc. 14 66—72 ex. Lc. 22 56—62. Mt. 26 69—75.

Mc. 66 καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ
Lc. Mc. 14 54 (Jeſ. ins Haus des Hohenpr., Petr. in den Hof.) 56 ἰδοῦσα δὲ
Mt. 69 ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω .... καὶ προσῆλθεν αὐτῷ ....η

Mc. ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον (54) ἐμβλέψασα αὐτῷ
Lc. αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα ....
—

Mc. λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο
Lc. εἶπεν· .... οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν . 57 .... αὐτὸν
Mt. ....ουσα· .... ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου . 70 ....

Mc. λέγων· οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις . καὶ ἐξῆλθεν
Lc. ....x .... αὐτόν, γύναι.
Mt. ἔμπροσθεν πάντων ....x .... 71 ἐξελθόντα δὲ

Mc. ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ (70) ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα
Lc. 58 .... μετὰ βραχὺ ἕτερος ...ὼν
Mt. αὐτὸν .... τὸν πυλῶνα , εἶδεν αὐτὸν

Mc. 65 vgl. Joh. 18 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

Mt. 69 ff. vgl. Joh. 18 16 ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· οὐκ εἰμί.

18 εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. (Mc. 14 54 ‖) (Verhör des Hannas, Ohrfeige) 25 ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί.

26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Mc. αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστῶσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. (67)
Lc. ——— ἔφη · καὶ σὺ ——— εἶ .
Mt. ἄλλη καὶ ——ει —— ἐκεῖ · ——— ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ

Mc. 70 ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο . (71)
Lc. ——— Πέτρος ἔφη · ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί .
Mt. Ναζωραίου. 72 καὶ ———ήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

Mc. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ·
Lc. 59 ——— διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διϊσχυρίζετο ——ων ·
Mt. 73 μετὰ μι- κρὸν δὲ προσελθόντες —— ——— εἶπ———·

Mc. ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ . 71 ὁ δὲ
Lc. ἐπ' ——ίας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, ——— ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ
Mt. ——— καὶ σὺ ——— ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε

Mc. ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.
Lc. Πέτρος · ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ ——εις.
Mt. ——— κατα———ύειν ———·

Mc. 72 καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
Lc. —— παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ———~———, 61 καὶ στραφεὶς ὁ
Mt. ——— ἑως ———. 75

Mc. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
Lc. κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ· —— ὑπ——— τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ
Mt. —— ——— τοῦ ——τος Ἰησοῦ εἰρηκότος

Mc. ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς τρὶς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν
Lc. ——— σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 —— ἐξελθὼν ἔξω
Mt. ——— —— | —~——.|· —— ἐξελθὼν ἔξω

Mc. ἔκλαιεν.
Lc. ——αυσεν πικρῶς.
Mt. ——αυσεν πικρῶς.

Mißhandlung im Hofe vor'm Verhöre.

Lc. 22 63—65.

Lc. 63 καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες·

Lc. 63ff. vgl. Joh. 18 19 ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. (25-27 Rtrs. 2. u. 3. Verleugg.). 28 ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.

προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;
65 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον
εἰς αὐτόν.

Die Morgensitzung des Synedriums.

Mc. 15 1. Lc. 22 66—23 1. Mt. 27 1—2.

Mc. 1 καὶ εὐθὺς πρωὶ συμβούλιον ἑτοιμάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
Lc. 66 ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συν- ἤχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς
Mt. 1 πρωΐας δὲ γενομένης ἔλαβον πάντες καὶ οἱ οι

Mc. καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον τὸ
Lc. τε εἰς,
Mt. τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. 2

Mc. συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν
Lc. ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες·
Mt. αὐτὸν ἀπήγαγον

Lc. εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶ-
πεν δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆ-
τε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες·
σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς
αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰ-
μι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρ-
τυρίας χρείαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
23 1 καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐ-
τῶν ἤγαγον αὐτὸν

Mc. καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ.
Lc. ἐπὶ τὸν ον.
Mt. τῷ ἡγεμόνι.

Das Ende des Judas.

Mt. 27 3—10.

3 τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα
ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις 4 λέ-
γων· ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ
εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας τὰ
ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν
ἀπήγξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια
εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορ-
βανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον
δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ

Lc. 66ff. vgl. Joh. 10 24 (στοὰ Σολ.) ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός,
εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι ....

κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

Der Prozeß vor dem Landpfleger.

Mc. 15 2—15. Lc. 23 2—25. Mt. 27 11—26.

Lc. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· τοῦτον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 11 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος·

Mc. 2 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος · σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ
Lc. 3 ὁ δὲ Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· ..... ·
Mt. ..... ἡγεμὼν λέγων· ..... Ἰησοῦς

Mc. ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· σὺ λέγεις. 3 καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς
Lc. ..... ἔφη · ..... .
Mt. ἔφη · ..... 12 ..... ἐν τῷ .....εῖσθαι .....ὸν ὑπὸ τῶν .....έων

Mc. πολλά. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν· οὐκ
Mt. καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· .....

Mc. ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν . 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν
Mt. ἀκούεις .....αμαρτυροῦσιν; 14 καὶ ..... ἀπεκρίθη

Mc. 5 vgl. Joh. 19 9 πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

Mc. 19 Mt. 18 vgl. Joh. 18 35 τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί.
vgl. Joh. 19 11 ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

Lc. 22. vgl. Joh. 18 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῶν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
vgl. Joh. 19 6 ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

Mc. ἀπεκρίθη , ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον . 6 κατὰ δὲ ἑορτὴν (8)
Mt. αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ... ἡγεμόνα λίαν. 15 ..... εἰώθει ὁ

Mc. ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον ὃν παρῃτοῦντο. 7 ἦν δὲ
Mt. ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ ..... ἤθελον . 16 εἶχον ... τότε δέσμιον ἐπίσημον,

Mc. ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιή-
Mt. .....ν .....ν.

Mc. κεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πειλᾶτος
Mt. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐ-

Mc. ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
Mt. τοῖς ὁ Πειλᾶτος · τίνα ....., Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν ..... λεγόμενον

Mc. βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
Mt. Χριστόν ; 18 ᾔδει .....εδωκαν ..... .

Pilatus und Herodes.

Lc. 23 4—16.

Lc. 4 ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 Πειλᾶτος δὲ συνκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ἀλλ' οὐδὲ

Pilatus' Weib.

Mt. 27 19.

19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

Mt. 19 vgl. Joh. 19 13 ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.

Ἡρῴδης· ἀνέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. 16 παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

Mc. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν
Lc. 18 ἀνέκραγον δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ
Mt. 20 ..... καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισ.... τοὺς ....ους .... αἰτήσωνται

Mc. ἀπολύσῃ αὐτοῖς . (7)
Lc. ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην
Mt. τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

Mc. 12 ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς
Lc. ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προς-
Mt. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν

Mc. ἔλεγεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε
Lc. εφώνησεν, ...ων ἀπολῦσαι
Mt. εἶπεν .....· τίνα ..... ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· τὸν Βαραββᾶν.

Mc. ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
Lc. τὸν Ἰησοῦν.
Mt. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τί οὖν ..... Ἰησοῦν τὸν ....όμενον Χριστόν

Mc. δαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πειλᾶτος
Lc. 21 ..... ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρου .....ου .....· 22 .....
Mt. ; λέγουσιν πάντες · .....ωθήτω . 23 .....

Mc. ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ ἐποίησεν κακόν ;
Lc. τρίτον εἶπεν πρὸς ....ούς· .....|.....~.....| οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν
Mt. ὄφη · .....|.....~.....| ;

Mc. οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν
Lc. αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 ..... ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι
Mt. ....ζον λέ-

Mc. · σταύρωσον αὐτόν .
Lc. αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν.
Mt. γοντες· .....θήτω .

Pilatus wäſcht ſich die Hände in Unſchuld.

Mt. 27 24—25.

24 ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός

Mc. 14 f. vgl. Joh. 19 15b λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
Lc. 16 vgl. Joh. 19 1 ἐμαστίγωσεν. Lc. 17 unecht.
Lc. 18 f. vgl. Joh. 18 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής. do. Joh. 19 6,12.
vgl. Joh. 19 15a ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.

εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

Mc. 15 ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραβ-
Lc. 24 καὶ ..... ἐπέκρινεν γενέσθαι .... αἴτημα αὐτῶν · 25 ..... δὲ .... διὰ
Mt. 26 τότε .....

Mc. βᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας
Lc. στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν (16)
Mt. —, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν

Mc. ἵνα σταυρωθῇ .
Lc. τῷ θελήματι αὐτῶν.
Mt. ..... .

Die Mißhandlung durch die Soldaten.

Mc. 15 16—20. Mt. 27 27—31.

Mc. 16 οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν πραι-
Mt. 27 τότε οἱ ..... τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ .....

Mc. τώριον, καὶ συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν
Mt. ....ήγαγον ἐπ' αὐτὸν ..... 28 .... ἐκδύσαντες ..... χλαμύδα

Mc. πορφύραν καὶ περιτιθᾶσιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον·
Mt. κοκκίνην ....έθηκαν ....., 29 καὶ ..... στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς

Mc. 18 καὶ
Mt. κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ... γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ

Mc. ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν · χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ
Mt. ἐνέπαιξαν ....ῷ λέγοντες· ..... ὁ .....ς ....., 30 .... ἐμπτύσαντες

Mc. ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον
Mt. εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ..... εἰς .....~.....

Mc. αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέ-
Mt. 31 ....., ἐκ-

Mc. δυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐξάγουσιν
Mt. .....τες ..... χλαμύδα ..... ἀπήγαγον

Mc. αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν.
Mt. ..... εἰς τὸ .....ῶσαι .

Mc. 17 vgl. Joh. 19 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πιλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν οὐχ εὑρίσκω. 5 . . ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος . . .

Mt. 27 vgl. Joh. 19 16b παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν; bzgl. Joh. 18 28 (πραιτώριον)

Simon von Kyrene.

Mc. 15 21. Lc. 23 26. Mt. 27 32.

Mc. (16) 21 καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα
Lc. 26 καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα
Mt. 32 ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον,

Mc. Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,
Lc. ---------- ἐπέθηκαν
Mt. ὀνόματι Σίμωνα · τοῦτον

Mc. ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ .
Lc. αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
Mt. ἠγγάρευσαν ---------- ---- .

Jesus und die klagenden Frauen.

Lc. 23 27—31.

Lc. 27 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν· θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς· καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

Die Hinrichtung.

Mc. 15 22—32. Lc. 23 32—38. Mt. 27 33—44.

Mc. (37) 22 καὶ φέρουσιν
Lc. 32 ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33 ---- ὅτε ἀπῆλθον
Mt. 33 ---- ἐλθόντες

Mt. 32 vgl. Joh. 19 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν . . .

Mc. 22 ff. vgl. Joh. 19 16b παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. 23 οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

Mc. αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον , ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον κρανίου τόπος.
Lc. .... τὸν καλούμενον ,
Mt. εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ... κρανίου τόπος λεγόμενος,

Mc. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν .
Lc. (36)
Mt. 34 ἔδωκαν ..... πεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος ..... ἠθέλησεν πεῖν.

Mc. 24 καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, (37)
Lc. ἐκεῖ ἐ.....ωσαν ..... καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.
Mt. 35 .....ώσαντες δὲ .....

Lc. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς·
οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν.

Mc. καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.
Lc. διαμεριζόμενοι δὲ ..... ἔβαλον .....ους. 35 καὶ εἱστήκει
Mt. διεμερίσαντο ..... βαλόντες ....., 36 καὶ καθήμε-

Mc. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ
Lc. ὁ λαὸς θεωρῶν· [38 ἦν δὲ καὶ .....
Mt. νοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 ..... ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς

Mc. τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπι-γεγραμμένη · ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
— ἐπ' αὐτῷ .....
Mt. κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν .....ν ....ν· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς .....

Mc. δαίων. 27 καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ
— ..... οὗτος.] (38 f.)
Mt. ..... 38 τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ .....αί, εἷς ..... εἷς ....

Mc. εὐωνύμων αὐτοῦ.
—
Mt. .....

Mc. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες·
Mt. 39 οἱ δὲ ..... 40 .....·

Mc. οὐᾶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 σῶσον σεαυτὸν
Mt. ..... ἐν .....~....., ...,εἰ υἱὸς εἶ τοῦ

Mc. καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
Mt. θεοῦ, καὶ .....βηθι .....

Mc. 31 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων
Lc. ἐξεμυκτήριζον δὲ οἱ ἄρχοντες
Mt. 41 .... καὶ πρεσβυτέρων

Mc. ἔλεγον · ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι · 32 ὁ Χριστὸς
Lc. .....τες· ....., σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ..... τοῦ θεοῦ
Mt. ..... · 42 ..... · (40)

Mc. 25 vgl. Joh. 19 14 ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει (Πειλ.) τοῖς Ἰουδ.· ἴδε ὁ βασ. ὑμῶν.

Mc. ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ
Lc. ὁ ἐκλεκτός. (37)
Mt. ——— ἐστιν, ——— —

Mc. πιστεύσωμεν.
—
Mt. ——— ἐπ' αὐτόν· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω νῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ

—
—
Mt. ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός.

Lc. 36 ἐνέπαιξαν (Mc. 20) δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ (Mc. 23) 37 καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ (Mt. 40-42) ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων (Mt. 29, 42), σῶσον σεαυτόν. (Mc. 30) 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος (Mt. 37).

Der Schächer am Kreuze.

Lc. 23 39—43.

Lc. 39 εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν· (Mc. 32) οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; (Mc. 32) σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. (Mc. 30) 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Mc. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
Mt. 44 τὸ δ' αὐτὸ ___ οἱ λῃσταὶ ———— θέντες ————.

Jesu Tod.

Mc. 15 33—41. Lc. 23 44—49. Mt. 27 45—56.

Mc. 33 καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
Lc. 44 ___ ἦν ἤδη ὡσεὶ ___α ___η καὶ ————————,
Mt. 45 ἀπὸ δὲ ——~—— ———— ἐπὶ πᾶσαν ————.

—
Lc. 45 τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος·
—

Lc. 44 vgl. Joh. 19 14 .. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις (ὁ Πειλ.)· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
Mt. 43 vgl. Joh. 19 7 κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν.
vgl. Joh. 10 36 λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς θεοῦ εἰμί;

Mc. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ · ἐλωΐ ἐλωΐ λεμὰ σαβαχ-
Mt. 46 περὶ δὲ τὴν ___ην ___αν ἀν- ___ λέγων· ἠλεὶ ἠλεὶ ___

Mc. θανεί, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;
Mt. ___; τοῦτ' ___· θεέ ___ θεέ ___, ἱνα- ___ | ___~___;

Mc. 35 καί τινες τῶν παρ-εστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον · ἴδε Ἠλείαν φωνεῖ. 36
Mt. 47 τινὲς δὲ ___ ἐκεῖ ___ ηκότων ___ ὅτι ___ οὗτος. 48 καὶ εὐθέ-

Mc. δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπό-
Mt. ως ___ εἷς ἐξ αὐτῶν ___ λαβὼν ___ πλήσας τε ___ καὶ ___

Mc. τιζεν αὐτόν, λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν αὐτόν. 37 ὁ δὲ
Mt. ___ 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον · ἄφες ___ σώσων ___. 50 ___

Mc. Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν.
Mt. ___ πάλιν κράξας ___ῃ ___ῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα.

Mc. 38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.
Lc. 45b ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπετάσμα τοῦ ναοῦ μέσον.
Mt. 51 ___ ἰδοὺ ___ ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο,

Lc. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

Mc. 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως
Lc. 47 ___ ἑκατοντάρχης
Mt. 54 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμὸν

Mc. ἐξέπνευσεν, εἶπεν · ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.
Lc. τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων · ὄντως ___~___ δίκαιος ἦν.
Mt. καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· ___ θεοῦ ___ οὗτος.

Lc. 48 καὶ πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

Mc. 40 ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες (41) ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι,
Lc. 49 εἱστήκεισαν ___ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ___ ~ ___
Mt. 55a ___ ἐκεῖ ___ πολλαὶ ___,

Mc. 34-36 vgl. Joh. 19 28 μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος, εἶπεν· τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. 31-37 Beinebrechen und Stich in die Seite.

Lc. 49 vgl. Joh. 19 24b οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαριὰμ ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνή. 26 . . . ἴδε ὁ υἱός σου . . . 27 ἡ μήτηρ σου. 28-30 Jesu Tod.

Mt. 52 vgl. Joh. 5 28 ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ . . . ἀνάστασιν ζωῆς, . . . κρίσεως.

Mc. ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος
— (24 10)
Mt. 56 ____ ἦν ----------|----------~---- ----------φ

Mc. μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν
Lc. αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς
Mt. ---------- ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. 55b αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς

Mc. αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ
Lc. Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
Mt. Γαλιλαίας διακονοῦσαι ____· 56 ſ. o.

Mc. εἰς Ἱεροσόλυμα.
—
—

Jeſu Begräbnis.

Mc. 15 42—47. Lc. 23 50—55. Mt. 27 57—61.

Mc. 42 καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, 43 ἐλθὼν
Lc. 50 ____ ἰδοὺ (54)
Mt. 57 ὀψίας δὲ ---------- (62) ἦλθεν

Mc. Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἁριμαθαίας, εὐσχήμων
Lc. ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ
Mt. ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἁριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ,

Mc. βουλευτής ,
Lc. ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συγκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ
—

Mc. ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσ-δεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
Lc. Ἁριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ... ____ ἐδέχετο ----------,
Mt. ---------- ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ

Mc. τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ
Lc. 52 οὗτος προσελθὼν τῷ ----------ῳ ----------,
Mt. 58 οὗτος προσελθὼν τῷ ----------ῳ ----------. τότε ὁ

Mc. Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν
—
Mt. ----------

Mc. αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ
—
Mt. ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ

Mc. 42 vgl. Joh. 19 31a οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ... 31b-37 Beinebr. u. Stich i. S. 38 μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἁριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πειλᾶτος. ἦλθον οὖν καὶ ἦραν αὐτόν. 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Mc. πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι .
Lc. 53 — ..... ἐνετύλιξεν αὐτὸ ..... ,
Mt. λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ..... καθαρᾷ,

Mc. καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας,
Lc. — .... λαξευτῷ , οὗ οὐκ
Mt. 60 — ..... ὁ ... τῷ καινῷ αὐτοῦ ..... ᾧ .. ἐλατόμησεν ἐν τῇ ..... ,

Mc. καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου .
Lc. ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος.
Mt. ..... ας ..... μέγαν τῇ .... ἀπῆλθεν.

Lc. 54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, (vgl. Mc. 42, Mt. 28 1, Mc. 41, Mt. 55)

Mc. 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ
Lc. ....άσαντο τὸ μνημεῖον
Mt. 61 ἦν — ἐκεῖ .....ἀμ ..... ἡ ἄλλη ....., καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ

Mc. τέθειται .
Lc. καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.
Mt. τάφου .

Die Wache für das Grab.

Mt. 27 62—66.

62 τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

Das leere Grab.

Mc. 16 1—8. Lc. 23 56—24 9. Mt. 28 1—8.

Mc. 1 καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ
Lc. 56 ὑποστρέψασαι δὲ
Mt. 1 ὀψὲ δὲ .....ων,

Mc. Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα , ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
Lc. ἡτοίμ..... καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον
—

Mc. 1 vgl. Joh. 20 1 τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνη-

Mc. 2 καὶ λίαν πρωΐ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται
Lc. ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. 24 1 τῇ δὲ ..... ὄρθρου
Mt. τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς ...αν ....., ἦλθεν Μαριὰμ ἡ

Mc. (1) (15 47) ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.
Lc. βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθον φέρουσαι ἃ
Mt. Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον.

Mc. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς
Lc. ἡτοίμασαν ἀρώματα.
—

Mc. θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι
Lc. (2) 2 εὗρον δὲ
Mt. 2 ..... ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου

Mc. ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· (3) ἦν γὰρ
Lc. τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,
Mt. καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπε.....σεν τὸν ....ον

Mc. μέγας σφόδρα. 5 καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον
Lc. 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
—

Mc. εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς
Lc. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν
Mt. (4) καὶ ἐ.....το ἐπάνω

Mc. δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκήν ,
Lc. αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ ·
Mt. αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ .....ὸν ὡς χιών.

Mc. καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
Lc. 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν,
Mt. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί .

Mc. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς · μὴ ἐκθαμβεῖσθε . Ἰησοῦν
Lc. εἶπαν πρὸς.....άς · τί
Mt. 5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν· .... φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι .....

Mc. ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον · ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε·
Lc. .... ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη.
Mt. τὸν ἐσταυ- -ρωμένον ζητεῖτε (7) . 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ,

---

Joh. μείου. 2 τρέχει οὖν . . . πρὸς . . Πέτρον καὶ . . . τὸν ἄλλον μαθητὴν . . . ἦραν τὸν κύρ. . . . 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρ. καὶ ὁ ἄλλ. μαθ. . . . 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ . . . ὁ ἄλλ. . . τάχιον . . καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰς ἦλθεν. 6 ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰς-ῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8 τότε οὖν εἰς ἦλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν . . . γραφὴν . . . δεῖ . . . ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαριὰμ δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

Mc. ἰδὲ ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε
Lc. μνήσθητε
Mt. καθὼς εἶπεν· δεῦτε ...στε τὸν ...ον ... ἔκειτο . 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι ...

Mc. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμ...
(5)
Mt. ... ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ ...

Mc. εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.
Lc. ...ελάλησ... ὅτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,
Mt. ... ἰδοὺ ...ον ...

Lc. 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

Mc. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις,
Lc. 9 ...ὑποστρέψα... ...
Mt. 8 ...ἀπ... ταχὺ ... μετὰ φόβου ...χαρᾶς μεγάλης

Mc. καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ .
Lc. ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς.
Mt. ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ .

Die Meldung bei den Aposteln.

Lc. 24 10—11.

Lc. 10 ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

Erscheinung Jesu.

Mt. 28 9—10.

9 καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται. (s. v. St.)

Der Gang nach Emmaus.

Lc. 24 13—35.

Lc. 13 καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ᾗ ὄνο-

Der Betrug der Hierarchen.

Mt. 28 11—15.

11 πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συν-

---

Joh. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς . . . πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τ. πατ. μου καὶ πατ. ὑμ. καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμ. . . 18 ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδ. ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Lc. 11 vgl. Joh. 20 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν·

Lc. 12 unecht.

Mt. 9 vgl. Joh. 20 17 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· μή μου ἅπτου. vgl. auch Joh. 20 16 oben.

μα Ἐμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς
ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων
τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐ-
τοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγ-
γίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλ-
μοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι
αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ
λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί.
18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας,
εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς
Ἰερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν
αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· τὰ περὶ
Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προ-
φήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ
θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέ-
δωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός
ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·
ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην
ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο.
22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι,
οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν
τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς
αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ
προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ
πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς
ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.
28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο,
καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύ-
εσθαι· 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες·
μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν
καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ
μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν, λαβὼν τὸν
ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐ-
τοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλ-
μοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαν-
τος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς
ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν
ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς
διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 καὶ ἀνα-
στάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερου-
σαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως
ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ

ἀχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε
λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
13 λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς
ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ
ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς
πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ
δὲ λαβόντες ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν·
καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις
μέχρι τῆς σήμερον.

αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Erscheinung in Jerusalem.

Lc. 24 36—49.

Lc. 36 ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν. 37 πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκας καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος· 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 44 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰερουσαλήμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 49 κἀγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

Erscheinung in Galiläa.

Mt. 28 16—20 ex.

16 οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Lc. 36 vgl. Joh. 20 19 οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Lc. 41 vgl. Joh. 21 4 (ἔστη), 5 (μή τι προσφάγιον ἔχετε;) 10 ὀψαρ.)

Die Himmelfahrt.

Lc. 24 50—53 ex.

Lc. 50 ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες τὸν θεόν.

[Der Mc.-Schluß.]

[Mc. 16 9—20.]

Mc. [9 ἀναστὰς δὲ πρωΐ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβε- Joh. 20 1
βλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα
ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πεν- Mt. 28 7f.
θοῦσι καὶ κλαίουσι. 11 κἀκεῖνοι, ἀκούσαντες ὅτι Joh. 20 18
ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 12 μετὰ δὲ Luc. 24 11
ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανε- Luc. 24 13, 17
ρώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.
13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς·
οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14 ὕστερον ἀνακει- Luc. 24 11, 41
μένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ Luc. 24 9
ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, Joh. 20 24-29
ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ Luc. 24 36-43
ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες Luc. 24 46
εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον Luc. 24 47
πάσῃ τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς
σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.
17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολου-
θήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι,
γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσι,
κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει,
ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς
ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι
αὐτοῖς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν
ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες
ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ
τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων
σημείων.]

Synopse

der

drei ersten kanonischen Evangelien

mit

Parallelen aus dem Johannes-Evangelium

bearbeitet von

Reinold Heineke.

II. Teil

Das Lukas-Evangelium

mit den

Parallelen aus dem Matthäus-Evangelium.

Giessen
J. Ricker'sche Verlagsbuchhandlung
1898.

— Alle Rechte vorbehalten. —

Druck von W. Drugulin in Leipzig.

Erklärung der Einrichtung

des Teiles II KATA ΛΟΥΚΑΝ.

Je 2 Zeilen gehören zusammen:

Die mit Lc. bezeichnete enthält den Lukastext.

Die mit Mt. bezeichnete enthält den Matthäustext.

In der Mt.-reihe sind die Wörter, die mit Lc. übereinstimmen, nur durch _____ wiedergegeben.*) (Diese Punktlinie bedeutet jedoch nicht Wiederholung der Versziffern, wie auch Accentdifferenzen nicht berücksichtigt sind, wo sie unzweideutig vom Leser ohne weiteres verstanden werden.)

~ gebietet Umstellung derjenigen Wörter, die den beiden anliegenden ununterbrochenen Punktlinien entsprechen. (Manchmal ist diese Unterbrechung noch durch _____|_____ deutlicher gemacht.)

Kleine Ziffern in Klammer unter oder über gesperrten Wörtern bedeuten: Das Gesperrte finde sich an der Stelle des Evangeliums jener Zeile, die das Zifferchen nach Vers (und Kapitel) angiebt.

Text über die ganze Breite schlichthin gedruckt gehört dem Lucas an.

Am Anfange (Schlusse) von Mt.-stücken finden sich kleine lateinische Buchstaben, denen in Anm. Bemerkungen entsprechen, die da angeben, wo sich das vorhergehende (nachfolgende) Mt.-stück befindet. Die eingeklammerte Überschrift führt solch voraufgehender (nachfolgender) Abschnitt in dem betr. Evangelium selbst. Nun stoßen oft zwei verschiedene Mt.-abschnitte miteinander zusammen. Dann ist doch nur ein Buchstabe zwischen sie gesetzt. Von den beiden in Anm. alsdann sich findenden Verweisen gehört der erste zum vorderen, der zweite zum hinteren Mt.-stücke.

Z. B. S. 134, Z. 4 v. o. steht: αὐτοῦ.a) 7^{3} _____ In Anm. steht: a) Lc. 11^{53} (Jüngerregeln.) — S. 133 Lc. 6^{33} (Bp., Stlg. z. den Nebenmsch.) Also folgt auf Mt. 10^{25} mit Mt. $10^{26ff.}$ ein Abschnitt („Jüngerregeln" im Mth.-evangelium überschrieben), den man bei Lc. 11^{53} abgedruckt findet. Ferner geht Mt. 7^{3} mit Mt. 7^{3} (und vorigen v. v.) ein Abschnitt vorauf („Bp., Stlg. z. den Nebenmenschen" im Mth.-evangelium überschrieben), den man auf Seite 133 bei Lc. 6^{38} abgedruckt findet.**)

---

*) In diesem II. Teile giebt also die Punktlinie die genau darüberstehenden Lukaswörter wieder!

**) Leider konnten nicht alle Verweise durch Seitenzahlen angegeben werden aus dem schon im ersten Hefte angegebenen Grunde. Alsdann ist die betr. Stelle bezeichnet durch die Lc.-verszahl, bei der sie sich findet — bzw. durch die Mt.-zahl, wobei „Mt." eine Abkürzung für „Teil III" ist. Solche Verszahl kommt also an Bedeutung einer Seitenzahl gleich. — — „s. o." oder „s. u." bedeutet, das folgende (voraufgehende) Stück finde sich im selbigen Abschnitte oben oder unten. Stößt es mit einem lat. Buchstaben zusammen, so gehört jedes von beidem zum anliegenden Abschnitte; z. B.:

S. 147, Z. 20 v. o. _____ s. o. b) 5^{14} gehört das „s. o." zum Vorhergehenden, das „b)" zum Folgenden Meist ist auch die folgende Verszahl alsdann durch fetten Druck leichter zu finden gemacht.

Inhaltsverzeichnis zum 2. Teile.

KATA ΛΟΥΚΑΝ.*)	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
Vorwort	—	1 1–4	—	—	—	—	—	123
Verheißung der Geburt d. Täufers	—	5–25	—	—	—	—	—	123
Verheißung der Geburt Jeſu	—	26–38	—	—	—	—	1 20–23	123
Marias Beſuch bei Eliſabeth	—	39–56	—	—	—	—	—	124
Geburt des Täufers	—	57–80	—	—	—	—	—	125
Geburt Jeſu	—	2 1–20	—	—	—	—	(1 18–25)	125
Beſchneidung u. Darſtellung Jeſu	—	21–39	—	—	—	—	([2 144])	126
Der zwölfjährige Jeſus im Tempel	—	40–52	—	—	—	—	—	126
Der Täufer	(1 1–6)	3(1–6)	3(1–6)	—	—	—	—	3
	—	7–9	7–10	—	—	—	(23 33, 7 19)	127
	—	10–14	—	6 27 f.	—	—	—	127
	(1 7–8)	(15–16)	(11)	—	—	—	—	4
	—	17–18	12	—	—	—	—	127
	(6 17)	(19–20)	(14 3)	—	—	—	—	35
Taufe Jeſu	(1 9–11)	(21–22)	(3 13–17)	—	—	—	—	5
Stammbaum Jeſu	—	23–38	—	—	—	—	(1 1–17)	128
Verſuchung Jeſu 1	(1 12–13)	4(1–2[a])	4(1, 11[b])	—	—	—	—	6
Verſuchung Jeſu 2	—	2[b]–13	2–11[a]	—	—	—	—	128
Auftreten in Galiläa	(1 14–15)	(14–15)	(12–17)	—	—	—	—	6
Verwerfung in Nazareth	—	16–30	—	6 42	6 1–6[a]	—	—	130
Der erſte Sabbath in Kapernaum	(1 21–28)	(31–43)	(8 14–17)	—	—	—	—	8
Reiſepredigt in Galiläa	(1 39)	(44)	—	—	—	—	—	10
Petrus' Fiſchzug	—	5 1–11	—	(21 6–14)	(1 16 21 8 41)	—	—	130
Ausſatzheilung, Heimkehr und Heilung des Paralytiſchen, Berufung Lewis, Faſtenfrage, 1. u. 2. Sabbathſpruch, Berufung der 12	(1 40–3 6) (3 13–19)	(12–6 16)	(8 2–4, 9 1[b]–17) 10 2–4, 12 1–14)	—	—	—	—	10–17
Predigt auf dem Felde								
Zulauf u. gehäufte Heilungen	(3 7–12)	6(17–19)	(12 15–21)	—	—	—	—	16
Seligpreiſungen	—	20–23	5 1–12	9 34 15 18	(3 18)	(6 17)	—	131
Wehrufe	—	24–26	—	—	—	—	—	132
Rechte Nächſtenliebe	—	27–38	38–48 7 1 f. 12	—	(4 24)	—	—	132
Geiſtige Führerſchaft der Jünger	—	39–46	7 3–5, 16[b], 18–21 10 24 f. 12 33–55 15 14	2 5	(3 35)	(3 9)	—	133
Schlußgleichnis u. Rückkehr nach Kapernaum	—	47–7 1	7 24–81, 5[a]	4 46[b]	(1 22)	—	—	135
Der Hauptmann von Kapernaum	—	7 2–10	8 5[b]–10, 13	4 47–54	—	—	(9 27–30[a])	135
Der Jüngling zu Naïn	—	11–17	—	(5 25)	(1 28)	—	—	137
Der zweifelnde Täufer	—	18–35	11 2–11, 16–19	5 3 (35) 43 7 20 (8 48, 10 20)	—	—	(10 8)	137
Die Salbung bei Simon	—	36–50	—	11 2	(14 3 ff.)	—	—	138
Die dienenden Frauen	—	8 1–3	—	—	—	—	—	139
Die Markusgleichniſſe	(4 1–25)	(4–18)	(13 1–15, 18–23)	—	—	—	—	21–24
Gleichnis vom Sämanne; Zweck der Gleichnisrede; Deutung des Sämannsgleichniſſes; Aufmunterung zum Verſtändnis								
Familie Jeſu (II)	(3 21–35)	(19–21)	(12 46–50)	—	—	—	—	19
Die galiläiſche Periode II								
Der Seeſturm	(4 35–41)	(22–25)	(8 18, 23–27)	—	—	—	—	26
Der geraſeniſche Beſeſſene	(5 1–20)	(26–39)	(8 28–9 1[a])	—	—	—	—	27

*) Rechts von dem dicken Striche die Anmerkungen; ſie ſind nach den zugehörigen Überſchriften geordnet hier aufgeführt. Die kleingedruckten Überſchriften und die eingeklammerten Zahlen bedeuten, daß die entſprechende Stelle nur nach Vers- und Kapitelzahl — ohne Text — aufgeführt und bereits in Teil I ausgedruckt ſteht.

	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
Jairus' Tochter u. die Blutflüssige	(5 21–43)	(40–56)	(9 18–26)	—	—	—	—	29
Aussendung der 12	(6 7–13)	9 (1–6)	(10 1, 5ff.)	—	—	—	—	33
Herodes' Urteil über Jesus	(6 14–16)	(7–9)	(14 1–2)	—	—	—	—	35
Rückkehr der Jünger, Speisung der 5000	(6 30–44)	(10–17)	(14 12–21)	—	—	—	—	37
Die galiläische Periode III								
Das Messiasbekenntnis bei Cäsarea	(8 27–30)	(18–21)	(16 13–20)	—	—	—	—	49
Die Leidensverkündigung	(8 31–9 1)	(22–27)	(16 21–28)	—	—	—	—	50
Die Verklärung	(9 2–10)	(28–36)	(17 1–9)	—	—	—	—	51
Der epileptische Knabe	(9 14–29)	(37–43[a])	(17 14–20)	—	—	—	—	53
Heimliche Reise durch Galiläa	(9 30–32[a])	(43[b]–45)	(17 22–24)	—	—	—	—	55
Rangstreit, fremder Exorkist	(9 33[b]–41)	(46–50)	(18 1–5 10 40,42)	—	—	—	—	56
Die Samariterherberge	—	51–56	—	4 3–5, (9, 31–33) 40 5 25	—	—	—	140
Nachfolgeverhandlungen	—	57–62	8 19–22		—	—	—	140
Aussendung der Siebzig	—	10 1–24	9 37f. 10 7[b]–8[a], 9–16, 11 20–27, 13 16f.	3 35 ff. 4 35–38	—	—	(10 40–11 1)	(33) 141
Gleichnis vom barmherzigen Samariter	—	25–37	—	—	(12 28)	—	—	143
Maria und Martha	—	38–42	—	12 1	—	—	—	144
Vom Beten								
a. Das Gebet des Herrn	—	11 1–4	6 9–13	12 28 17 15	—	—	—	144
b. Von Gebetserhörung	—	5–13	7 7–11	16 24	—	—	—	144
Beelzebubstreit und Jonaszeichen	—	14–36	9 32–34, 12 22–28, 30f. 38–45, 5 14–16, 6 22f.	(4 36 7 42) 8 12, 9 5, 5 35	(3 22, 26 4 21) 8 (11, 38)	(11 29)	—	145
Worte gegen Farisäer und Gesetzeslehrer	—	37–52	23 4, 6f., 13, 23–36	—	(12 38f. 13 9)	(37)	(10 23)	148
Trost gegen Nachstellungen	—	53–12 12	10 26–33, 12 32	—	(8 15, 4 22)	—	—	150
Das irdische Gut in der kritischen Zeit	—	12 13–59	5 25f., 6 19–21, 25–34, 10 34–36, 16 2f., 24 42–51	(13 2–17)	—	(13 23)	(8 12)	151
Von fremdem Unglück und seiner Bedeutung	—	13 1–9	—	—	—	—	—	154
Sabbathheilung an einer Verkrümmten	—	10–17	—	—	—	(14 5)	(12 11)	154
Gleichnis vom Senfkorne und Sauerteige	—	18–21	13 31–33	—	4 30–32	—	—	155
Vom Eintritte ins Gottesreich	—	22–30	7 13f., 22f., 8 11f.	—	(6[b], 10 31)	—	25 11f. (20 16)	156
Bescheid an den Fuchs Herodes u. Wehe ü. Jerusalem	—	31–35	23 37–39	—	—	—	—	157
Tischgespräche bei einem Farisäerobern	—	14 1–24	—	—	—	(13 15)	(12 11)	157
Von Sabbathheiligung, Ehrenplätzen, Einladungen, Gleichnis vom großen Mahle								
Das Wagnis der Nachfolge Jesu	—	25–35	10 37–39, 5 13	12 25	(8 35) 9 49f.	(17 33)	—	158
Gleichnisse vom verlor. Schafe, Groschen und Sohne	—	15 1–32	18 11–14	—	—	—	—	159
Gleichnis vom ungerechten Haushalter; Zweiherrendienst; Gesetz und Profeten	—	16 1–18	6 24, 11 12–15, 5 18, 32[b]	—	(10 1–12)	—	—	160
Gleichnis vom reichen Manne und armen Lazarus	—	19–31	—	(5 45–47)	—	—	—	162
Von Ärgernisse, Versöhnlichkeit und Glauben	—	17 1–6	18 6f., 15, 21f. 17 20	—	(9 42, 11 23)	—	—	162
Unnütze Knechte	—	7–10	—	—	—	—	—	163
Der dankbare Samariter	—	11–19	—	4 4f.	—	—	—	163
Vom Kommen des Gottesreichs	—	20–37	24 26–28, 37–41	12 25	13 15f. (8 35)	—	(10 39)	163
Gleichnis vom ungerechten Richter	—	18 1–8	—	—	—	—	—	165
Gleichnis vom Farisäer und Zöllner	—	9–14	—	—	—	—	—	165
Die Jerusalemer Tage	(10–16)	(18 15–24 53)	(19–28)	—	—	—	—	62
Darin:								
Der Lohn der Zwölfe	—	22 28–30	19 28	—	—	—	—	165

II

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Vorwort.

Lc. 1 1—4.

1 ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν
2 πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
3 λόγου, ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε
4 Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Verheißung der Geburt des Täufers.

Lc. 1 5—25.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ
ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ
δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα,
καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν
ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ
θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον
ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσια-
στηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ
γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται
χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας
ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν·
17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία, ἐπιστρέψαι καρδίας
πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.
18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης
καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ·
ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας
γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν
αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν
τῷ ναῷ. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν
τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν
αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς
ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα
25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Verheißung der Geburt Jesu.

Lc. 1 26—38.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας
ᾗ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε

κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενίς σου καὶ αὐτὴ συνείληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Marias Besuch bei Elisabeth.

Lc. 1 39—56.

39 ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου. 46 καὶ εἶπεν Μαριάμ·

μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,

49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
50 καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ,
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς,
53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.

54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,
55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Lc. 29ff. vgl. Mt. 1 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν . . .

Geburt des Täufers.

Lc. 1 57—80.

57 τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ
περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέ-
χαιρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν·
οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας
σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι
αὐτό. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύ-
μασαν πάντες. 64 ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει
εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ. 67 καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων·

68 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ,
70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς,
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν
74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ
75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.

76 καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν
αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπι-
φᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν
εἰρήνης. 80 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως
ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Geburt Jesu.

Lc. 2 1—20.

1 ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφε-
σθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη ἀπογραφὴ ἐγένετο πρώτη ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυ-
ρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ
καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις
καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν
Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. 6 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν
αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν
αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. 8 καὶ
ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς,
καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγε-
λίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς
ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὑρήσετε βρέφος ἐσπαρ-
γανωμένον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου
αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις
εὐδοκίας. 15 καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες
ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ
ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν

Lc. 2 1 ff. vgl. Mt. 1 18-25.

Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συνβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Beſchneidung und Darſtellung Jeſu.

Lc. 2 21—39.

21 καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. 22 καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· 29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἡ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ. 39 καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ.

Der zwölfjährige Jeſus im Tempel.

Lc. 2 40—52.

40 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. 41 καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 καὶ μὴ εὑρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Lc. 2 34 [vgl. Mt. 21 44.]

Der Täufer.

Mc. 1 1—6. Lc. 3 1—6. Mt. 3 1—6. S. 3,
7—9. 7—10.

Lc. 7 ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις
Mt.a) 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν

Lc. βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
Mt. αὐτοῖς ·

Lc. ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς·
Mt. ; 8 ον ιον , 9 δόξητε

Lc. πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
Mt.

Lc. ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν
Mt. 10

Lc. οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
Mt. b)

Lc. 3 10—14.

10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς·
ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω.
12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ
δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.
14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτούς· μηδένα διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Mc. 1 7—8. Lc. 3 15—16. Mt. 3 11. S. 4.

Lc. 3 17—18. Mt. 3 12.

Lc. 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ καὶ συναγαγεῖν τὸν
Mt.b) 12 , καὶ ριεῖ , ἄξει

Lc. σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. 18 πολλὰ μὲν
Mt. αὐτοῦ , .c)

Lc. οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·
—

Mc. 6 17. Lc. 3 19—20. Mt. 14 3. S. 35.

Lc. 3 7 vgl. b. Lc. 11 49f.: Mt. 23 33.
Lc. 3 9 vgl. b. Lc. 6 44: Mt. 7 19.
Lc. 12 vgl. Joh. 6 27 (Gespräch nach der Speisung) ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν . . . 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;
Mt. a) S. 4 (Der Täufer).
Mt. b) S. 4 (Meſſiasbotſchaft des Täufers).
Mt. c) S. 5 (Taufe Jeſu.)

Taufe Jesu.

Mc. 1 9—11. Lc. 3 21—22. Mt. 3 13—17. S. 5.

Stammbaum Jesu.

Lc. 3 23—38.

23 καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλεὶ τοῦ Ναγγαὶ 26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεεὶν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰωδὰ 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησὰ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρεὶ 28 τοῦ Μελχεὶ τοῦ Ἀδδεὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἤρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰθ τοῦ Λευεὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀδμεὶν τοῦ Ἀρνεὶ τοῦ Ἑσρὼμ τοῦ Φάρες τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σαροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φαλὲκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σαλὰ 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλὰ τοῦ Ἐνὼχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μελελεὴλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

Versuchung Jesu 1.

Mc. 1 12—13. Lc. 4 1—2a. Mt. 4 1, 11b. S. 6.

Versuchung Jesu 2.

Lc. 4 2b—13. Mt. 4 2—11a.

Lc. 2b καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (2a) , καὶ συν-
Mt.a) 2 ..... νηστεύσας ——ας τεσσεράκοντα καὶ τεσσεράκοντα νύκτας,

---

Lc. 23 vgl. Mt. 1 1-17.] Hier die Zusammenstellung der Namen beider Stammbäume:

Lc. θεος, . . . Ναχωρ Θαφα Αβρααμ Ισαακ Ιακωβ Ιουδας Φαρες Εσρωμ Αρνει
Mt. „ „ „ „ „ „ A-

Lc. Αδμειν Αμιναδαβ Ναασσων Σαλα Βοος Ιωβηδ Ιεσσαι Δαυειδ Ναθαμ Ματταθα
Mt. ραμ „ „ Σαλμων Βοες „ „ „ Σολομων Ροβοαμ

Lc. Μεννα Μελεα Ελιακειμ Ιωναμ Ιωσηφ Ιουδας Συμεων Λευει Μαθθαθ Ιωρειμ
Mt. Αβια Ασαφ Ιωσαφατ Ιωραμ Οζειας Ιωαθαμ Αχαζ Εζεκιας Μανασσης Αμως

Lc. Ελιεζερ Ιησους Ηρ Ελμαδαμ Κωσαμ Αδδει Μελχει Νηρει Σαλαθιηλ Ζορο-
Mt. Ιωσειας Ιεχονιας „ „

Lc. βαβελ Ρησα Ιωαναν Ιωδα Ιωσηχ Σεμεειν Ματταθιας Μααθ Ναγγαι Εσλει
Mt. „

Lc. Ναουμ Αμως Ματταθίας Ιωσηφ Ιανναι Μελχει Λευει Μαθθαθ Ηλει
Mt. Αβιουδ Ελιακειμ Αζωρ Σαδωκ Αχειμ Ελιουδ Ελεαζαρ Μαθθαν Ιακωβ

Lc. Ιωσηφ Ιησους (Ιησους ων υιος, ως ενομιζετο, Ιωσηφ)
Mt. „ „ (Ιακ. εγεννησεν τον Ιωσηφ τον ανδρα της Μαριας, εξ ης εγεννηθη

—

Mt. Ιησους ο λεγ. Χρ.)

Mt. a) S. 6 (Versuchung Jesu 1.)

Lc. τελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
Mt. ὕστερον ..... 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ · .....

Lc. θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς·
Mt. ..... ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ·

Lc. γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.
Mt. ..... · ....., ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ

Lc. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν
Mt. διὰ στόματος θεοῦ. 8 πάλιν παραλαμβάνει ..... ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ

Lc. ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου
Mt. δείκνυσιν ..... τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν

Lc. . 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν
Mt. αὐτῶν, 9 ..... · ταῦτά σοι · πάντα δώσω,

Lc. δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν
Mt. ..... πεσὼν

Lc. προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
Mt. ..... μοι . 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

Lc. γέγραπται · προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ μόνῳ
Mt. ὕπαγε, σατανᾶ· ..... γάρ· .....~.....|.....

Lc. λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν
Mt. ..... 5 τότε παραλαμβάνει ..... ὁ διάβολος ... τὴν ἁγίαν πόλιν, ... αὐτὸν

Lc. ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν
Mt. ....., 6 ..... λέγει .....

Lc. κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε,
Mt. .....

Lc. 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ
Mt. 7

Lc. ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.
Mt. ἔφη ..... · πάλιν γέγραπται· .....

Lc. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
Mt. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, [καὶ ἰδοὺ

—

Mt. ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.[b]

Auftreten in Galiläa.

Mc. 1 14—15. Lc. 4 14—15. Mt. 4 12—17. S. 6.

Mt. [a] S. 6 Verſuchung Jeſu 1.)

Verwerfung in Nazareth.

Lc. 4 16—30.

16 καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· 18 πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι ἑαυτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλείου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Der erſte Sabbath in Kapernaum.

Mc. 1 21—38. Lc. 4 31—43. Mt. 8 14—17. S. 8.

Reiſepredigt in Galiläa.

Mc. 1 39. Lc. 4 44. S. 10.

Petrus' Fiſchzug.

Lc. 5 1—11.

1 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν δύο πλοιάρια ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ· διερήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθαν, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ

Lc. 4 16 vgl. S. 32, Mc. 6 1-6a.

Lc. 22 vgl. Joh. 6 42 (Geſpräch nach d. Spſg.) οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα;

Lc. 5 1-11 vgl. S. 7 Mc. 1 16, S. 13 Mc. 2 13, S. 21 Mc. 4 1, Joh. 21 6-14. (Das Geſperrte findet ſich auch bei Mc. 1 16-20).

Lc. 4-6 vgl. Joh. 21 (6 πληθ. ἰχθ., 11 οὐκ ἐσχίσθη τ. δίκτυον)

περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣν συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Aussatzheilung, Heimkehr und Heilung des Paralytischen, Berufung Lewis, Fastenfrage, 1. und 2. Sabbathspruch, Berufung der 12.

Mc. 1 40—3 6, 13—19. Lc. 5 12—6 16. Mt. 8 2—4, 9 1b—17, 10 2—4, 12 1—14. S. 10—17.

Predigt auf dem Felde.

Mc. 3 7—12. Lc. 6 17—7 1. Mt. 5 1—12, 38—ex, 7 1—5, 12, 16b, 18—21, 24—8 1, 5a, 10 24f., 12 15—21, 33—35, 15 14.

Zulauf und gehäufte Heilungen.

Mc. 3 7—12. Lc. 6 17—19. Mt. 12 15—21. S. 16.

Seligpreisungen.

Lc. 6 20—23. Mt. 5 1—12.

Mt.a) 1 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

Lc. 20 καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν·
Mt. αὐτοῦ. 2 ___ ἀνοίξας τὸ στόμα ___ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων·

Lc. μακάριοι οἱ πτωχοί , ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ .
Mt. 3 ___ τῷ πνεύματι, ___ αὐτῶν ___ τῶν οὐρανῶν. 4 μακάριοι

Lc. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν,
Mt. οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 6 ___ καὶ

Lc. ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι
Mt. διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ___ αὐτοὶ ___ονται. 5 ___ πενθοῦντες , ___

Lc. γελάσετε .
Mt. αὐτοὶ παρακληθήσονται. 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι

Mt. οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ

Mt. θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασι-

Lc. 22 μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν
Mt. λεία τῶν οὐρανῶν. 11 ___

Lc. 22 vgl. Joh. 9 34 (Blindgeborner) καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
vgl. Joh. 15 18 (Abendmahlsreden) εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν.
Mt. 5 1 vgl. S. 17 Mc. 3 13, S. 16 Lc. 6 17.
Mt. a) S. 8 (Berufung der ersten Jünger.)

Lc. ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα
Mt. ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς ... διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ...εν

Lc. τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
Mt. ἐμοῦ . 12 χαίρετε ... ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ...

Lc. ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
Mt. ... τοῖς ...οῖς· οὕτως ... ἐδίωξαν τοὺς ...ας τοὺς πρὸ ὑμῶν .[a]

Wehrufe.

Lc. 6 24—26.

24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Rechte Nächstenliebe.

Lc. 6 27—38. Mt. 5 38—48 ex, 7 1f., 12.

Lc. 27 ἀλλὰ
Mt. f. u. 43 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ

Lc. ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,
Mt. ...~..., ...

Lc. 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
Mt. καὶ ... ὑπὲρ ... διωκ...· f. u.

—

Mt.[b] 38 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω

Lc. 29 τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα πάρεχε
Mt. ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει ... δεξιὰν ..., στρέψον αὐτῷ

Lc. καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χι-
Mt. ...· 40 ... τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ

Lc. τῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 παντὶ αἰ-
Mt. καὶ τὸ ἱμάτιον · 41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 τῷ ...

Lc. τοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει . 31
Mt. ... δός, ... τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι ... ἀποστραφῇς. f. o.[c] 7 12 πάντα

Lc. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
Mt. οὖν ὅσα ἐὰν ...η..., οὕτως ...

Lc. 32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας
Mt. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. [d] f. u. 46 ἐὰν γὰρ ...πήσητε ...

Mt. [a] Lc. 14 34 (Der Jünger Aufgabe.)
Mt. [b] Mt. 5 37 (Bp., Stlg. zum Gf., Anwendg.)
Mt. [c] Lc. 11 13 (Bp., Von der Gebetserhörg.)
Mt. [d] Lc. 18 24 (Bp., Der Ernst der Entscheidg.)

Lc. ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
Mt. ——, τίνα μισθὸν ἔχετε ; οὐχὶ καὶ — τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ;

Lc. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς , ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν;
Mt. 47 —— —— ἀσπάσησθε —— ἀδελφοὺς —ῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ

Lc. καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν
Mt. —— ἐθνικοὶ ——————————; ſ. u.

Lc. χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 πλὴν ἀγα-
—

Lc. πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ
—

Lc. μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου , ὅτι
Mt. ſ. o. 45 ὅπως γένησθε —— τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, —— τὸν

Lc. αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
Mt. ἥλιον ——οῦ ἀνατέλλει —— πονηροὺς — ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ

Lc. 36 γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων
Mt. ἀδίκους. ſ. o. 48 ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς —————— ὁ οὐράνιος τέλειός

Lc. ἐστίν. 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικα-
Mt. —— a) 7 1 ——————, ἵνα ——————.

Lc. σθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμέ-
—

Lc. νον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
Mt. 2 ἐν —— κρίματι κρίνετε

Lc. μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
Mt. κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ —————— —————— b)

Geiſtige Führerſchaft der Jünger.

Lc. 6 39—46. Mt. 7 3—5, 16b, 18—21 10 24f 12 38—35 15 14.

Lc. 39 εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. μήτι
Mt. c) 15 14 ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν·

Lc. δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται;
Mt. —— δὲ —— ἐὰν ——ῇ , —————— ——————. —

Lc. 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον·
Mt. d) 10 24 ——————————————————, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

Lc. 38 vgl. S. 24 Mc. 4 24.
Mt. a) Mt. 6 1 (Bp., Stlg. zu den Frömigkeitsübgn.) — Lc. 12 32 (sc. Mt. 6 34 Bp., Stlg. zum ird. Gute.)
Mt. b) Lc. 6 41 (Bp., Stlg. z. den Nebenmenſchen.)
Mt. c) S. 44 (Die Reinigungsvorſchriften.)
Mt. d) S. 87 Mc. 13 13 (i. Jüngerregeln, Der Boten Geſchick.)

Lc. κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
Mt. 28 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ——, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ.

Lc. 41 τί δὲ
Mt. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ. a) 7 3 ——

Lc. βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ
Mt. —— ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν

Lc. οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ
Mt. ——; 4 ἢ —— ἐρεῖς ——· ——

Lc. ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε
Mt. ἐκ τοῦ ——οῦ ——, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ . 5 ——

Lc. πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
Mt. —— | ——~——|, —— ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ

Lc. τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν
Mt. ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. b) 7 18 —— δύναται —— ἀγαθὸν καρποὺς πονηρούς
Mt. c) 12 33 ἢ ποιήσατε τὸ —— καὶ τὸν —— αὐτοῦ

Lc. σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ
Mt. ἐνεγκεῖν, —— —— καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν ·
Mt. καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ —— καὶ τὸν —— αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ

Lc. δένδρον ἐκ τοῦ
Mt. —— μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν
Mt. καρποῦ

Lc. ἰδίου καρποῦ γινώσκεται · οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ
Mt. καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. ſ. u. d) 7 16b μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ
Mt. τὸ δένδρον —— . ſ. u.

Lc. ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν.
Mt. ἀπὸ τριβόλων σῦκα; e) ſ. o. 12 34a γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροί

Lc. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν,
Mt. ὄντες; 35 —— ἐκβάλλει τὰ ——ά ,

Lc. καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ
Mt. —— ἄνθρωπος —— θησαυροῦ ἐκβάλλει ——ά . f) 84b —— τοῦ

Lc. περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 τί δέ με καλεῖτε · κύριε,
Mt. —— τῆς ——| ——~——|. ſ. o. 7 21 οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· ——

Lc. 6 46 vgl. Joh. 2 5 (Kana) λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
Mt. 7 19 vgl. S. 127 Lc. 3 9.
Mt. 7 21 vgl. S. 20 Mc. 3 35.
Mt. a) Lc. 11 53 (Jüngerregeln.) — S. 133 Lc. 6 38 (Bp., Stlg. z. den Nebenmenſchen.)
Mt. b) Mt. 7 6 (Bp., Stlg. z. den Nebenmenſchen.) — Mt. 7 17 (Bp., Der Ernſt der Entſcheidg.)
Mt. c) Lc. 12 10 (Beelzebubſtreit und Jonaszeichen.)
Mt. d) Mt. 7 16a (Bp., Der Ernſt der Entſcheidg.)
Mt. e) Mt. 7 17 (Bp., Der Ernſt der Entſcheidg.)
Mt. f) Mt. 12 36 (Beelzebubſtreit und Jonaszeichen.)

Lc. κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
Mt. ....., εἰςελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ....ῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός

—

Mt. μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. a)

Schlußgleichnis und Rückkehr nach Kapernaum.

Lc. 6 47—7 1. Mt. 7 24—8 1, 5a.

Lc. 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς,
Mt. b) 24 ..... οὖν ὅστις .....σι ..... τοὺς .....ους τούτους .....σῖ .....

Lc. ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι
Mt. .....ωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠ.....ησεν αὐτοῦ

Lc. οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ
Mt. τὴν .... 25 καὶ κατέβη ἡ

Lc. γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
Mt. βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ .....οἱ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν .....

Lc. οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας
Mt. ..... ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν . 26 καὶ πᾶς ὁ .....ων μου

Lc. καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι
Mt. τοὺς λόγους τούτους .....ῶν αὐτοὺς .....ωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠ.....εν αὐτοῦ

Lc. οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός,
Mt. τὴν ..... ἄμμον . 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ .....οἱ

Lc. καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ
Mt. καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, ... ἦν ἡ

Lc. ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα . 7 1 ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα
Mt. πτῶσις αὐτῆς .....άλη. 28 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-

Lc. αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ,
Mt. τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων

—

Mt. αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν. 8 1 καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ

Lc. εἰςῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.
Mt. ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. c) 5 .....ελθόντος δὲ αὐτοῦ ....., [προσῆλθεν

Der Hauptmann von Kapernaum.

Lc. 7 2—10. Mt. 8 5b—10, 13.

Lc. 2 ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος
Mt. ... προσῆλθεν αὐτῷ .....ης παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου

Lc. 7 1 vgl. Joh. 4 46b ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτος
Mt. 7 29 vgl. S. 8 Mc. 1 22.
Mt. a) Lc. 13 26 (Bp., Der Ernst der Entscheidg.)
Mt. b) Lc. 13 27 (Bp., Der Ernst der Entscheidg.)
Mt. c) S. 10 u. 11 Mc. 1 40-44 (Heilg. des Aussätzigen.)

Lc. κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν , ὃς ην αὐτῷ ἔντιμος.
Mt. βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.

3 ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἠρώτων αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

Lc. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μα-
Mt. 7 λέγει αὐτῷ· ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

Lc. κρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων· κύριε, μὴ σκύλλου·
Mt. 8 ἀποκριθεὶς δὲ ..... ἔφη · .....,

Lc. οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰςέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός
Mt. ...κ .....~.....|.....|.....~.....|.....·

Lc. σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
Mt. ..... μόνον .....σεται ..... 9 .....

Lc. ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ
Mt. ..... , ...

Lc. πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
Mt. .....

Lc. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ
Mt. 10 .... εἶπεν τοῖς ἀκολου-

Lc. εἶπεν · λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 καὶ
Mt. θοῦσιν· ἀμὴν .....a) 13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς

Lc. ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.
Mt. τῷ ἑκατοντάρχῃ· ὕπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ

—
Mt. ἐκείνῃ. S. 9. (D. 1. Sabb. i. Kap.)

Lc. 7 2ff. ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἤγγειλαν ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Mt. 8 13 vgl. Mt. 9 27-30a.

Mt. a) Lc. 13 29 (Heilg. des Hauptmannsknechtes.)

Der Jüngling zu Nain.

Lc. 7 11—17.

11 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. 14 καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Der zweifelnde Täufer.

Lc. 7 18—35. Mt. 11 2—11, 16—19.

Lc. 18 καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννει οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ
Mt.[a]) 2 ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ,

Lc. προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων·
Mt. πέμψας διὰ τῶν μαθη- -τῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ·

Lc. σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
Mt. ——————, ἕτερον ——————;

20 παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν.

Lc. 22 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννει ἃ εἴδετε καὶ
Mt. 4 ——————— ὁ Ἰησοῦς ——————— ——————————————————————η — ἀκούετε ———

Lc. ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ
Mt. βλέπετε· 5 ——————————— καὶ ——————————————————————— καὶ ———

Lc. ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν
Mt. ————, καὶ ——————— καὶ ——————————· 6 ———————————————

Lc. μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 24 ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν
Mt. ——————————— 7 τούτων — πορευομένων ——— ὁ Ἰησοῦς ———

Lc. πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ
Mt. τοῖς ——οις ——————————ήλθατε ——————————————————————

Lc. ἀνεμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις
Mt. ————————————; 8 ——————ήλθατε; ἄνθρωπον ἰδεῖν ——————

Lc. ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις
Mt. ——————————— τὰ μαλακὰ φοροῦντες ——— οἴκοις τῶν ———έων

Lc. 7 17 vgl. Joh. 5 25; S. 9 Mc. 1 28.
Lc. 7 22 vgl. Joh. 5 3 (Bethesda) ἐν ταύταις (ταῖς στοαῖς sc.) κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν.
Mt. 11 5 vgl. S. 34 Mt. 10 8.
Mt. a) Mt. 11 1 (Jüngerregeln.)

Lc. εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.
Mt. . 9 ..... ἤλθατε; προφήτην ἰδεῖν; .....

Lc. 27 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
Mt. 10 ..... ἐγὼ .....

Lc. ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς
Mt. ..... 11 ἀμὴν ....., οὐκ ἐγήγερται ἐν γεν-

Lc. γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν · ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ
Mt. νητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ..... τῶν οὐρανῶν

Lc. μείζων αὐτοῦ ἐστίν.
Mt. .....[a)]

29 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

Lc. 31 τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί
Mt.[a)] 16 ..... δὲ ..... τὴν .....ἀν .....ην; .....α

Lc. εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· ηὐλή-
Mt. ἐστὶν ..... καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ .....οῦντα τοῖς ἑτέροις 17 .....ουσιν· .....

Lc. σαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης
Mt. ..... ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν .....

Lc. ὁ βαπτιστὴς μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε · δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυ-
Mt. ...τε ....τε ..... , ...ουσιν· ..... 19 ἦλ-

Lc. θεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε · ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
Mt. θεν .....ουσιν· .....

Lc. οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
Mt. ....., ~..... ..... ἔργων

Lc. αὐτῆς πάντων.
Mt. ..... .[b)]

Die Salbung bei Simon.

Lc. 7 36—50.

36 ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι

Lc. 7 31 f. vgl. Joh. 5 35.
Lc. 33 vgl. Joh. 7 20 (8 48 10 20) ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε (Ἰησοῦν sc.) ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
vgl. Joh. 5 43 (Rede u. d. Heilg. bei Bethesda) ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με.
Lc. 36-50 vgl. S. 92 Mc. 14 3 (Salbg. i. Bethania).
Mt. a) Lc. 16 16 (Gesetz und Propheten.)
Mt. b) Lc. 10 13 (Wehe ü. d. gal. Städte).

κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου [38] καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. [39] ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. [40] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ· διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. [41] δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. [42] μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; [43] ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας. [44] καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. [45] φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. [46] ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέν μου τοὺς πόδας. [47] οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. [48] εἶπεν δὲ αὐτῇ· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. [49] καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; [50] εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

Die dienenden Frauen.

Lc. 8 1—3.

[1] καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, [2] καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, [3] καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Die Markusgleichnisse.

(Gleichnis vom Sämanne; Zweck der Gleichnisrede; Deutung des Sämannsgleichnisses; Aufmunterung zum Verständnis.)

Mc. 4 1—25. Lc. 8 4—18. Mt. 13 1—15, 18—23. S. 21—24.

Familie Jesu (II).

Mc. 3 31—35. Lc. 8 19—21. Mt. 12 46—50. S. 19.

Die galiläische Periode II.

(Der Seesturm; der gerasenische Besessene; Jaïrus' Tochter und die Blutflüssige; Aussendung der 12; Herodes' Urteil über Jesus; Rückkehr der Jünger; Speisung der 5000).

Mc. 4 35—41.	Lc. 8 22—25.	Mt. 8 18, 23—27.	S. 26.
5 1—20.	26—39.	8 28—9 1[a].	S. 27.
21—43.	40—56.	9 18—26.	S. 29.
6 7—13.	9 1—6.	10 1, 5[ff.]	S. 33.
14—16.	7—9.	14 1—2.	S. 35.
30—44.	10—17.	12—21.	S. 37.

Lc. [38, 46] vgl. Joh. 11 [2] ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

Die galiläische Periode III.

(Das Messiasbekenntnis bei Käsarea; die Leidensverkündigung; die Verklärung; der epileptische Knabe; heimliche Reise durch Galiläa; Rangstreit, fremder Exorkist.)

Mc.	Lc.	Mt.	
8 27—30.	9 18—21.	16 13—20.	S. 49.
8 31—9 1.	22—27.	21—28.	S. 50.
9 2—10.	28—36.	17 1—9.	S. 51.
14—29.	37—43a.	14—20.	S. 53.
30—33a.	43b—45.	22—24.	S. 55.
33b—41.	46—50.	18 1—5, 10 40, 42.	S. 56.

Die Samariterherberge.

Lc. 9 51—56.

51 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ· 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἰερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

Nachfolgeverhandlungen.

Lc. 9 57—62. Mt. 8 19—22.

Lc. 57 καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν·
Mt. a) 19 ___ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς ___ ___ῷ·

Lc. ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες
Mt. διδάσκαλε, ___ ἐὰν ___. 20 ___ λέγει ___

Lc. φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει
Mt. ___

Lc. ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.
Mt. ___

Lc. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν · ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον
Mt. 21 ___ος δὲ τῶν μαθητῶν ___ αὐτῷ· κύριε, ___

Lc. ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς
Mt. ___θεῖν καὶ ___. 22 ὁ δὲ λέγει ___· ἀκολούθει μοι, καὶ ___

Lc. νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
Mt. ___ .a)

61 εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

Lc. 9 51f. vgl. Joh. 4 3 . . . ἀπῆλθεν . . . εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας (Lc. 17 11). 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην Συχάρ, . . .
Lc. 52 vgl. Joh. 4 31-33.
Lc. 53 vgl. Joh. 4 40 . . . οἱ Σαμαρῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς.
vgl. Joh. 4 9 (Ἰουδ. ὤν)
Lc. 60 vgl. Joh. 5 25 (Bethesda) . . . ἔρχεται ὥρα . . . ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱ. τ. θε. καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν.
Mt. a) S. 26 Mc. 4 35 (Seesturm.)

Aussendung der Siebzig.

Lc. 10 1—24. Mt. 9 37 f. ex, 10 7b—8a, 9—16, 11 20—27, 13 16 f. (S. 33f. zu vgl.)

1 μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο (S. 33 Mc. 6 7) πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν (S. 33 Mt. 9 38) καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

Lc. 2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς · ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·
Mt.a) 9 37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ——.

Lc. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Mt. 38 —— ——~—— ——b)

Lc. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.
Mt. f. u. 10 16 —— ἐγὼ —— πρόβατα ——· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι

Lc. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον
Mt. ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.c) 10 9 d) —— κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον

Lc. , μὴ πήραν, μὴ
Mt. μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10a —— εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας —-δὲ

Lc. ὑποδήματα· μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν (10)
Mt. —— μηδὲ ῥάβδον· f. u. (12) f. u. 11 —— πόλιν ἢ κώμην

Lc. εἰσέλθητε
Mt. ——, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

Lc. οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ἦ
Mt. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν —— ἀσπάσασθε αὐτήν . 13 —— μὲν ..

Lc. ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μή-γε ,
Mt. ἡ οἰκία ἀξία , ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν —— ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη

Lc. ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει . 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ
Mt. ὑμῶν πρὸς —— ἐπιστραφήτω. f. u. (Mc. 10)

Lc. παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
Mt. f. o. 10b —— τῆς τροφῆς ——. f. o.

Lc. οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,
—

Lc. 1f. 7 vgl. Joh. 4 35 (sam. Wb.) 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν. 36 ἤδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

Mt. 9 37 Der Mt.-text findet sich im Zusammenhange S. 33.

Mt. a) S. 33 (Aussendg. der Jünger).

Mt. b) Mt. 10 1-8 S. 33 (Aussendg. u. Namen der Zwölf) 9-15 f. o.

Mt. c) Mt. 10 17 S. 86 (i. Jüngerregeln, Der Boten Geschick.)

Mt. d) Das Gesperrte stimmt überein mit Mc. 6 8ff. (u. ‖ ‖). S. 33 f.

Lc. 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς , καὶ λέγετε αὐτοῖς · ἤγγικεν ἐφ'
Mt. 8a ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγ . . . 7b ___οντες ὅτι _____

Lc. ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ . 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς,
Mt. _____ τῶν οὐρανῶν. ſ. o. 14 καὶ ὃς ___ ___ δέξηται _____

Lc. ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε·
Mt. μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ___ερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης

Lc. 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασ-
Mt. ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν.

Lc. σόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ
Mt. 15 ἀμὴν _____

Lc. ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
Mt. _____, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως _____ſ. o.

—

Mt. a) 11 20 τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ,

Lc. 13 οὐαί σοι Χοραζείν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά · ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
Mt. ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 _____ἄν, _____

Lc. Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
Mt. _____οντο _____

Lc. μενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ
Mt. _____. 22 _____ λέγω ὑμῖν, _____ ἡμέρᾳ

Lc. κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβιβα-
Mt. ___σως _____. 23 _____

Lc. σθήσῃ.
Mt. _____, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν

—

Mt. μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ

—

Mt. κρίσεως ἢ σοί.

16 ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες· κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Lc. 21 ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν·
Mt. 25 ___ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς _____·

Lc. 16 vgl. Mt. 10 40—11 1.
Mt. a) S. 138 Lc. 7 35 (Der zweifelnde Täufer u. Jeſu Urteil über ihn (Geſetz u. Propheten).)

Lc. ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
Mt. ---

Lc. καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμ-
Mt. ---· 26 ---

Lc. προσθέν σου. 22 καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
Mt. --- 27 ---

Lc. πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ
Mt. --- ἐπι--- τὸν ---ὸν ---, οὐδὲ τὸν

Lc. πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 καὶ
Mt. ---έρα τις ἐπιγινώσκει ---.a) 13 16

Lc. στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ
Mt. ὑμῶν δὲ --- ὅτι ---ουσιν,

Lc. βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται
Mt. καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 ἀμὴν --- ---

Lc. καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
Mt. --- δίκαιοι ἐπεθύμ--- ---

Lc. ἤκουσαν.
Mt. ---.b)

Gleichnis vom barmherzigen Samariter.

Lc. 10 25—37.

25 καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτόν, λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύι σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. 29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰερειχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευείτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Lc. 10 22 vgl. Joh. 3 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Lc. 25 vgl. S. 82 Mc. 12 28 (‖).

Mt. a) Mt. 11 28 (Heilandsruf.) — S. 22 Mt. 13 15 (Zweck der Gleichnisrede).

Mt. b) S. 23 Mc. 4 13 Deutung des Säemannsgleichnisses).

Maria und Martha.

Lc. 10 38—42.

38 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν. 39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἥ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά, 42 ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία· Μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

Vom Beten.

a. Das Gebet des Herrn.

Lc. 11 1—4. Mt. 6 9—13.

1 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς·

Lc. ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πάτερ, ἁγιασθήτω
Mt.[a] 6 9 οὕτως οὖν ..... εσθε ὑμεῖς · ..... ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ...

Lc. τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
Mt. .....· 10 ..... · γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ

Lc. 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν
Mt. ἐπὶ γῆς· 11 ..... δὸς ..... σήμερον· 12 .....

Lc. τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν · καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
Mt. τὰ ὀφειλήματα ....., ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς .....έταις ....ῶν· 13 .....

Lc. ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.
Mt. ....., ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.[b]

b. Von Gebetserhörung.

Lc. 11 5—13. Mt. 7 7—11.

5 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 κἀγὼ ὑμῖν λέγω,

Lc. αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
Mt.[c] 7 7 ..... γ .....

Lc. 10 40 vgl. Joh. 12 2 (Salbg. i. Beth.) . . . καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, . . .
Lc. 11 2 vgl. Joh. 12 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα.
Mt. 6 13 vgl. Joh. 17 15 (Hohepr. Gebet) οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.
Mt. 7 7 vgl. Joh. 16 24 αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
Mt. a) Mt. 6 8 (Bgp., Stlg. z. den Frömktsübgn.)
Mt. b) Mt. 6 14 (Bgp., Stlg. z. den Frömktsübgn.)
Mt. c) Mt. 7 6 (Bgp., Stlg. z. den Nebenmſchn.)

Lc. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα
Mt. 8 ——————————————————————————— γ ——— 9 ἢ

Lc. δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ
Mt. τίς ἐστιν ——— ἄνθρωπος, ὃν ——————— αὐτοῦ ——————————————; 10 _

Lc. καὶ ἰχθύν , μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει
Mt. ——— αἰτήσει, —— —— —— ~———;

Lc. αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
Mt. 11 ——————————— ὄντες ———————————

Lc. τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς
Mt. ——————————————— ὑμῶν _ ἐν τοῖς ——— οἷς ——— ἀγαθὰ ——

Lc. αἰτοῦσιν αὐτόν.
Mt. ——————— a)

Beelzebubstreit und Jonaszeichen.

Lc. 11 14—36. Mt. 9 32—34, 12 22—28, 30—31, 38—45, 5 14—16, 6 22 f. (S. 18 f. z. vgl.)

Lc. 14 καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν
Mt. b) 32 αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν
Mt. c) 22 τότε προσηνέχθη αὐτῷ ——— ιζόμενος

Lc. κωφόν · ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός.
Mt. δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ———————.
Mt. τυφλὸς καὶ —— ός · καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ

Lc. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι·
Mt. ——————— ——— λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
Mt. βλέπειν. 23 —— ἐξίσταντο πάντες ——— καὶ ἔλεγον ·

Lc. 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Mt. Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον·
Mt. μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ——— · οὗτος οὐκ

Lc. ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι δὲ πειράζοντες
Mt. — ——————————————————————— d)
Mt. ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

Lc. σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ.
—
— (12 38)

Lc. 17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ'
Mt. 25 εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν ——————————— ——————— καθ'

Lc. 16 vgl. S. 47 Mc. 8 11.
Lc. 17-23 vgl. S. 18 Das Beelzebubstreitgespräch.
Mt. 12 23 vgl. Joh. 7 42.
Mt. 12 25 Das steil Gedruckte stimmt überein mit Mc. 3 23-26 S. 19.
Mt. a) S. 132 Lc. 6 31 (Bp., Summa f. d. Stlg. z. den Mschn.)
Mt. b) Mt. 9 31 (Heilg. zweier Blinder.)
Mt. c) S. 17 Mt. 12 21 (Zulauf und gehäufte Heilungen.)
Mt. d) S. 33 Mc. 6 6b (Jüngerregeln, Missionsregel.)

Lc. ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει . 18 εἰ
Mt. —ῆς —, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ

Lc. δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βα-
Mt. εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· — οὖν —

Lc. σιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
Mt. —; (Mc. 3 30 vgl.) 27 καὶ εἰ —

Lc. Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ
Mt. —

Lc. κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
Mt. —. 28 — πνεύματι — ἐγὼ —

Lc. ἐφ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Mt. —. 29 S. 19.

21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

Lc. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.
Mt. 30 —. 31 διὰ τοῦτο

—

Mt. λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύ-

—

Mt. ματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται.a)

Lc. 24 ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων
Mt. f. u. 12 43 — δὲ —

Lc. τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
Mt. — οὐχ —σι. 44 τότε —· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω

Lc. ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 τότε
Mt. — σχολάζοντα καὶ —. 45 —

Lc. πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ
Mt. — μεθ' ἑαυτοῦ —~—, —

Lc. εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
Mt. —

—

Mt. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.b)

27 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

Lc. 23 vgl. Joh. 4 36 (συνάγει).
Mt. 12 45 vgl. S. 51 Mc. 8 38; Lc. 11 29.
Mt. a) Lc. 12 10 (Beelzebubstreit und Jonaszeichen). vgl. auch S. 19 Mc. 3 29.
Mt. b) S. 19 Mc. 3 31 (Jesu Familie.)

Lc. 29 τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων
Mt.a) 12 38 τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· διδάσκαλε,

Lc. (16) ἤρξατο λέγειν · ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά
Mt. θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ·

Lc. ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Mt. καὶ μοιχαλὶς ἐπι-

Lc. Ἰωνᾶ . 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευεῖταις σημεῖον,
Mt. τοῦ προφήτου. 40 ὥςπερ ἦν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας

Lc. οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
Mt. καὶ τρεῖς νύκτας, ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέ-

Lc. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν
Mt. ρας καὶ τρεῖς νύκτας. ſ. u. 42

Lc. τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν
Mt. ἦν ·

Lc. σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται
Mt. ſ. o. 41

Lc. ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
Mt.

Lc. κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
Mt. ſ. o.b) 5 14 ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ

Lc. 33 οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν
Mt. δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ

Lc. τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰςπορευόμενοι τὸ φέγγος
Mt. δασιν αὐτὸν , καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Lc. βλέπωσιν.
Mt. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ

Lc. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός
Mt. ἔργα καὶ δοξάζωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.c) 6 22

Lc. ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν
Mt. . ἐὰν ,

Lc. 33 vgl. S. 24 Mc. 4 21.
Mt. 5 14 vgl. Joh. 8 12 ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολ . . .
vgl. Joh. 9 5 (Blindgeborner) ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου.
Mt. 5 15 vgl. Joh. 5 35 ἐκεῖνος (Ἰωάνν.) ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε . . . .
Mt. a) Mt. 12 37 (Beelzebubſtreit und Jonazeichen.)
Mt. b) Lc. 14 35 (Bp., Einl., Der Jünger Aufgabe.)
Mt. c) Mt. 5 17 (Bp., Stlg. zum Gſ., Grundſätze) — Lc. 12 34 (Bp., Stlg. zum ind. Gute.)

Lc. ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν .
Mt. ....αι· 23 ἐὰν _ ὁ ὀφθαλμός σου ....., ὅλον ..... ἔσται.

Lc. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.
Mt. εἰ ...., τὸ σκότος πόσον. a)

36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

Worte gegen Pharisäer und Gesetzeslehrer.

Lc. 11 37—52. Mt. 23 4, 6f., 13, 23—36. (Mt. cp. 23 z. vgl.)

37 ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν·

Lc. νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ
Mt. f. u. 25 οὐαὶ ...ῖν, γραμματεῖς καὶ ..... ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε .....

Lc. ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
Mt. ..... τῆς παροψίδος , ...~..... ....ουσιν ἐξ ..... ἀκρασίας.

Lc. 40 ἄφρονες , οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα
Mt. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον

Lc. δότε ἐλεημοσύνην , καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν
Mt. τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. f. u. b) 28 .....

Lc. τοῖς Φαρισαίοις , ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον
Mt. γραμματεῖς καὶ .....οι ὑποκριταί, ... ἄνηθον

Lc. καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ
Mt. ... τὸ κύμινον , ... ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, ... τὸ ἔλεος καὶ τὴν

Lc. θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.
Mt. πίστιν· ..... ἀφ..... 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώ-

Lc. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
Mt. νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. f. o. c) 6 φιλοῦσιν δὲ ....

Lc. πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπα-
Mt. πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς .....ίας ..... 7 .....

Lc. σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν,
Mt. ..... καὶ καλεῖσθαι . . . ῥαββεί. d) f. o. 27 ....., γραμματεῖς καὶ

Lc. ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα , καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπα-
Mt. Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ... παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται

Mt. 6 23 vgl. Joh. 8 12 ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
Mt. 6 vgl. S. 83 f. Mc. 12 38 f. (Das ſteil Gedruckte findet ſich bei Mc. 12 39).
Mt. a) Lc. 16 13 (Vp., Stlg. zum ird. Gute.)
Mt. b) Mt. 23 22 (Worte gegen das Phariſäertum.)
Mt. c) Mt. 23 5 (Worte gegen das Phariſäertum.)
Mt. d) Mt. 23 8 (Worte gegen das Phariſäertum.)

Lc. τοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
Mt. ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ

—

Mt. ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ

Lc. 45 ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς
Mt. ἀνομίας. ſ. u.

Lc. ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀν-
Mt. a) 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ

Lc. θρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ
Mt. ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ ..ῳ αὐτ.. θέλουσιν

Lc. προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι
Mt. κινῆσαι αὐτά . b) ſ. o. 29 ....., γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ...

Lc. οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ
Mt. ..... τοὺς τάφους ..... καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 ...

Lc. οἱ πατέρες ὑμῶν
Mt. λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ..ων ἡ.., οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν

Lc. ἀπέκτειναν αὐτούς . 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέ-
Mt. ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε ..εῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί

Lc. ρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς , ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
Mt. ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον

—

Mt. τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς

Lc. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας
Mt. γεέννης; 34 ..... ἰδοὺ ἐγὼ ..ἄλλω πρὸς ὑμᾶς .....

Lc. καὶ ἀποστόλους , καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν
Mt. .. σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· .....εῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστι-

Lc. καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζη-
Mt. γώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν .. ..στε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ

Lc. τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς
Mt. ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ..... ἐπὶ τῆς γῆς

Lc. γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἅβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου
Mt. ..τοῦ ..... τοῦ δικαίου ..τοῦ ..... υἱοῦ Βαραχίου,

Lc. τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν,
Mt. ὃν ἐφονεύσατε ..... ναοῦ ..... θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν .....,

Lc. ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς,
Mt. ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν ..ὰν ..ην. c) 13 ..... δὲ ....., γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι

Mt. 23 32 f. vgl. S. 127 Lc. 3 7; S. 86 Mc. 13 9 (‖ Mt.); S. 87 Mt. 10 23.
Mt. a) Mt. 23 3 (Worte gegen das Pharisäertum.)
Mt. b) Mt. 23 5 (Worte gegen das Pharisäertum.)
Mt. c) Lc. 13 14 (Worte gegen das Pharisäertum.) — Mt. 23 12 (Worte gegen das Pharisäertum.)

Lc. ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως·
Mt. ὑποκριταί, ... κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων·

Lc. αὐτοὶ οὐκ εἰςήλθατε καὶ τοὺς εἰςερχομένους ἐκωλύσατε .
Mt. ὑμεῖς γὰρ ....ἔρχεσθε, οὐδὲ .... ἀφίετε εἰςελθεῖν. a)

Troſt gegen Nachſtellungen.

Lc. 11 53—12 12. Mt. 10 26—33, 12 32. (S. 24 z. vgl.)

53 κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες, θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 12 1 ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

Lc. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται,
Mt. b) 10 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· .... γάρ ....~.... ....

Lc. καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθή-
Mt. .... 27 ὃ λέγω ὑμῖν ...., ...·

Lc. σεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
Mt. .... εἰς .... ἀκούετε, ...ξατε ....

Lc. 4 λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ
Mt. 28 καὶ ....εἴσθε ....,

Lc. ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε·
Mt. τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι·

Lc. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν
Mt. ....εἴσθε δὲ μᾶλλον .... δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι

Lc. εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται
Mt. ἐν ....η . 29 .... δύο .... ἀσσαρίου

Lc. ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ-κ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ . 7 ἀλλὰ
Mt. πωλεῖται ; .... πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ .... πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ

Lc. καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται . μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν
Mt. ....μέναι εἰσίν. 31 .... οὖν ....

Lc. στρουθίων διαφέρετε . 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
Mt. .... ὑμεῖς. 32 .... οὖν ...τις ....σι ....

Lc. τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
Mt. ...., ὁμολογήσω κἀγὼ ....

Lc. θεοῦ · 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων
Mt. πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις ... ἂν ....ηται .... ἔμπροσθεν ....,

---

Lc. 1 vgl. S. 47f. Mc. 8 15.
Lc. 2 vgl. S. 24 Mc. 4 22.
Mt. a) Mt. 23 15 (14 unecht) (Worte gegen das Phariſäertum.)
Mt. b) S. 134 Lc. 6 40 (Jüngerregeln, der Boten Geſchick.)

Lc. ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ
Mt. —σομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν — πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. a)

Lc. 10 καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς
Mt. 12 32 — ὃς ἐὰν εἴπῃ — κατὰ τοῦ —οῦ —· ὃς — ἂν εἴπῃ

Lc. τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.
Mt. κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, — αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ

—

Mt. μέλλοντι. b)

11 ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Das irdische Gut in der kritischen Zeit.

Lc. 12 13—59. Mt. 5 25f. 6 19—21, 25—34 10 34—36 16 2f. 24 42—51.

13 εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινί ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν. 22 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

Lc. διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί
Mt. c) 6 25 — —~—, — ὑμῶν — ὑμῶν —

Lc. ἐνδύσησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 24 κατα-
Mt. —. οὐχὶ —; 26 ἐμβλέ-

Lc. νοήσατε τοὺς κόρακας , ὅτι οὔ-τε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ
Mt. ψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, — —δὲ — —δὲ

Lc. ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη , καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλ-
Mt. συνάγουσιν εἰς —ας, — πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος —α · οὐχ —

Lc. λον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλι-
Mt. —~— — αὐτῶν ; 27 —

Lc. κίαν αὐτοῦ πῆχυν ; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
Mt. — ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί —;

Lc. 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔ-τε νήθει οὔτε ὑφαίνει · λέγω
Mt. —μάθετε — τοῦ ἀγροῦ — αὐξάνουσιν· — κοπιῶσιν —δὲ νήθουσιν. 29 —

Mt. a) Lc. 12 51 (Jüngerregeln, Der Ernst der Aufgabe.) — S. 146 Lc. 11 29 (Beelzebubstreit und Jonaszeichen.)
Mt. b) S. 134 Lc. 6 43 (Beelzebubstreit und Jonaszeichen.)
Mt. c) Lc. 16 13 (Bp., Stlg. zum ird. Gute.)

Lc. δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν
Mt. ὅτι 30 τὸν

Lc. ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει ,
Mt. χόρτον τοῦ ἀγροῦ ἐννυσιν,

Lc. πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ
Mt. οὐ πολλῷ ; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· ωμεν ἢ

Lc. τί πίητε , καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν·
Mt. ωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα ταῦτα ·

Lc. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων . 31 πλὴν ζητεῖτε
Mt. οἶδεν γὰρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἁπάντων. 33 δὲ πρῶτον

Lc. τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 μὴ
Mt. καὶ τὴν δικαιοσύνην πάντα 34 οὖν

Lc. φοβοῦ , τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν
Mt. μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς.

Lc. τὴν βασιλείαν. 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
Mt. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. a) 6 19 μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ

Lc. καὶ
Mt. τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν·

Lc. δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον
Mt. 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν οὓς

Lc. ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει
Mt. ῷ , ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ αι διορύσσουσιν

Lc. οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.
Mt. κλέπτουσιν. 21 σου , ἔσται σου .b)

35 ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τριτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν.

Lc. 39 τοῦτο δὲ
Mt.c) 24 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 ἐκεῖνο

Lc. γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται,
Mt. φυλακῇ , ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ

Lc. 37 vgl. Joh. 13 2-17 (μακάριοι, δοῦλος, ὁ κύριος, διέζωσεν, δείπνου γινομένου = ἀνακλινεῖ, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου = παρελθών.)

Mt. a) S. 133 Lc. 6 37 (= Mt. 7 1, Bp., Stlg. z. den Nebenmenſchen.) — Mt. 6 18 (Bp., Stlg. z. den Frömmigkeitsübgn.)

Mt. b) S. 147 Lc. 11 34 (Bp., Stlg. zum irdiſchen Gute.)

Mt. c) Lc. 17 35 (Apk., Der Zeitpunkt, Schlußmahnung.)

Lc. οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ
Mt. ——— εἴασεν ——— τὴν —ίαν ———. 44 διὰ τοῦτο ———

Lc. ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
Mt. —~——|———

41 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;
42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος·

Lc. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας
Mt. 45 ——— δοῦλος καὶ ———έστησεν ——— οἰκετείας

Lc. αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν
Mt. ——— δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ ; 46 ———

Lc. ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν
Mt. ———|———~———. 47 ἀμὴν ———

Lc. αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει
Mt. ——— 48 ——— κακὸς δοῦλος ———

Lc. ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ
Mt. |———~—, 49 ——— συνδούλους αὐτοῦ , ——η δὲ —

Lc. πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ
Mt. —η μετὰ τῶν —όντων · 50 ———

Lc. καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων
Mt. ———, 51 ——— ὑποκριτῶν

Lc. θήσει.
Mt. ——· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. a)

47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς
τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισ-
σότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη.
50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.

Lc. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ ; οὐχί λέγω ὑμῖν
Mt. b) 10 34 μὴ νομίσητε —— ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· —κ ἦλθον βαλεῖν

Lc. ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι,
Mt. εἰρήνην —ὰ μάχαιραν . 35 ἦλθον —— (36) διχάσαι

Lc. τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ
Mt. ἄνθρωπον κατὰ τοῦ

Lc. πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν
Mt. ——ὸς αὐτοῦ ——έρα κατὰ τῆς —ρὸς αὐτῆς

Lc. νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν . (53)
Mt. ——ην κατὰ τῆς ——ᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. c)

Mt. 24 51 vgl. Lc. 13 28 (‖ Mt. 8 12.)
Mt. a) Mt. 25 1 (Gln8. v. d. 10 Jgfrn.)
Mt. b) S. 150 Lc. 12 9 (Jüngerregln., richtige Stlg. zum Geſchicke.)
Mt. c) Lc. 14 26 (Jüngerregln., Der Ernſt der Aufgabe.)

Lc. 54 ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως
Mt.a) 16 2b [ὀψίας γενομένης

Lc. λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· 55 καὶ ὅταν νότον
Mt. ——· εὐδία , πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 —— πρωΐ·

Lc. πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑπο-
Mt. σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός.

Lc. κριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ
Mt. —— μὲν —————— ———————— γινώσκετε διακρίνειν, τὰ —— σημεῖα τῶν

Lc. καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 57 τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς
Mt. ——ῶν —— δύνασθε;]b) c) 5 25 ἴσθι

Lc. γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ'
Mt. εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ·

Lc. αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ
Mt. —— σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ ——τῇ ———————— —

Lc. πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν
Mt. ὑπηρέτῃ , —— εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν ————————————

Lc. ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.
Mt. —— ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.d)

Von fremdem Unglück und seiner Bedeutung.

Lc. 13 1—9.

1 *Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα*
Πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 *καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ*
Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν;
3 *οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.* 4 *ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτὼ,*
ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται
ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰερουσαλήμ; 5 *οὐχί λέγω ὑμῖν,*
ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. 6 *ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν.*
συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ
οὐχ εὗρεν. 7 *εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν*
τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 *ὁ δὲ ἀπο-*
κριθεὶς λέγει αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ
βάλω κόπρια, 9 *κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.*

Sabbathheilung an einer Verkrümmten.

Lc. 13 10—17.

10 *ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν.* 11 *καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα*
ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.
12 *ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς*

Mt. a) S. 47 Mc. 8 12 (Zeichenforderg.)
Mt. b) S. 47 Mc. 8 12 (Zeichenforderg.)
Mt. c) Mt. 5 24 (Bergpr., Stellg. zum Gs., Anwendg.)
Mt. d) Mt. 5 27 (Bergpr., Stellg. zum Gs., Anwendg.)

ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

Gleichnis vom Senfkorne und Sauerteige.†

Lc. 13 18—21. Mt. 13 31—33. (S. 25 zu vgl.)

Lc. 18 ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
Mt.a) 13 31 ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων ·

Lc. θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν
Mt. ---------- ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ----------

Lc. λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ,
Mt. ---------- ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν

Lc. καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ
Mt. σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν ---- γίνεται ----------, ὥστε

Lc. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 καὶ πάλιν
Mt. ἐλθεῖν ---------- καὶ ----α----οῖν ---------- 33 ἄλλην παρα-

---

Lc.† Das steil Gedruckte haben Lc. od. Mt. mit Mc., das fett Gedruckte Mt. mit Lc. gemein.

Mc. 4 30—32.	Mt. 13 31—32.	Lc. 13 18—19.
30 καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.	31 ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· **ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·** 32 ὃ μικρότερον *μέν* ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν *δὲ αὐξηθῇ*, μεῖζον τῶν λαχάνων *ἐστὶν καὶ γίνεται* **δένδρον**, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ *καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.**	18 ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία *ἐστὶν* ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, *καὶ* τίνι ὁμοιώσω αὐτήν ; 19 **ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ,** *καὶ* **ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.**

Lc. 15 vgl. S. 16 Mt. 12 11; S. 157 Lc. 14 5.
Mt. a) Mt. 13 30 (Glnsſamlg., vom Unkr. unt. d. Weizen.)

Lc. εἶπεν · τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν
Mt. βολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ——

Lc. λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.
Mt. —— ἐν——a)

Vom Eintritte ins Gottesreich.

Lc. 13 22—30. Mt. 7 13 f., 22 f., 8 11 f.

22 καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἰεροσόλυμα.
23 εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·

Lc. 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι
Mt.b) 7 13 ——θατε —— πύλης · —— πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς

Lc. · πολλοί, λέγω ὑμῖν,
Mt. ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ —— εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι

—

Mt. στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ

Lc. ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.
Mt. εὑρίσκοντες αὐτήν.c)

25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ
κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς
πόθεν ἐστέ.

Lc. 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν · ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου
Mt.d) 7 22 πολλοί ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν,

Lc. καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας ·
Mt. —— τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, —— τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

Lc. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ
Mt. 23 —— τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι —— οὐδέποτε ἔγνων ——, ——χωρεῖτε ——

Lc. πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
Mt. οἱ ——ζόμενοι τὴν ἀνομίαν.e) s. u. 8 12b ——

Lc. ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
Mt. ——f) (11 b)

Lc. 22 vgl. S. 33 Mc. 6 6b.
Lc. 25 vgl. Mt. 25 11 (Glns. v. d. 10 Jgfrn.) ... λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
Mt. a) S. 25 Mc. 4 33 (Methode der Glnsrede, Deutg. des Unkrtsglnsses.)
Mt. b) S. 132 Lc. 6 31 (Bp., Summa f. d. Stlg. z. den Menschen.)
Mt. c) Mt. 7 15 (Bp., Der Ernst der Entscheidg.)
Mt. d) S. 134 Lc. 6 46 (Bp., Der Ernst der Entscheidg.)
Mt. e) S. 135 Lc. 6 47 (Bp., Schlußgleichnis.)
Mt. f) S. 136 Lc. 7 10 (Heilg. des Hptmannsknechtes.)

Lc. βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω .
Mt. ſ. u. 12a οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ___ τερον· ſ. o.

Lc. 29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου,
Mt. a) 11 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ___~___

Lc. καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ . 30 καὶ
Mt. ___ μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ___ τῶν οὐρανῶν· ſ. o.

Lc. ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
—

Beſcheid an den Fuchs Herodes und Wehe über Jeruſalem.

Lc. 13 31—35. Mt. 23 37—39.

31 ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἰερουσαλήμ.

Lc. 34 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς
Mt. b) 23 37 ___

Lc. ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις
Mt. ___ αγαγεῖν ___ ις

Lc. τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται
Mt. ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ___ 38 ___

Lc. ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν . λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε
Mt. ___ ἔρημος. 39 ___ γὰρ ___ , ___ | ___~ ἀπ' ἄρτι ___ ἂν

Lc. εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.
Mt. ___ c)

Tiſchgeſpräche bei einem Pariſäerobern.

(Von Sabbathheiligung, Ehrenplätzen, Einladungen; Gleichnis vom großen Mahle.)

Lc. 14 1—24.

1 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀναspάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. 7 ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας

Lc. 20 vgl. S. 64 Mc. 10 31, S. 65 Mt. 20 16.
Lc. 14 5 vgl. S. 16 Mt. 12 11, S. 155 Lc. 13 15.
Mt. a) S. 136 Lc. 7 9 (Heilg. des Hptmannknechtes.)
Mt. b) S. 149 Lc. 11 51 (Worte gegen das Pariſäertum.)
Mt. c) S. 85 Mc. 13 1 (Apokalypſe.)

ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 12 ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς, 14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. 15 ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά εἰσιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

Das Wagnis der Nachfolge Jesu.

Lc. 14 25—35. Mt. 10 37—39, 5 13.

Lc. 25 συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· 26 εἴ τις ἔρχεται
Mt. [a] 10 37

Lc. πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα
Mt. ὁ φιλῶν ..... ἢ ..... ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ

Lc. καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ
Mt. ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα

Lc. καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν , οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὐ
Mt. (39) ὑπὲρ ἐμὲ ..x ἔστιν ..... ἄξιος , 38 καὶ .. ..

Lc. βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑ-αυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.
Mt. λαμβάνει .... ἀκολουθεῖ .....x ἔστιν ..... ἄξιος .

— (36)
Mt. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν

—
Mt. ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.[b]

Mt. 10 37-39 vgl. Joh. 12 25 ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
vgl. S. 51 Mc. 8 35 (ἕνεκεν ἐμοῦ), u. Lc. 17 33.

Mt. [a] S. 153 Lc. 12 53 (Jüngerregeln, der Ernst der Aufgabe.)

Mt. [b] Mt. 10 40 (Jüngerregeln, die Würde der Boten.)

28 τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρωτῶν καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.

Lc. 34 καλὸν οὖν τὸ ἅλα · ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλα μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε
Mt.[a] 5 13 ὑμεῖς ἐστὲ ..... τῆς γῆς· .... ἁλισ.....;

Lc. εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
Mt. — οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-

Lc. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
Mt. πων.[b]

Gleichnisse vom verlorenen Schafe, Groschen und Sohne.

Lc. 15 1—32. Mt. 18 11—14.

1 ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων·

Lc. 4 τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν
Mt.[c] *18 12 τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ..... πλανηθῇ .....~

Lc. ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως
Mt. —, οὐχὶ ἀφεὶς ..... ἐπὶ τὰ ὄρη .....θεὶς ζητεῖ — πλανώμενον

Lc. εὕρῃ αὐτό; 5 καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ (7)
Mt. ; 13 — ἐὰν γένηται —εῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν

Lc. χαίρων, (7) 6 καὶ
Mt. ὅτι —σι ἐπ᾽ αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

Lc. ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ
—

Lc. μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ
Mt. 14 (13) ..... οὐκ ἔστιν θέλημα

Lc. ἔσται
Mt. ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων.

Lc. 34 vgl. S. 58 Mc. 9 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται (Mt.). 50 καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς (vgl. ὑμεῖς ἐστὲ Mt.) ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

* Mt. 18 11 unecht.

Mt. [a] S. 132 Lc. 6 23 (Bp., Einl., Der Jünger Verheißung.)

Mt. [b] S. 147 Lc. 11 33 (Bp., Einl., Der Jünger Aufgabe.)

Mt. [c] S. 58 (Gemeinderegeln, Pflichten gegen die scheinb. Kleinen.)

Lc. ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν
Mt. [13 ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ——— τοῖς ——— τοῖς μὴ πε-

Lc. ἔχουσιν μετανοίας.
Mt. πλανημένοις .][a]

8 ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ
τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ εὕρῃ; 9 καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας
λέγουσα· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται
χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. 11 εἶπεν δέ· ἄνθρωπός
τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος
τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ
νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώ-
τως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς
ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν
αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν κεράτιων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι
μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύ-
σομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου,
19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς
ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ
ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι
υἱός σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ
ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ
φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ
ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας
καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα
αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρε-
κάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε
ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
30 ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ
ἐμὰ σά ἐστιν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ
ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

Gleichnis vom ungerechten Haushalter; Zweiherrendienst; Gesetz und Propheten.

Lc. 16 1—18. Mt. 6 24, 11 12—15, 5 18, 32[b].

1 ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον,
καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν
εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ
δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου
ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ἔγνων
τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν.
5 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ·
πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· δέξαι
σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον
ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον
ὀγδοήκοντα. 8 καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν·
ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν

Mt. [a] Lc. 17 3 (Gemeinderegeln, Pflichten gegen die irrdn. Brüder.)

τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν;

Lc. 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
Mt.a) 6 24 ——— ———

Lc. ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν
Mt. ———

Lc. καὶ μαμωνᾷ.
Mt. ———b)

14 ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

Lc. 16 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ
Mt.c) 11 12 [13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται — ὁ νόμος ἕως ——— ἐπροφήτευσαν,] — δὲ

Lc. τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ
Mt. τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ——— τῶν οὐρανῶν βιάζεται, —

Lc. πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται .
Mt. βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπρο-

—
Mt. φήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλείας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ

Lc. 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
Mt. ἔχων ὦτα ἀκουέτω.d) 5 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς

Lc. γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν .
Mt. καὶ ἡ γῆ , ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένη-

Lc. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν
Mt. ται.e) 5 32b ——— παρεκτὸς λόγου πορνείας,

Lc. μοιχεύει , καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
Mt. ποιεῖ αὐτὴν ——— θῆναι, —— ὃς ἐὰν ——— —— ήσῃ, ——ᾶται.f)

Lc. 18 vgl. S. 61 Mc. 10 1-12.
Mt. a) S. 148 Lc. 11 35 (Bp., Stlg. zum ird. Gute.)
Mt. b) S. 151 Lc. 12 22b (Bp., Stlg. zum ird. Gute.)
Mt. c) S. 138 Lc. 7 28 (Der zweifelnde Täufer und Jesu Urteil ü. ihn.)
Mt. d) S. 138(Der zwflnde Tfr. u. Jesu Urt. ü. ihn) — Mt. 5 17 (Bp., Stlg. zum Gs., Grundsätze.)
Mt. e) Mt. 5 19 (Bp., Stlg. zum Gs., Grundsätze.) — Mt. 5 32a (Bp., Stlg. zum Gs., Anwendg.)
Mt. f) Mt. 5 33 (Bp., Stlg. zum Gs., Anwendg.)

Gleichnis vom reichen Manne und armen Lazarus.

Lc. 16 19—31 ex.

19 ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

Von Ärgernisse, Versöhnlichkeit und Glauben.

Lc. 17 1—6. Mt. 18 6 f., 15, 21 f. 17 20. (vgl. S. 57.)

Lc. 1 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν
Mt.a) 18 7 οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ

Lc. ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν , οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται·
Mt. ..... ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ..... τὸ σκάνδαλον .....·

Lc. 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται
Mt. 6b . . . συμφέρει ..... ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ..... καταποντισθῇ

Lc. εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
Mt. ἐν τῷ πελάγει τῆς .....ης. 6a ὃς δ' ἂν .....|.....~.....| τῶν πιστευ-

Lc. 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου,
Mt. ὄντων εἰς ἐμέ, [συμφέρει . . . ſ. o.b) 18 15 ..... δὲ .....ήσῃ .....,

Lc. ἐπιτίμησον αὐτῷ , καὶ ἐὰν μετανοήσῃ , ἄφες αὐτῷ
Mt. ὕπαγε ἔλεγξον .....ὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ..... σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελ-

Lc. . 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας
Mt. φόν σου.c) 18 21 τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ποσ.....

Lc. 29-31 vgl. Jo. 5 45-47.
Lc. 2 vgl. S. 57 Mc. 9 42.
Mt. 18 6 vgl. S. 57 Mc. 9 42.
Mt. a) S. 56 (Gemeinderegeln, Pflichten gegen die ſcheinb. Kleinen.)
Mt. b) S. 57 (Gmderegln., Pflichten geg. d. ſcheinb. Kleinen.) — S. 160 (Gmderegln., Pflichten geg. d. irrdn. Brüder.)
Mt. c) Mt. 18 16 (Gemeinderegeln, Pflichten gegen die irrdn. Brüder.) — Mt. 18 20 (ebda.)

Lc. ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις
Mt. .....σι ... ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ .....ω

Lc. αὐτῷ.
Mt. .....; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομη-

Lc. 5 καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 εἶπεν δὲ
Mt. κοντάκις ἑπτά. a) 17 20 ... διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ

Lc. ὁ κύριος · εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· ἐκριζώθητι
Mt. λέγω ὑμῖν, ἐὰν ...η....., ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν

Lc. καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.
Mt. ἐκεῖ , ... μεταβήσεται , καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. b) *

Unnütze Knechte.

Lc. 17 7—10.

7 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ· εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Der dankbare Samariter.

Lc. 17 11—19.

11 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ὑπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα ποῦ; 18 οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Vom Kommen des Gottesreichs.

Lc. 17 20—37 ex. Mt. 24 26—28, 37—41.

20 ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἢ

Lc. 6 vgl. S. 75 Mc. 11 23.
Lc. 11f. vgl. Joh. 4 4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην Σύχαρ, ...
Mt. a) Mt. 18 23 (Gemeinderegeln, Pflichten gegen die irrdn. Brüder.) — S. 55 (Der epil. Knabe.)
Mt. b) S. 55 (Heiml. Reise durch Gal.)
* Mt. 17 21 unecht.

ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.` 22 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.

Lc. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ , ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ διώξητε.
Mt.a) 24 26 ἐὰν οὖν εἴπωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, ἐξ.

Lc. 24 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ
Mt. ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν

Lc. τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
Mt. καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν , ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου .

Lc. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ
Mt. 28 f. u. b) 37 ὥσπερ

Lc. καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
Mt. δὲ αἱ αι τοῦ ἡ παρουσία

Lc. που· 27 ἤσθιον, ἔπινον ,
Mt. . 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ τες,

Lc. ἐγάμουν , ἐγαμίζοντο , ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
Mt. τες, καὶ τες, , 39 οὐκ

Lc. ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
Mt. ἔγνωσαν ἕως ἦρεν , οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ

—
Mt. υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 f. u.

28 ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν,

Lc. ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος
Mt. f. o. 40 τότε ἐν τῷ ἀγρῷ, λαμβάνεται εἷς

Lc. 31 vgl. S. 87 Mc. 13 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. (in Apokalypſe, Der Gipfel der Not.)

Lc. 33 vgl. S. 51 Mc. 8 35; S. 158 Mt. 10 39 (bei Lc. 14 26.)
vgl. Joh. 12 25 (Hellenen bei Jeſu) ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

Mt. a) S. 88 (Apk., Der Gipfel der Not.)

Mt. b) S. 90 (Apk., Der Zeitpunkt.)

Lc. ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα
Mt. ...ίσται · 41 ... ἐν τῷ μύλῳ, ...λαμβάνεται καὶ μία

Lc. ἀφεθήσεται. 37 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου
Mt. ...ίσται .[a]) 28 [illegible]. ... ἐὰν

Lc. τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.
Mt. ἡ ... πτῶμα, ... συναχθή- -σονται οἱ ἀετοί.[b])

Gleichnis vom ungerechten Richter.

Lc. 18 1—8.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐνκακεῖν.
2 λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος.
3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ
ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν
θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος·
ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν
αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι
ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Gleichnis vom Pharisäer und Zöllner.

Lc. 18 9—14.

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας
τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι,
ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα προσηύχετο· ὁ θεός,
εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς
οὗτος ὁ τελώνης· 12 νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. 13 ὁ δὲ
τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ'
ἔτυπτεν τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθή-
σεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Die Jerusalemer Tage.

Lc. 18 15—24 53 finis. S. 62.

Darin S. 97 und S. 64:

[Der Lohn der Zwölfe.

Lc. 22 28—30. Mt. 19 28.

Lc. 28 ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 κἀγὼ διατίθεμαι
Mt.[c]) 28 ... ὅτι ... ἀκολουθήσαντές μοι, ... τῇ παλιγγενεσίᾳ ,

---

Mt. [a]) S. 90 (Apk., Schlußmahnung.)
Mt. [b]) S. 88 (Apk., Der Tag des Menschensohnes.)
Mt. [c]) S. 64 (in: Der reiche Jüngling.)

Lc. ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης
Mt. ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ___ θρόνου

Lc. μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα
Mt. δόξης αὐτοῦ, ____ι____ καὶ αὐτοὶ ____ δώδεκα ____ους ----------

Lc. φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. S. 97.]
Mt. ---------- S. 64.]

Synopse

der

drei ersten kanonischen Evangelien

mit

Parallelen aus dem Johannes-Evangelium

bearbeitet von

Reinold Heineke.

III. Teil

Das Matthäus-Evangelium

mit

Parallelen aus dem Lukas-Evangelium

nebst zwei Anhängen:

Die Urmarkus-λόγια-stellen des Matthäus-Evangeliums.
Verzeichnis der Johannesparallelen.

Giessen
J. Ricker'sche Verlagsbuchhandlung
1898.

— Alle Rechte vorbehalten. —

Druck von W. Drugulin in Leipzig.

Erklärung der Einrichtung

des Teiles III KATA MAΘΘAION.

Der über die ganze Breite gedruckte Text gehört dem Matthäus allein an.

In den Lc.-Mt.-stücken gehören je 2 Zeilen zusammen; die mit Lc. bezeichnete enthält den Lukas-, die mit Mt. bezeichnete den Matthäustext. Im Übrigen gelten hier dieselben Regeln, wie sie in der Erklärung der Einrichtung schon im zweiten Hefte angegeben sind. Besonders zu bemerken ist, daß auch hier die Punktlinie Lukastext wiederholt. Endlich schien es hier zu genügen, den Heimatsort der Lukasstücke nicht nach voraufgehendem und nachfolgendem Stücke, sondern nur in folgender Weise anzugeben; z. B.: S. 175 bedeutet die Anmerkung [a]), daß sich das Stück Lc. 12 [22ff.] bei Lc. selbst in dem größeren Abschnitte befindet, der dort „Das irdische Gut in der kritischen Zeit" überschrieben ist.

Inhaltsverzeichnis zum 3. Teile.

KATA MAΘΘAION.*)	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
Stammbaum Jesu	—	—	1 1–17	—	—	(323)	—	169
Geburt Jesu	—	—	18–25	—	—	—	—	169
Die Magier u. die Flucht nach Ägypten; Niederlassung in Nazareth	—	—	2 1–23	—	—	—	—	170
Der Täufer	(1 1–6)	(3 1–6)	3(1–6)	—	—	—	—	3
	—	(3 7–9)	(7–10)	—	—	—	—	127
Messiasbotschaft des Täufers, Taufe Jesu, Versuchung Jesu, Berufung der ersten Jünger	(1 7–20)	(315–18, 21f.) (42b–13)	(11–425) 4(2–11a)	—	—	—	—	4–8
				—	—	—	—	128
Die Bergpredigt	—	620a	5 1–2	—	(313)	(617)	—	171
Einleitung.								
a. Der Jünger Verheißg. (Seligpr.)	—	620b–23	3–12	—	—	—	—	171
b. Der Jünger Aufgabe	—	1434f., 1133	13–16	812, 95, 535	—	—	—	171
Stellung zum Gesetze.								
a. Grundsätze	—	1617	17–20	—	—	—	—	172
b. Anwendung	—	1258f., 1618, 627–30, 32f., 35bf.	21–48	—	(943, 101–12 1125)	—	—	172
Stellung zu den Frömmigktsübgn.	—	11 2b–4	6 1–18	1715	(1125)	—	—	174
Stellung zum irdischen Gute	—	1222b–34 11 34f. 1618	19–34	812	—	—	—	175
Stellung zu den Nebenmenschen	—	637f., 41f.	7 1–6	—	—	—	—	176
Von der Gebetserhörung	—	119b–13	7–11	1624b	—	—	—	177
Summa f. die Stellg. zu d. Menschen	—	631	12	—	—	—	—	177
Der Ernst der Entscheidung	—	1323bf. 26f. 643f. 46	13–23	25	(335)	—	—	178
Schlußgleichnis	—	647–49	24–27	—	—	—	—	179
Schluß	—	7 1a	28–31	—	(122)	—	—	179
Sammlung von Thaten Jesu.								
1. Heilung des Aussätzigen	(140–45)	(512–16)	8(2–4)	—	—	—	—	10
Heilung des Hauptmannsknechts	—	(71b–10, 1322f.)	(5–13)	—	—	—	—	135,156
Heilung der Schwiegermutter des Petrus	(129–34)	(438–41)	(14–17)	—	—	—	—	9
2. Seesturm	(435–41)	(822–25)	(18, 23–27)	—	—	—	—	26
Nachfolgeverhandlungen	—	(957–60)	(19–22)	—	—	—	—	140
Gadarener	(5 1–20)	(826–39)	(28–91a)	—	—	—	—	27
3. Von Sündenvergebg. (Hlg. d. Paralytisch.)	(2 1–12)	(517–26)	9(1b–8)	—	—	—	—	11
Von Zöllnerverkehr (Berufung Lewis)	(218–17)	(527–32)	(9–13)	—	—	—	—	13
Von Fastengebot	(218–22)	(533–39)	(14–17)	—	—	—	—	13
4. Heilung des Töchterleins Jairus'	(521–43)	(840–56)	(18–26)	—	—	—	—	29
Heilung zweier Blinder (?)	—	—	27–31	910	(116,43 922f.,28)	—	(2029–34 813)	180
Heilung eines Stummen	—	(1114f.)	(32–34)	—	—	—	—	145
Die Jüngerregeln.								
a. Die Missionsregel	(314–19)	(613–16)	(35–1016, 111)	—	—	—	—	18
	(66b–11)	(9 1–5)		—	—	—	—	33
	—	(10 1–12)	(37f.)	—	—	—	—	141

*) Die Anmerkungen, rechts vom dicken Striche, sind nach den Überschriften geordnet. Klammern um die Ziffern bedeuten, daß im Teil III die betr. Stelle nur nach Kapitel- und Verszahl — ohne Text — aufgeführt ist.
Die fetten Buchstaben deuten Sondergut des Mt., die größeren gewöhnlichen deuten Lc.-Mt.-gut, die kleinen deuten Mc.-Lc.-Mt.-gut an. Die Kanzlei-Überschriften bedeuten, daß der betr. Abschnitt eine Komposition aus verschiedenartigem Gute (je nach den Lettern der Einzelüberschriften) darstellt.

	Mc.	Lc.	Mt.	Joh.	Mc.	Lc.	Mt.	Seite
b. Der Boten Geschick	(13^{9b}–13)	(21^{12}–19)	10(17–23	—	—	—	—	85
	—	(6^{40})	24–25)	—	—	—	—	133
c. Richtige Stellung dazu	—	(11^{53}–12^{9})	26–33)	—	—	—	—	150
d. Der Ernst der Aufgabe	—	(12^{51}–53,14$^{26f.}$)	34–39)	—	—	—	—	151,158
e. Die Würde der Boten(?)	([9^{37,41}])	([9^{48}])	40–11^{1}	—	(6^{6}–11 9^{37}–41)	(9^{1}–5 10^{16})	—	180
Der zweifelnde Täufer u. Jesu Urteil über ihn (Gesetz u. Propheten)	—	(7^{18}–35, 16^{16})	11 (2–19)	—	—	—	—	137,161
Das Wehe über die galiläischen Städte	—	(10^{13}–16)	(20–24)	—	—	—	—	142
Lobpreis über Gottes Führung	—	(10^{21}–22)	(25–27)	—	—	—	—	142
Heilandsruf	—	—	28–30	5^{40},6^{35},^{44} (65)	—	—	—	181
Zwei Sabbathsprüche, Zulauf u. gehäuft. Heilgn.	(2^{23}–3^{12})	(6 1–11, 17–19)	12 (1–21)	—	—	—	—	14–16
Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	(3^{22}–30)	(11^{14}–23, 29–32, 12^{10}, 6^{43}–45)	(22–42)	—	—	—	—	145ff,18, 150,133
	—	—	36–37	—	—	—	—	181
Vom rückkehrenden Dämon	—	(11^{24}–26)	(43–45)	—	—	—	—	146
Jesu Familie [2]	(3^{31}–34)	(8^{19}–21)	(46–50)	—	—	—	—	19
Die Gleichnissammlung.								
a. Vom Ackerfelde	(4 1–25)	(8 4–18)	13 (1–13)	—	—	—	—	21–24
	—	(10^{23}–24)	(16–17)	—	—	—	—	143
b. Vom Unkraut unter dem Weizen	—	—	24–30	—	(4$^{26f.}$)	—	—	181
c. Vom Senfkorne und Sauerteige	(4^{30}–33)	(13^{18}–21)	(31–33)	—	—	—	—	25, 155
d. Deutung d. Gleichn. vom Unkraute	(4^{33}–34)	—	(34–35)	—	—	—	—	25
(über die Bedeutung der Gleichnisrede)	—	—	36–43	—	—	—	—	182
e. Vom Schatze im Acker, der köstlichen Perle, dem Fischnetze	—	—	44–50	—	—	—	—	182
f. Schluß der Gleichnisreden	—	—	51–52	—	—	—	—	182
Verwerfung in Nazareth, Herodes' Urteil über	(6 1–6^{a})	(9 7–9)	(53–14^{2})	—	—	—	—	32
Jesus, Bericht vom Ende des Täufers	(6^{14}–31)	(3$^{19f.}$)	14 (3–12)	—	—	—	—	35–36
Speisung der 5000, Wandel auf dem See, Zulauf in Gennesaret, die Reinigungsvorschriften, die								
Syrophönikerin, Heilung des Taubstummen,	(6^{32}–44)	(9^{10}–17)	(13–21)	—	—	—	—	37–40
Speisung der 4000, die Zeichenforderung	(6^{45}–8^{21})	—	(29–16^{12})	—	—	—	—	41–48
Das Messiasbekenntnis bei Käsarea, die Leidensverkündigung, die Verklärung, von Elias' Wiederkehr, der epileptische Knabe, Reise								
durch Galiläa	(8^{27}–9^{33a})	(9^{18}–45)	16(13–17^{23})	—	—	—	—	49–56
Stater im Fischmaule	—	—	17 24–27	—	—	—	—	183
Gemeinderegeln.								
1. Pflichten gegen die scheinbar Kleinen	(9^{33b}–49)	(9^{46}–50, 17^{2})	18 (1–10)	—	—	—	—	56–58
2. Pflichten gegen die irrend. Brüder								
a. Gleichn. vom verlornen Schafe	—	(15 1–7)	(11–14)	—	—	—	—	159
b. Von Kirchenzucht	—	(17 3–4)	15–20(21, 22)	20^{23}	—	—	(16^{19})	162,183
c. Gleichnis vom Schalksknechte	—	—	23–35	—	(11^{25})	—	—	184
Die Jerusalemer Tage	(10^{1}–fin.)	(18^{15}–fin.)	(19^{1}–fin.)	—	—	—	—	61ff.
Darin:								
Worte gegen das Pharisäertum	—	11^{39b},42$^{f.}$,46^{b}–52, 13$^{34f.}$	23 1–39	(16^{10}, 16, 19, 24, 26, 27, 30)	12^{38b}–40	(22^{26}) 11$^{40f.}$,^{44}	—	184
Die Apokalypse	(13)	(21 5–38)	24(1–51)	—	—	—	—	85–90
Das Gleichnis von den 10 Jungfrauen	—	—	25 1–13	—	(13^{35})	13^{25}	—	187
Das Glchn. von d. anvertraut. Pfunden	—	—	14–30	—	—	—	—	187
Das Gericht bei der Parusie	—	—	31–46	—	—	—	—	188
Anhang I								
Die Ur-Mc.-λόγια-stellen								
Vom Täufer	1 7–8	3^{15}–17	3^{11}–12	1^{26}–27, 33^{b}	—	—	—	191
Aus dem Beelzebubstreitgespräche	3^{23}–30	11^{17}–23, 12^{10}	12^{25}–32	—	—	—	—	189
Das Gleichnis vom Senfkorne	4^{30}–32	13^{18}–19	13^{31}–32	—	—	—	—	190
Die Aussendungsreden an die Jünger	6 7–11	9 1–5, 10^{1}–12	9^{37}–10^{16}	—	—	—	—	192
Vom Ärgernisse	9^{42}	17 1	18 6–7	—	—	—	—	194
Das Gleichnis vom Leuchter	4^{21}–22	8^{16}-17;11^{33},12^{2}	—	—	—	—	—	194
Anhang II								
Die Johannesparallelen								195

Berichtigungen.

Teil II

Lies:	S. 136	Z. 2	v. o. ἦν
	137	2	o. Naïn
	143	4	u. füge zu: vgl. Jo. 646, 1615
	148	13	o. νῦν
	152	1	o. Σολομὼν.

Teil III

	170	21	u. πληρωθῇ
	173	1	o. μετὰ
	187	1	o. μὴ.

III

KATA MAΘΘAION

1—18

mit Anhang: cp. 23 (24) 25.

Stammbaum Jesu.

Mt. 1 1—17. (S. 128 z. vgl.)

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ,
Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ,
Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ,
Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ,
4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ,
Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών,
Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών,
5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ,
Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ,
Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί,
6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,
7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ,
Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά,
Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ,
Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ,
Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν,
9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ,
Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ,
Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν,
10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ,
Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς,
Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν,
11 Ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ,
Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ,
Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ,
Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,
14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ,
Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ,
Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ,
15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ,
Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν,
Ματθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ,
16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Geburt Jesu.

Mt. 1 18—25.

18 τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν·

vgl. S. 128 Lc. 3 23. Ebenda eine Zusammenstellung der Namen beider Stammbäume.

αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Die Magier und die Flucht nach Ägypten, Niederlassung in Nazareth.

Mt. 2 1—23.

1 τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἰεροσόλυμα 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἰεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 13 ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. 16 τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. 19 τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρῴδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Der Täufer.

Mc. 1 1—6.	Lc. 3 1—6.	Mt. 3 1—6.	S. 8.
	7—9.	7—10.	S. 127.

Messiasbotschaft des Täufers, Taufe Jesu, Versuchung Jesu, Berufung der ersten Jünger.

Mc. 1 7—20.	Lc. 3 15—18, 21 f.	Mt. 3 11—4 25.	S. 4—8.
	4 2^{b}—13.	4 2—11^{a}.	S. 128—129.

Die Bergpredigt.

Lc. loc. div. Mt. 5 1—7 29.

Lc. 6 20a. Mt. 5 1 f.

Lc.a) 6 20a
Mt. 5 1 *ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ*

Lc. *καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ*
Mt. *μαθηταὶ αὐτοῦ.* 2 *ἀνοίξας τὸ στόμα ἐδίδασκεν αὐτοὺς*

Lc. *ἔλεγεν·*
Mt. *λέγων·*

Einleitung.

a. Der Jünger Verheißung (Die Seligpreisungen).

Lc. 6 20b—23. Mt. 5 3—12.

Lc.b) 20b *μακάριοι οἱ πτωχοί , ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ .*
Mt. 3 *τῷ πνεύματι, αὐτῶν τῶν οὐρανῶν.* 4 *μακάριοι*

Lc. 21b *μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι*
Mt. *οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν.* 5 *πενθοῦντες ,*

Lc. *γελάσετε .* 21a *μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι*
Mt. *αὐτοὶ παρακληθήσονται.* 6 *καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην,*

Lc. *χορτασθήσεσθε.*
Mt. *αὐτοὶ σονται.* 7 *μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.* 8 *μακάριοι*

Mt. *οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.* 9 *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι υἱοὶ*

Mt. *θεοῦ κληθήσονται.* 10 *μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασι-*

Lc. 22 *μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν*
Mt. *λεία τῶν οὐρανῶν.* 11

Lc. *ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα*
Mt. *ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς διώξουσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι εν*

Lc. *τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.* 23 *χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς*
Mt. *ἐμοῦ . 12 χαίρετε , ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι*

Lc. *ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.*
Mt. *τοῖς οἷς· οὕτως ἐδίωξαν τοὺς ας τοὺς πρὸ ὑμῶν .*

b. Der Jünger Aufgabe.

Lc. 14 34 f., 11 33. Mt. 5 13—16.

Lc.c) 14 34 *καλὸν οὖν τὸ ἅλας · ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;*
Mt. 13 *ὑμεῖς ἐστὲ τῆς γῆς· ἁλισθ ;*

Mt. 5 1 vgl. S. 17 Mc. 3 13, S. 16 Lc. 6 17. Im Übrigen s. anklingende Stellen in den Anm. T. II.
Lc. a, b) S. 131 (i. Pr. auf d. Fld., Seligpreisgn.)
Lc. c) S. 159 (i. Das Wagnis der Nachfolge Jesu.)

Lc. 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
Mt. — οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν

Lc. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
Mt. ἀνθρώπων. 14 ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται

Lc. a) 11 33 οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν
Mt. πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν

Lc. οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
Mt. αὐτὸν ....., καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως

—
Mt. λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα

—
Mt. καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Stellung zum Geſetze.

a. Grundſätze.

Lc. 16 17. Mt. 5 17—20.

—
Mt. 5 17 μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι

Lc. b) 16 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
Mt. ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ

Lc. παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.
Mt. ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

b. Anwendung.

Lc. 12 58 f., 16 18, 6 27—30, 32 f., 35b f. Mt. 5 21—48.

21 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

Mt. 5 14 vgl. Joh. 8 12 ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολ . . .
vgl. Joh. 9 5 (D. Blindgeborene) ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου.
Mt. 5 15 vgl. Joh. 5 35 ἐκεῖνος (Ἰωάνν.) ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε . . .
Mt. 5 23 vgl. S. 75, Mc. 11 25.
Lc. a) S. 147 (i. Beelzebubſtr. u. Jonaszeichen.)
Lc. b) S. 161 (i. Gſ. und Profeten.)

Lc.[a]) 12 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετα τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλ-
Mt. 25 ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ·

Lc. λάχθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παρα-
Mt. ——— σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ —τῇ ———

Lc. δώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν . 59 λέγω σοι, οὐ μὴ
Mt. — ὑπηρέτῃ , —. εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν ———, ———

Lc. ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς .
Mt. ——— ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 ἐρρέθη δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι

Lc.[b]) 16 18 πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν
Mt. ——— παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ

Lc. μοιχεύει , καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει .
Mt. αὐτὴν ———θῆναι, —— ὃς ἐὰν ——— ——ήσῃ, ——ᾶται.

33 πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽

Lc. ſ. u. 6 29 τῷ τύπτοντί σε εἰς τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ
Mt. ὅστις σε ῥαπίζει ——— δεξιὰν ———, στρέψον αὐτῷ ———· 40 ———

Lc. τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
Mt. τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ

Lc. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ
Mt. ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. 42 τῷ ——— δός, ——

Lc. τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει .
Mt. τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι —— ἀποστραφῇς.

43 ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου.

Lc.[c]) 6 27 ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς
Mt. 44 ἐγὼ δὲ ——~——, ———

Mt. 30 vgl. S. 57 Mc. 9 43.
Mt. 32 vgl. S. 61 f. Mc. 10 1-12.
Lc. a]) S. 154 (i. Das ird. Gut i. d. krit. Zeit.)
Lc. b]) S. 161 (i. Gſ. und Profeten.)
Lc. c]) S. 182 (i. Feldpr., rechte Nächſtenliebe.)

Lc. μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεα-
Mt. καὶ ____ ὑπὲρ ___ διω-

Lc. ζόντων ὑμᾶς. f. o. a) 35b καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου , ὅτι
Mt. κ____· 45 ὅπως γένησθε ___ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ___ τὸν ἥλιον

Lc. αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. f. u.
Mt. ___οῦ ἀνατέλλει ___ πονηροὺς ___ ἀγαθούς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

Lc. 32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
Mt. 46 ἐὰν γὰρ ___πήσητε ____, τίνα μισθὸν ἔχετε ; οὐχὶ καὶ __ τελῶναι

Lc. τοὺς ἀγαπῶντας αὐτούς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας
Mt. τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ; 47 ___ ___ ἀσπάσησθε ____ ἀδελφοὺς

Lc. ὑμᾶς , ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 36 f. o. γίνεσθε
Mt. __ῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ ____ ἐθνικοὶ ____; 48 ἔσεσθε

Lc. οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.
Mt. οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ____ ὁ οὐράνιος τέλειός ____.

Stellung zu den Frömmigkeitsübungen.

Lc. 11 2b—4. Mt. 6 1—18.

1 προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς· 2 ὅταν οὖν ποιῇς
ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά
σου, 4 ὅπως ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη ᾖ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ
ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς
ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε
εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ
ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν
ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

Lc. b) 11 2b ὅταν προσεύχησθε , λέγετε· πάτερ , ἁγιασθήτω
Mt. 9 οὕτως οὖν ____εσθε ὑμεῖς · ____ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ____

Lc. τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου·
Mt. ____· 10 ____· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ

Lc. 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς
Mt. γῆς· 11 ____ δὸς ____ σήμερον· 12 ____ τὰ

Lc. ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν · καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς
Mt. ὀφειλήματα ____, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ____λέταις ___ῶν· 13 ____

Lc. εἰς πειρασμόν.
Mt. ____, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Mt. 6 13 vgl. Joh. 17 15 (Hoheprieſterl. Gebet) οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

Lc. a) S. 133 (i. Fldpr., rechte Nächſtenliebe).

Lc. b) S. 144 (i. Vom Beten).

14 ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν. 16 ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ
πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

Stellung zum irdiſchen Gute.

Lc. 12 33 f., 11 34 f., 16 13, 12 22b—32. Mt. 6 19—34 ex.

Lc.a) 12 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
Mt. 19 μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου

Lc. καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλ-
Mt. κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν

Lc. λάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ
Mt. .....οὺς — .....ῷ , ... οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις

Lc. ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς
Mt. ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 .....

Lc. ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. b)11 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου.
Mt. σου , ... ἔσται ..... σου . 22 ..... .

Lc. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστιν· ἐπὰν δὲ
Mt. ἐὰν .....~.., ...αι· 23 ἐὰν — ὁ ὀφ-

Lc. πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν . 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς
Mt. θαλμός σου ....., ὅλον ..... ἔσται. εἰ ....

Lc. τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. c) 16 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
Mt. ....., τὸ σκότος πόσον. 24 ....·

Lc. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου κατα-
Mt. .....

Lc. φρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. d) 12 22b διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ
Mt. ..... 25 .....~....., ...

Lc. μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. 23 ἡ ψυχὴ
Mt. ..... ὑμῶν ..... ὑμῶν ... .· οὐχὶ .....

Lc. πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας
Mt. .....; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ

Mt. 6 14 vgl. S. 75 Mc. 11 25.
Mt. 6 23 vgl. Joh. 8 12 ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
Lc. a) S. 152 (i. Das ird. Gut in der krit. Zeit.)
Lc. b) S. 147 (i. (Beelzebubſtreit und Jonaszeichen.)
Lc. c) S. 161 (i. Vom unger. Haushalter.)
Lc. d) S. 151 (i. Das ird. Gut in d. krit. Zeit.)

Lc. , ὅτι οὔ-τε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη ,
Mt. οὐρανοῦ, ——— ——— δὲ ——— δὲ συνάγουσιν εἰς ——— ας,

Lc. καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν.
Mt. ——— πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ——— ά · οὐχ ———~—— ——— αὐτῶν ;

Lc. 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ; 26 εἰ
Mt. 27 ——— ἕνα; 28

Lc. οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ κρίνα,
Mt. καὶ περὶ ἐνδύματος τί ———; ———μάθετε ——— τοῦ

Lc. πῶς οὔ-τε νήθει οὔτε ὑφαίνει · λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν
Mt. ἀγροῦ ——— αὐξάνουσιν· ——— κοπιῶσιν ———δὲ νήθουσιν. 29 ——— ——— ὅτι ———

Lc. ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σή-
Mt. ——— 30 ——— τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ ———~—

Lc. μερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει , πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς,
Mt. ——— ———ἐννυσιν, οὐ πολλῷ ———

Lc. ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε , καὶ μὴ
Mt. ———; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· ———ωμεν ἢ ———ωμεν ἢ τί πε-

Lc. μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
Mt. ριβαλώμεθα ; 32 πάντα ——— ταῦτα ——— ———· οἶδεν γὰρ ———

Lc. οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων . 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν
Mt. ὑμῶν ὁ οὐράνιος ——— ἁπάντων. 33 ——— δὲ πρῶτον ——— καὶ

Lc. αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 μὴ
Mt. τὴν δικαιοσύνην ——— πάντα ——— 34 ——— οὖν μεριμνήσητε εἰς

Lc. φοβοῦ , τὸ μικρὸν ποιμνίον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
Mt. τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς.

—
Mt. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Stellung zu den Nebenmenſchen.

Lc. 6 37 f., 41 f. Mt. 7 1—6.

Lc.[a] 6 37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.
Mt. 7 1 ———, ἵνα ———.

Lc. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον
—

Lc. σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· ᾧ γὰρ
Mt. 2 ἐν ——— κρίματι κρίνετε

Lc. μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. b) 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος
Mt. κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ ——— ———. 3 ———

Lc. a) vgl. S. 138 (i. Fldprdgt., rechte Nächſtenliebe.)
Lc. b) vgl. S. 134 (i. Fldprdgt., geiſtige Führerſchaft der Jünger.)

Lc. τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;
Mt. ——————————————— ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν ———————;

Lc. 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἄδελφε, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
Mt. 4 ἢ ——— ἐρεῖς ———————· ——————————— ἐκ τοῦ

Lc. ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον
Mt. ———οῦ ———, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ . 5 ———————|

Lc. τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελ-
Mt. ——— ~———————, ——————— ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ

Lc. φοῦ σου ἐκβαλεῖν.
Mt. τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

Von der Gebetserhörung.

Lc. 11 9b—13. Mt. 7 7—11.

Lc.a) 11 9b αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν.
Mt. 7 ——————————————————————— οιγή- ———.

Lc. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα
Mt. 8 ——————————————————————οιγή- ——. 9 ἢ

Lc. δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ
Mt. τίς ἐστιν ——— ἄνθρωπος, ὃν ——————— αὐτοῦ ——————————————; 10 —

Lc. καὶ ἰχθύν , μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ αἰτήσει ᾠόν, μὴ ἐπιδώσει
Mt. ——— αἰτήσει, — —— ——~———;

Lc. αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
Mt. 11 ——————— ὄντες ———————————————

Lc. τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς
Mt. ——————————————— ὑμῶν — ἐν τοῖς ——οῖς —— ἀγαθὰ ——

Lc. αἰτοῦσιν αὐτόν.
Mt. ———————

Summa für die Stellung zu den Menschen.

Lc. 6 31. Mt. 7 12.

Lc.b) 6 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε
Mt. 12 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν ——η———————————, οὕτως ———————

Lc. αὐτοῖς ὁμοίως.
Mt. ——· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Mt. 7 7 vgl. Joh. 16 24b αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
Lc. a) vgl. S. 144 (i. Vom Beten, b. von Gebetserhörg.)
Lc. b) vgl. S. 132 (i. Feldpredgt., rechte Nächstenliebe.)

Der Ernst der Entscheidung.

Lc. 13 23b f., 26 f., 6 43 f., 46. Mt. 7 13—23.

Lc.a) 13 23b κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· 24 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ
Mt. 13 ....θατε ....

Lc. τῆς στενῆς θύρας, ὅτι
Mt. ..... πύλης· .... πλατεῖα [ἡ πύλη] καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν,

Lc. πολλοί, λέγω ὑμῖν,
Mt. καὶ ..... εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ [ἡ πύλη] καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς

Lc. ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.
Mt. ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

15 προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Lc.b) 6 44b οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν.
Mt. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα ; 17 οὕτως

—
Mt. πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

Lc. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν
Mt. 18 .... δύναται ..... ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, ...

Lc. ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44a ἕκαστον γὰρ δένδρον
Mt. καρποὺς καλοὺς ἐνεγκεῖν. 19 πᾶν ..... μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ

Lc. ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται · ſ. o. 46 τί δέ με
Mt. εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. 21 οὐ πᾶς ὁ

Lc. καλεῖτε · κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε
Mt. λέγων μοι ....., εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ....ων τὸ

Lc. ἃ λέγω; c) 13 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν ·
Mt. θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 πολλοί ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·

Lc. ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν,
Mt. κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, ... τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,

Lc. καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν,
Mt. .... τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 .... τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι

Lc. οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας.
Mt. ..δέποτε ἔγνων ....., ...χωρεῖτε ..... οἱ .....ζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

Mt. 7 21 vgl. S. 20 Mc. 3 35.
Lc. 6 46 vgl. Joh. 2 5 (Kana) λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
Lc. a) vgl. S. 156 (i. Vom Eintritte ins Gottesreich.)
Lc. b) vgl. S. 134 (i. Fldprdgt., geist. Führerschft. der Jgr.)
Lc. c) vgl. S. 156 (i. Vom Eintritte ins Gottesreich.)

Schlußgleichnis.

Lc. 6 47—49 ex. Mt. 7 24—27.

Lc.[a]) 6 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς,
Mt. 24 ..... οὖν ὅστις ..... σι ..... τούς ..... ους τούτους ..... σῖ .....

Lc. ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι
Mt. .....ωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠ.....ησεν αὐτοῦ

Lc. οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ
Mt. τὴν .... 25 καὶ κατέβη ἡ

Lc. γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
Mt. βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ .....οἱ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν .....

Lc. οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας
Mt. ..... ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν . 26 καὶ πᾶς ὁ .....ων μου

Lc. καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι
Mt. τοὺς λόγους τούτους .....ῶν αὐτοὺς .....ωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠ.....σεν αὐτοῦ

Lc. οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός,
Mt. τὴν ..... ἄμμον . 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ .....οἱ

Lc. καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ
Mt. καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, ... ἦν ἡ

Lc. ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα .
Mt. πτῶσις αὐτῆς .....άλη.

Schluß.

Lc. 7 1[a]. Mt. 7 28—8 1.

Lc. 7 1 ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς
Mt. 28 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσ-

Lc. τοῦ λαοῦ .....[b])
Mt. σοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν
ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν. 8 1 καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

Sammlung von Thaten Jesu.

1. Heilung des Aussätzigen, des Hauptmannsknechtes, der Schwiegermutter des Petrus.

Mc. 1 40—45.	Lc. 5 12—16.	Mt. 8 2—4.	S. 10.
	7 1[b]—10, 13 28 f.	5—13.	S. 135, 156.
1 29—34.	4 38—41.	14—17.	S. 9.

Mt. 7 28 vgl. S. 8 Mc. 1 22.
Lc. [a]) vgl. S. 135 (i. Fldprdgt. Schlußgleichnis.)
Lc. [b]) S. 135 (Hptm. v. Kap.)

2. Seesturm, Nachfolgeverhandlungen, Gadarener.

Mc. 4 35—41 ex.	Lc. 8 22—25.	Mt. 8 18, 23—27.	S. 26—27.
	9 57—60.	19—22.	S. 140.
5 1—20.	8 26—39.	8 28—9 1a.	S. 27—29.

3. Über Sündenvergebung (Hlg. des Paralytischen), Zöllnerverkehr (Berufg. d. Lewi), Fastengebot.

Mc. 2 1—12.	Lc. 5 17—26.	Mt. 9 1b—8.	S. 11—12.
13—17.	27—32.	9—13.	S. 13.
18—22.	33—39.	14—17.	S. 13.

4. Heilung des Töchterleins Jaïrus', zweier Blinder und eines Stummen.

Mc. 5 21—43.	Lc. 8 40—56.	Mt. 9 18—26.	S. 29.
		9 27—31.	

27 καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

Lc. 11 14 f.	Mt. 9 32—34.	S. 145.

Die Jüngerregeln.

a. Die Missionsregel.

Mc. 3 14—19 6 6b—11.	Lc. 6 13—16 9 1—5.	Mt. 9 35—10 16 (11 1).	S. 18 u. 33.
	10 1—12.	37 f.	S. 141.

b. Der Boten Geschick.

Mc. 13 9b—13.	Lc. 21 12—19.	Mt. 10 17—23.	S. 85.
	6 40.	24—25.	S. 133.

c. Richtige Stellung dazu.

Lc. 11 53—12 9.	Mt. 10 26—33.	S. 150.

d. Der Ernst der Aufgabe.

Lc. 12 51—53 14 26 f.	Mt. 10 34—39.	S. 151, 158.

e. Die Würde der Boten.

(Mc. 9 37, 41).	(Lc. 9 48).	Mt. 10 40—11 1.	(S. 56.)

40 ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ

Mt. 9 27-31 vgl. S. 7 Mc. 1 16; S. 67 Mt. 20 29-34; S. 55 Mc. 9 28; S. 54 Mc. 9 22f.; S. 136 Mt. 8 13; S. 10 Mc. 1 43.

Mt. 9 30 vgl. Joh. 9 10 (Blindgeb.) πῶς οὖν ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

Mt. 10 40ff. vgl. S. 142 Lc. 10 16, S. 56 Mc. 9 37-41.

ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 11 1 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Der zweifelnde Täufer und Jesu Urteil über ihn (Gesetz und Propheten); das Wehe über die galiläischen Städte; Lobpreis über Gottes Führung; Heilandsruf.

Lc. 7 18—35, 16 16. 10 13—16. 10 21—22. Mt. 11 2—19. 20—24. 25—27. 28—30. S. 137, 161. S. 142. S. 142 f.

28 δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

Zwei Sabbathsprüche; Zulauf und geheilte Heilungen.

Mc. 2 23—3 12. Lc. 6 1—11 17—19. Mt. 12 1—21. S. 14—16.

Beelzebubstreit und Jonaszeichen.

Mc. 3 22—30. Lc. 11 14—23 29—32 12 10 6 43—45. Mt. 12 22—42. S. 145 ff., 18, 150, 133.

36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Vom rückkehrenden Dämon.

Lc. 11 24—26. Mt. 12 43—45. S. 146.

Jesu Familie (2).

Mc. 3 31—34. Lc. 8 19—21. Mt. 12 46—50ex. S. 19—20.

Die Gleichnissammlung.

a. Vom Ackerfelde.

Mc. 4 1—25. Lc. 8 4—18. 10 23—24. Mt. 13 1—13. 16—17. S. 21—24. S. 143.

b. Vom Unkraut unter dem Weizen.

Mt. 13 24—30.

24 ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν

Mt. 11 1 vgl. S. 33 Mc. 6 6-11; Lc. 9 1-5.

Mt. 11 28 vgl. Joh. 5 40 (Bethesda) οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.
vgl. Joh. 6 35 (nach d. Speisg.) ὁ ἐρχόμενος πρός ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, . . 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ . . . ἑλκύσῃ αὐτόν. 65 ∼.

τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι λέγουσιν αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησίν· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

c. Vom Senfkorn und Sauerteige.

Mc. 4 30—32. Lc. 13 18—21. Mt. 13 31—33. S. 25, 155.

d. Deutung des Gleichniſſes vom Unkraute, eingeleitet durch Bemerkungen über die Bedeutung der Gleichnisrede.

Mc. 4 33—34. — Mt. 13 34—35. S. 25.
36—43.

36 τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

e. Vom Schatze im Acker, der köſtlichen Perle, dem Fiſchnetze.

Mt. 13 44—50.

44 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

f. Schluß der Gleichnisreden.

Mt. 13 51 f.

51 συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

Mt. 13 24f. vgl. S. 24 Mc. 4 26f.

Verwerfung in Nazareth; Herodes' Urteil über Jesus; Bericht vom Ende des Täufers.

Mc. 6 1—6a 14—31. Lc. 9 7—9 3 19 f. Mt. 13 53—14 12. S. 32 u. 35—36.

Speisung der Fünftausend; Wandel auf dem See; Zulauf in Genezaret; die Reinigungsvorschriften; die Syrophönikerin; Heilung des Taubstummen; Speisung der Viertausend; die Zeichenforderung.

Mc. 6 32—44. Lc. 9 10—17. Mt. 14 13—21. S. 37—40.
45—8 21. 22—16 12. S. 41—48.

Das Messiasbekenntnis bei Cäsarea; die Leidensverkündigung; die Verklärung; von Elias' Wiederkehr; der epileptische Knabe; Reise durch Galiläa.

Mc. 8 27—9 33a. Lc. 9 18—45. Mt. 16 13—17 23. S. 49—56.

Stater im Fischmaule.

Mt. 17 24—27 ex.

24 ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ δίδραχμα; 25 λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίζωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Gemeinderegeln.

1. Pflichten gegen die scheinbar Kleinen.

Mc. 9 33b—49. Lc. 9 46—50 17 2. Mt. 18 1—10. S. 56—58.

2. Pflichten gegen die irrenden Brüder.

(Gleichnis vom verlorenen Schafe; von Kirchenzucht; Gleichnis vom Schalksknechte).

Lc. 15 1—7. Mt. 18 11—14. S. 159.
15—20.

15 ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σεαυτοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 πάλιν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσουσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Mt. 18 15 s. S. 184, Zeile 1 v. o.!

Mt. 18 18 vgl. Joh. 20 23 ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

vgl. S. 50 Mt. 16 19.

Lc. 17 3—4. Mt. 15, 21 f. S. 162.
23—35.

23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη εἷς αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος ἐκεῖνος προσεκύνει αὐτῷ λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγὼ σὲ ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

Die Jerusalemer Tage.

Mc. 10 1—finis. Lc. 18 15—finis. Mt. 19 1—finis. S. 61.

Aus: Die Jerusalemer Tage.

Worte gegen das Pharisäertum.

Lc. 11 39b, 42 f., 46b—52, 13 34 f. Mt. 23.

a) 1 τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.

Lc.b) 11 46b καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία
Mt. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς

Lc. δυσβάστακτα , καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς
Mt. ὤμους τῶν ἀνθρώπων, ... δὲ τῷ .....ῳ αὐτ..... θέλουσιν κινῆσαι αὐ-

Lc. φορτίοις.
Mt. τά .

5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα,

Lc.b) 11 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
Mt. 6 φιλοῦσιν δὲ ..... **πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις**

Lc. πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
Mt. **καὶ τὰς** .....**ίας** ..... 7 .....

Mt. 18 35 vgl. S. 75 Mc. 11 25.

Mt. 23 6 vgl. Mc. 12 38b βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ **πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις**· 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

Mt. a) S. 84 (Die Art der Schriftgelehrten; davor: die Davidsohnsfrage.)

Lc. b) S. 148 (i. Worte gegen Pharisäer und Gesetzeslehrer.)

καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεί. 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ Χριστός. 11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Lc.a) 11 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς , ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
Mt. 13 —— δὲ ——, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, —— κλείετε τὴν βασι-

Lc. σεως · αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσ-
Mt. λείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ ——ἔρχεσθε, οὐδὲ ——

Lc. ερχομένους ἐκωλύσατε .
Mt. —— ἀφίετε εἰσελθεῖν.*)

15 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; 18 καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Lc.a) 11 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις , ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον
Mt. 23 ——, γραμματεῖς καὶ ——οι ὑποκριταί, ——

Lc. καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν
Mt. —— ἄνηθον —— τὸ κύμινον, —— ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, —— τὸ

Lc. ἀγάπην τοῦ θεοῦ · ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.
Mt. ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· —— ἀφ—— 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλί-

Lc. a) 39b νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι
Mt. ζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ —ῖν, γραμματεῖς καὶ ——

Lc. τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν
Mt. ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε —— τῆς παροψίδος , —~——

Lc. ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.
Mt. ——ουσιν ἐξ—— ἀκρασίας.

26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις

Mt. 11 vgl. Lc. 22 26 (μείζων, διακονῶν).
Mt. 13 ſ. v. S. Anm. z. Mt. 23 6.
Mt. 26 vgl. Lc. 11 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.
Mt. 27 vgl. Lc. 11 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
Lc.a) S. 148 (i. Worte gegen Fariſäer u. Geſetzeslehrer.)
* Mt. 14 unecht.

κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

Lc. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προ-
Mt. 29 ——, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, —— τοὺς τάφους ——

Lc. φητῶν, καὶ
Mt. —— κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις

Lc. οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς . 48 ἄρα
Mt. τῶν ——ων ἡμ—, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε

Lc. μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐ-
Mt. ——εῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς

Lc. τούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
Mt. προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις, γεννήματα

Lc. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ
Mt. ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 ——

Lc. εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους , καὶ ἐξ
Mt. ἰδοὺ ἐγὼ ——στέλλω πρὸς ὑμᾶς —— σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· —

Lc. αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν
Mt. ——εῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν

Lc. καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν
Mt. —— ——στε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν ——

Lc. προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ
Mt. δίκαιον —— ἐπὶ τῆς γῆς —— τοῦ

Lc. αἵματος Ἅβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου
Mt. —— τοῦ δικαίου —— τοῦ —— υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε

Lc. μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθή-
Mt. —— τοῦ ναοῦ καὶ —— . 36 ἀμὴν ——, ἥξει ταῦ-

Lc. σεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. a) 13 34 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς
Mt. τα πάντα ἐπὶ τὴν ——ὰν ——ην. 37 ——

Lc. προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνά-
Mt. ——α-

Lc. ξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνιξ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας,
Mt. γαγεῖν ——ς ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ——

Lc. καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν . λέγω ὑμῖν
Mt. ——. 38 —— ἔρημος. 39 —— γὰρ ——

Mt. 39 vgl. Joh. 16 10, 16, 19 (οὐκέτι θεωρεῖτέ με), [24 (ἕως ἄρτι), 26 (ἐν τῷ ὀνόματι), 27 (τοῦ θεοῦ), 30 (ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες)]

Lc. a) S. 157 (i. Beſcheid an den Fuchs Herodes.)

Lc. ὅτι οὐ μή ἴδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Mt. , ——— | ——~— ἀπ' ἄρτι —— ἂν ———

Lc. κυρίου.
Mt. ———

Die Apokalypſe.

Mt. 24. S. 85—90.

Das Gleichnis von den 10 Jungfrauen.

Mt. 25 1—13.

a) 1 τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. 3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

Das Gleichnis von den anvertrauten Pfunden. (S. 69 z. vgl.)

Mt. 25 14—30.

14 ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε

Mt. 10 f. vgl. Lc. 18 25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· κύριε ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

Mt. 13 vgl. S. 85 Mc. 13 35.

Mt. a) S. 153 Lc. 12 46 (Das irdiſche Gut in der krit. Zeit.)

τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Das Gericht bei der Parusie.

Mt. 25 31—46.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.[a])

Mt. [a]) S. 91 Mc. 14 [1] (Die Leidensgeschichte, Der Mordanschlag.)

Anhang I.

Hier folgen diejenigen Stücke, in denen Mt. Wendungen und Wörter aus verſchiedenen Stellen des Mc. und Lc. an einer Stelle vereinigt, d. h. wo Mt. eine Kombination von Stücken aus dem Ur-Mc. und der „Spruchſammlung" zu bieten ſcheint.

Was mit Mc. gleichlautet, iſt mit ſteilen Lettern; was mit Lc. gleichlautet, mit fetten Lettern gedruckt. Worin Mc. und Lc. übereinſtimmen, das iſt geſperrt gedruckt worden, ſodaß etwa das Steile die Ur-Mc.-überlieferung, das Fette die λόγια-überlieferung, das Geſperrte das beiden Gemeinſame darbietet.

Daß bei dem Stücke Mt. 3 11 f. auch Joh. herangezogen iſt, wird ſich von ſelbſt rechtfertigen.

Wegen techniſcher Schwierigkeiten mußte hier das Stück „Vom Täufer" ſtatt an die Spitze an dritte Stelle geſetzt werden.

Aus dem Beelzebubſtreitgeſpräche. (cf. S. 18 u. 145.)

Mc. 3 23—30.	Mt. 12 25—32.	Lc. 11 17—23, 12 10.
23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν βασιλεία | μερισθῇ ~ ἐφ' ἑαυτήν |, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν, ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στῆναι ἀλλὰ τέλος ἔχει.	25 | δὲ ~ εἰδὼς | αὐτῶν ~ τὰς ἐνθυμήσεις | εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία | καθ' ἑαυτῆς ~ μερισθεῖσα | οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει (Mc. 1 23b), ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;	17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ	27 | εἰ ~ καὶ | ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις | εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ	19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

εἰςελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν·

29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

~ εἰςελθεῖν | καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον | τὸν ἰσχυρὸν ~ δήσῃ |,

καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα | ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις ~ ἁμαρτία καὶ βλασφημία | ,

ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

22 ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

(i. Trost gegen Nachstellungen.)
12 10 καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.

f. o. 18b

Das Gleichnis vom Senfkorne. (cf. S. 155 u. 25).

Mc. 4 30—32.

30 καὶ ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥςτε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

Mt. 13 31—32.

31 ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων·

ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥςτε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

Lc. 13 18—19.

18 ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν ταῖς κλάδοις αὐτοῦ.

Vom Täufer. (cf. S. 4 u. S. 127.)

Mc. 1 7—8.	Mt. 3 11—12.	Lc. 3 15—17.	Joh. 1 26—27, 33b.
		15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης·	26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων·
7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων·	11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν·	ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς	ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι
ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός* μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.	ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός* μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι·	ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός* μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ,	• μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος*, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.	αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 12 οὗ τὸ πτύον κτλ.	αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον κτλ.	[33b οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

---

* Oder sollte diese Zeile so zu verstehen sein?:

ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, ...	ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, ...	ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, ...	ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ...
... λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.	... τὰ ὑποδήματα βαστάσαι·	... λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.	... ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

Die Aussendungsreden

Mt. 6 7—11.

4 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο,
καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων,

8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς

ſ. o.

ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν,

ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

ſ. o. v. 10b

[ſ. o. v. 10b]

11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Lc. 9 1—5.

1 *συνκαλεσάμενος δὲ* τοὺς δώδεκα

ἔδωκεν αὐτοῖς *δύναμιν καὶ* ἐξουσίαν *ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν.*

2 καὶ *ἀπέστειλεν αὐτοὺς*

κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι,

3 καὶ *εἶπεν πρὸς αὐτούς·*

μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, *μήτε* ῥάβδον | *μήτε* ἄρτον ~ *μήτε* πήραν | *μήτε ἀργύριον,* μήτε *ἀνὰ* δύο χιτῶνας *ἔχειν.*

4 καὶ

εἰς ἣν ἂν | *εἰσέλθητε* ~ *οἰκίαν* |,

ἐκεῖ μένετε *καὶ* | *ἐξέρχεσθε* ~ ἐκεῖθεν |.

ſ. o. v. 4

[ſ. o. v. 4]

5 καὶ ὅσοι ἂν *μὴ δέχωνται* ὑμᾶς, *ἐξερχόμενοι ἀπὸ* τῆς πόλεως *ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ* τῶν ποδῶν ὑμῶν *ἀπο*τινάσσετε εἰς μαρτύριον *ἐπ'* αὐτούς.

an die Jünger. (cf. S. 33 u. 141).

Mt. 9 37—10 16.*

1 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 2-4 Namen der 12. 5 τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. (S. 54, Mt. 15 24) 7 πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. (S. 137, Lc. 7 22).

9 37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. 38 δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως | ἐργάτας ~ ἐκβάλῃ | εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

ſ. u. v. 16

9 μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. 11 εἰς ἣν δ' ἂν | εἰσέλθητε ~ πόλιν ἢ κώμην|, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

ſ. u. v. 12

12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω | ἐπ' αὐτήν ~ ἡ εἰρήνη ὑμῶν|· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

ſ. o. v. 11b
ſ. o. v. 10b
[ſ. o. v. 11b]
ſ. o. v. 11a

ſ. o. v. 7b f.

14 καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν ποδῶν ὑμῶν.

15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν,| γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ~ ἀνεκτότερον ἔσται| ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

Lc. 10 1—12.

1 μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν (S. 33 Mt. 9 38) καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

ſ. u. v. 9
ſ. u. v. 9

2 ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα·

ſ. u. v. 7b
ſ. u. v. 5, 8

ſ. u. v. 7

μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαήσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε· 11 καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

ſ. o.

* Mt. cp. 9 hat 38 vv.

Vom Ärgerniſſe. (S. 57 u. 162.)

Mc. 9 42.	Mt. 18 6—7.	Lc. 17 1.
		1 εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
42 καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων ,	6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ,	ſ. u.
	ſ. u.	ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται·
καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.	συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.	λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα.
ſ. o.	ſ. o.	ſ. o.
	7 οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν | τὰ σκάνδαλα ~ ἐλθεῖν|, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.	

Man beachte auch als etwas Ähnliches bei Lc.:

Das Gleichnis vom Leuchter. (cf. S. 24.)

Mc. 4 21—22.	Lc. 8 16—17.	Lc. 11 33, 12 2.
	οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι | τὸ φῶς ~ βλέπωσιν |.	οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ;		
22 οὐ γάρ ἐστιν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ · οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν.	17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ | ἔλθῃ ~ εἰς φανερὸν |.	12 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

Anhang II

Die Johannesparallelen.

Jo.		L.	S.
I 6f.	Der Täufer	I	3
15	Messiasbotschaft des Tfrs.	I	4
19–28	Messiasbotschaft des Tfrs.	I	4
26f.,33b	Messiasbotschaft des Tfrs.	III	139
29f.	Der Täufer	I	3
29–34	Taufe Jesu	I	5
35–40	Berufung der ersten Jünger	I	7
42	Messiasbekenntnis b. Käsarea	I	49
43	Auftreten in Galiläa	I	6
43	Berufung Lewis	I	13
49	Messiasbekenntnis b. Käsarea	I	49
51	Versuchung Jesu 1.	I	6
51	Taufe Jesu	I	5
II 1ff.	Fastenfrage	I	13
5	Feldpred., geist. Führerschft. d. J.	II	134
12	Der erste Sabbath i. Kapernaum	I	8,10
13	Glchns. v. anvertraut. Pfunden	I	69
13–17	Die Tempelreinigg. u. ihr Eindr.	I	73
18f.	Die Johannesfrage	I	75
19	Der Prozeß vorm Synedrium	I	101
III 5	Rangstreit, fremder Exorkist	I	56
5	Jesus und die Kinder	I	62
8	Taufe Jesu	I	5
14	Leidensverkündigung	I	50
22	Der Täufer	I	3
24	Heimkehr, Heilg. des Paralytisch.	I	11
24	Episode vom Tode des Tfrs.	I	35
26	Der Täufer	I	3
29	Fastenfrage	I	13
35ff.	Aussendung der 70	II	140
IV 1–3	Auftreten in Galiläa	I	6
3–5	Samariterherberge	II	140
4	Der dankbare Samariter	II	163
9	Samariterherberge	II	140
24, 26	Wandel auf dem See	I	41
31–33	Samariterherberge	II	140
35f.	Glchns. vom Sämann	I	21
35–38	Aussendung der 70	II	140
36	Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	II	145
40	Samariterherberge	II	140
43	Auftreten in Galiläa	I	6
44	Verwerfung in Nazaret	I	32
46–54	Hauptmann von Kapernaum	II	135
V 3	Der zweifelnde Täufer	II	137
8f.	Heimkehr u. Heilg. d. Paralytisch.	I	11
9	2. Sabbathspruch	I	15

Jo.		L.	S.
V 9, 14	Jaïri Tochter, die Blutflüssige	I	29
14	Heimkehr u. Heilg. d. Paralytisch.	I	11
16	2. Sabbathspruch	I	15
18	Heimkehr u. Heilg. d. Paralytisch.	I	11
25	Jüngling zu Naïn	II	137
25	Nachfolgeverhandlungen	II	140
28f.	Jesu Tod	I	112
35	Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	II	145
35	Bergpr., Der Jünger Aufgabe	III	171
35	Aufmunterg. zum Verständnis	I	24
35, 43	Der zweifelnde Täufer	II	137
37f.	Taufe Jesu	I	5
40	Heilandsruf	III	181
45–47	Glchns. vom reichen Manne	II	162
VI 1–3	Heilg. des Taubstum. n. d. Nordr.	I	45
1–13	Speisung der 5000	I	37
14–21	Wandel auf dem See	I	41
22f.	Seesturm	I	26
24–27	Zeichenforderung	I	47
27f.	Der Täufer	II	127
35	Heilandsruf	III	181
42	Verwerfung in Nazareth	I	32
44	Heilandsruf	III	181
51, 53f.	Stiftung des Herrnmahles	I	95
64	Voraussage des Verrats	I	95
65	Heilandsruf	III	181
66–69	Messiasbekenntnis b. Käsarea	I	49
VII 1	Berufung der ersten Jünger	I	7
5	Jesu Familie I	I	18
10	Heimliche Reise durch Galiläa	I	55
20	Beelzebubstreitgespräch	I	18
20	Der zweifelnde Täufer	II	137
40f.	Herodes' Urteil über Jesus	I	35
40f.	Messiasbekenntnis b. Käsarea	I	49
40–44	Die Davidsohnsfrage	I	83
42	Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	II	145
44	Glchn. vom Weinberge Gottes	I	76
47	Die Auferstehungsfrage	I	80
VIII 1f.	Jesu Gepflogenheit in Jerusal.	I	90
12	Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	II	145
12	Bp., Der Jünger Aufgabe	III	171
12	Bp., Stellung zum ird. Gute	III	175
20	Das Scherflein der Witwe	I	84
48	Beelzebubstreitgespräch	I	18
48	Der zweifelnde Täufer	II	137
IX 1ff.	Der Blinde von Jericho	I	67
5	Beelzebubstreit u. Jonaszeichen	II	145

Jo.		L.	S.
IX 5	Bp., Der Jünger Aufgabe . .	III	171
10	Heilung zweier Blinder . . .	III	180
24	Feldpred., Seligpreisungen .	II	131
X 20	Der zweifelnde Täufer . . .	II	137
20	Beelzebubstreitgespräch . . .	I	18
23	Die Johannesfrage	I	75
24f.	Die Morgensitzg. d. Synedriums	I	105
29–40	Der Prozeß vor d. Landpfleger	I	106
33	Heimkehr u. Heilg. d. Paralytisch.	I	11
36	Die Hinrichtung	I	110
39	Der Mordanschlag	I	91
XI 2	Die Salbung bei Simon . .	II	138
47–53, 55	Der Mordanschlag	I	91
XII 1–8	Die Salbung in Bethania . .	I	92
2	Maria und Martha	II	144
12–19	Der Einzug	I	70
25	Das Wagnis d. Nachfolge Jesu	II	158
26	Vom Kommen des Gottesreichs	II	163
25f.	Leidensverkündigung	I	50
27–30	Gethsemaneh	I	98
28	Gebet des Herrn	II	144
XIII 1f.	Zurüstg. zum Passamahle . .	I	94
2	Der Verrat des Judas . . .	I	93
2–17	Das irdische Gut in d. krit. Zeit	II	151
11, 18	Voraussage des Verrats . .	I	95
20	Rangstreit, fremder Exorkist .	I	56
21–26	Voraussage des Verrats . .	I	95
27	Verrat des Judas	I	93
27f.	Voraussge. v. Petrus Verleugn.	I	97
XIV 9	Rangstreit, fremder Exorkist .	I	56
13	Der epileptische Knabe . . .	I	53
12ff.	Der verdorrte Feigenbaum .	I	74
29	Apk., Der Gipfel der Not . .	I	87
31	Gethsemaneh	I	98
XV 16	Der verdorrte Feigenbaum .	I	74
18	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
18	Feldpredigt, die Seligpreisung	II	131
18, 21	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
23	Rangstreit, fremder Exorkist .	I	56
26	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
XVI 2	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
6	Gethsemaneh	I	98
10	Worte geg. d. Farisäertum .	III	186

Jo.		L.	S.
XVI 15	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
16	Worte gegen d. Farisäertum .	III	186
16–19	Heiml. Reise durch Galiläa .	I	55
19	Worte gegen d. Farisäertum .	III	186
20	Apk., Der Anfang der Wehen	I	85
23b f.	Der verdorrte Feigenbaum .	I	74
24	Von Gebetserhörung .	II 144	III 177
24, 26, 27, 30	Worte geg. das Farisäertum .	III	186
29	Leidensverkündigung	I	50
32	Voraussa. v. Petrus' Verleugng.	I	97
33	Gethsamaneh	I	98
33	Gefangennahme Jesu	I	100
XVII 15	Das Gebet des Herrn . . .	II	144
	Bp., Stellg. z. d. Frömmigkeitsübg.	III	174
XVIII 1f.	Voraussa. v. Petrus' Verleugng.	I	47
3–5	Gefangennahme Jesu	I	100
10f.	Gefangennahme Jesu	I	100
11	Gethsemaneh	I	98
12–16	Der Prozeß vorm Synedrium	I	101
16–18	Petrus' Verleugnung	I	103
19–24	Der Prozeß vorm Synedrium	I	101
19–24	Mißhandlg. im Hof vorm Verhör	I	104
25–27	Petrus' Verleugnung	I	103
28	Mißhandlg. im Hof vorm Verhör	I	104
28	Mißhandlg. durch die Soldaten	I	109
XIX 1	Pilatus und Herodes	I	107
2–5	Mißhandlg. durch die Soldaten	I	109
6, 9, 11–13, 15f.	Der Prozeß vorm Landpfleger	I	106
7, 14, 16b–24	Die Hinrichtung	I	110
16b	Mißhandlg. durch die Soldaten	I	109
17	Simon von Kyrene	I	110
14, 24b–30	Jesu Tod	I	112
31a, 38–42	Jesu Begräbnis	I	114
XX 1–18	Das leere Grab	I	115
8	Meldung bei den Aposteln .	I	117
17–18	Erscheinung Jesu	I	117
19–29	Erscheinung in Jerusalem . .	I	119
23	Messiasbekenntnis bei Käsarea	I	49
23	Von Kirchenzucht	III	183
XXI 4f.	Wandel auf dem See	I	41
4f., 10	Erscheinung Jesu	I	119
6–14	Petrus' Fischzug	II	130
13	Speisung der 5000 u. 4000 .	I	37, 46
15–17	Voraussa. v. Petrus' Verleugng.	I	97
19	Berufung Lewis	I	13

DEC 8 1899

May 15